

FRENK LARAMI

DOŠ HOLIDEJ

BROJ 356 • CENA 42,00 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Nemačka 1,70 €
Švajcarska 2,60 CHF
Austrija 1,38 €
BIH 1,50 KM
R. Srpska 1,50 KM
Makedonija 45,00 DEN
Crna Gora 0,70 €
Hrvatska 10 KN
Slovenija 270 SIT
6. februar 2004.

NEUMOLJIVI OSVETNIK

★ **DOK HOLIDEJ** ★

356

Frenk Larami

NEUMOLJIVI OSVETNIK

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holidej

Broj 356

Glavni i odgovorni urednik

Slavko DRAGINČIĆ

Urednik

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala

Frank Laramy

DILLON

Recenzija i adaptacija

Tomislav KETIG

Lektor

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik

Franjo VARGA

Korektor

Vilma BEKER-GAČEŠA

Štampa: 29. I 2004.

Tržište: 6. II 2004.

Izdaje: MARKETPRINT, 21102 Novi Sad, p. fah 20

Štampa: JP MAGYAR SZÓ – OJ Štamparija FORUM, Novi Sad, Vojvode Mišića 1

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ. Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy – DILLON

Copyright: MAP. Recenzija i adaptacija: Tomislav KETIG

Sva prava se zadržavaju, uključujući pravo na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Trojica bandita su već satima jahali bez odmora. Pratio ih je samo odjek topota konjskih kopita koji se odbijao od glatkih litica kanjona i uvala Sijera Nevade. Odjednom je veliki Dač Holt trgnuo uzde i zaustavio svog konja. Bacivši pogled preko ravnice, zadovoljno je nešto progundao. Oblačić crvene prašine na putu za Santanu najavljujivao je dolazak diližanse.

– Nismo mogli stići u bolji čas – obratio se pajtašima iza sebe. – Napašćemo diližansu kad ugazi u vodu! – Rekavši to, navukao je prljavu crvenu vratnu maramu na lice sve do vodnjikavobledih očiju.

Ostala dvojica sledila su njegov primer. Jedan od njih bio je visok i koščat. Imao je gustu tamnu kosu, čiji su pramenovi izvirivali ispod širokog stetson šešira. Zvao se Ris Fleg i bežao je pred vlastima Teksasa i Kolorada zbog optužbi za silovanja koja je tamo počinio. S Holtom i Drejgom sreo se dva dana ranije i oni su mu ponudili da zajedno izvedu jedan poduhvat. Mali Bigs Drejg sedeo je ukrućen u sedlu. Na licu, pokrivenom maramom, video se grč. Budući da je u graničnim predelima Divljeg zapada preživeo mnoge paklene godine, on je željno očekivao da ga poškropi zlatna kiša. Činilo mu se da mu tu sreću duguje ne samo Bog, već i ljudi.

Diližansa je imala naoružanog pratioca jer je nosila pošiljku zlata.

Dač Holt je proverio magacin svog kolta, zavrteo ga oko koščatog kažiprsta i udario njime po šaci druge ruke. Zatim je poterao konja ka šumarku u blizini reke, a Fleg i Drejg pođoše za njim. Zaustavili su se i umirili konje a onda im je Holt izdeklamovao poslednja uputstva.

– Pustićemo ih da dobro zagaze u vodu. Ja preuzimam pratioca, a ti ćeš, Bigse, srediti vozara. Ti, Rise, ako mi slučajno promašimo, potrudi se da budeš precizan!

– Ima li putnika? – upita Drejg.

– Mislim da nema, ali treba biti spreman za svaku mogućnost. – Holt je to govorio ravnodušnim glasom. – I upamtite: ne ostavljamo nikoga u životu!

Tako je, pomisli Drejg, ne smemo sebi dopustiti taj luksuz. Ipak, od načina na koji je veliki Dač izgovorio te surove reči, grč mučnine stegao mu je želudac.

Diližansa je kloparala putem, a onda je zaprega zagazila u reku i banditi su izišli iz zaklona a da ih niko nije čuo.

Odjednom je kolt Dača Holta grmnuo.

Njegov prvi metak promašio je pratioca i ovaj je ustao i dopola se osvrnuo, držeći u ruci spremnu dvocevku. Zakolutao je očima duboko uvučenim u očne duplje. Pritisnuo je okidače obe cevi baš

u trenutku kada mu je kuršum iz Holtovog kolta prosvirao lobanju.

Snop tanadi iz dvocevke prošarao je vodu desno od Flega i naterao visokog bandita da zastane.

Pratilac diližanse presamitio se na mestu pored vozara i pao u zamućenu reku. Holt je ispalio još jedan metak u telo koje je voda ponela.

Glasan vozarev povik nadjačao je pucnje. Uplašen, on je kajasima poterao konje. Diližansa je izbila na obalu i prednji točkovi su se našli na tvrdom tlu istovremeno kad je do obale stigao Bigs Drejg. Bandit i vozar su pogledali jedan drugoga i Drejg je u vozarevim očima pročitao molbu za milost. S ka-
janjem u srcu, on je ipak pritisnuo okidač.

Vozar je pao između konja, pružio ruku da se uhvati za amove, promašio ih i nestao u oblaku prašine koju je zaprega dizala.

Drejg je poterao svog mrkova napred i skočio iz sedla na leđa najbližeg konja u zaprezi. Dohvatio je vođice i s nekoliko zahvata rukom zaustavio zapregu.

Holt je dojahao do palog vozara. Iako je to bilo nepotrebno, ispalio je još jedan metak nesrećniku u glavu. Vrativši revolver u futrolu, poterao je svog konja do diližanse i skočivši na vozarsko sedište namignuo Flegu preko marame koja mu je pokrivala lice. – Tako! – rekao je i izvukao jedan okovani kovčeg iz udubljenja ispod vozarskog sedišta te ga nogom odgurnuo na zemlju.

Zaprega se u međuvremenu umirila i Drejg je sjahao s konja iz zaprege i pridružio se ostaloj dvojici koji su stajali pored tamnozelenog kovčega, delimič-

no utonulog u peščano tle. Smeškajući se, Dač je skinuo povez s lica.

U gustom žbunju koje je raslo sve do obale rečice ponovo su počele cvrkutati ptice. Čuvarevo telo zakačilo se na dnu za neko potonulo deblo i ono je izronilo na površinu.

Ris Fleg je takođe skinuo povez s lica i osmotrio okolinu i uzvodno i nizvodno. Pošto nije opazio ništa uznemiravajuće, on vrati pogled ka katancu na okovanom kovčegu.

– Hajde – rekao je, stiskajući nestrpljivo vilice – da pogledamo šta tu ima.

Holt ga preseče pogledom.

– Ja ću to srediti – rekao je rapavim glasom, puneći mecima cilindrični magacin kolta. Zatvorio ga je i zapeo oroz. Revolver je poskočio u njegovoj ruci i uz žestok trzaj katanac se otkinuo zajedno s metalnom rezom. Holt odgurnu rezu i mahnu rukom kako bi odagnao oblak barutnog dima.

Digavši poklopac, Holt je izvukao jednu punu vrećicu. Odgrizavši kanap kojim je vrećica bila vezana, pustio je da mu na šaku pocuri tanak mlaz zlatne prašine. – Bogati smo! – povikao je i ponovo vezao vrećicu. Zatim ju je dobio Drejgu.

Prsti omalenog bandita otpetljali su vrećicu i zaronili u nju. Laka drhtavica obuzela mu je telo. Glasom koji je jedva izlazio iz grla, procedio je:

– Koliko toga ima?

Dač Holt je izbrojao vrećice. – Daj ovamo naše bisage, Rise – obratio se kompanjonu. Onda je dodao, pogledavši Drejga: – Danas smo zaista našli pravi zlatan rudnik! Čuješ li, Bigse? Zlatni rudnik!

Sada je i Drejg svukao maramu s lica.

– Koliko ima? – ponovi pitanje.

– U ovom trenutku ništa – odgovorio je Holt slažući vrećice u kupu. – Ali kada se dočepamo Kalifornije i unovčimo ovo... – Osmehnuo se jer mu je pred oči iskrsnula vizija budućih zadovoljstava. – Mislim da će to izneti brat bratu po dvadesetak hiljada za svakoga. Možda i više, ali ni u kom slučaju manje. – Okrenuo se ka drugom kompanjonu: – Požuri s tim bisagama, Rise!

Fleg i Drejg su posmatrali kako Dačevi koščati prsti guraju vrećice sa zlatnim prahom u njihove kožne bisage. Drejg je znao kako će potrošiti svoj deo... Kupiće ranč u Južnoj Americi i zaposliće grupu vakerosa koji će voditi brigu o stoci, dok će on leškariti u hladu do sudnjeg dana. Žalio je jedino što se ovo nije desilo mnogo ranije.

A Ris Fleg? Taj će jurcati kao razularena životinja i ludo rasipati sve dok ga ne pronađe metak nekog čuvara zakona.

Šta će učiniti veliki Dač? On će verovatno svojim delom plena kupiti mir i spokoj: neki ranč gde će dremuckati u stolici za ljuljanje i uživati u toploti sunca. Sa pedeset šest godina Holt je ličio na starog medveda otupelih zuba. Ipak, u njegovim vilicama bilo je još snage za poneki ujed. Još uvek je bio opasan nasilnik ali je s godinama postao umešnji i lukaviji. To ga je činilo hladnim i nemilosrdnim stvorom. Ono što je nekad činio iz neobuzdane drskosti, sada je radio smišljeno, kao neko ko zna da su mu dani izbrojani. Zbir svih zločina koje je počinio doneo bi mu kaznu od sto pedeset godina zatvora... ako bi, dabome, bio uhvaćen i osuđen.

Drejg je na prvi pogled zaključio kako je Fleg kukavica. I gad kakav samo kukavica može da bude. Egzemplar probisveta, spremnog na svaku podlost i prljavštinu. Posle samo nekoliko dana zajedničkog jahanja Drejg je potpuno prozreo obojicu svojih saputnika. A sreo se s njima slučajno na jednom sporednom raskršću u blizini Kvater Mejla, četrdesetak milja istočno od ove mutne reke i pri tom susretu podelili su u vrelini podneva bocu viskija.

Drejg je posmatrao Flegov kukasti profil i prisećao se vremena kada je bio siromašan, častan i budala... pre Šajla i divlje zapadne granice. Pre nego što je osetio sve patnje i poniženja iz kojih se više nikada nije izvukao... čak ni onda kada je sreo jedinog čoveka koji mu je prijateljski pružio ruku. Bio je privremeno spašen, ali gorčina mu je ostala u srcu. Bilo je to davno, pre nekoliko godina, i posle toga on i Dok Holidej se više nikada nisu sreli.

I poslednja bisaga bila je napunjena i Dač Holt se uspravio i kritički osmotrio put koji je vodio prema Santani. – Suviše dugo smo se zadržali ovde – zaključio je. Okrenuvši se, pružio je par bisaga Flegu, a drugi par dobacio Drejgu.

– Ova diližansa stiže tačno u određeno vreme – podsetio ih je – i u Santani je očekuju. Kada vide da je nema pojahaće u ovom pravcu da proveru zašto i znajte da neće jahati polako. Dojuriće kao munja...

Zamukao je u pola rečenice i uperio revolver prema diližansi. – Budale! – povikao je i dograbivši ručicu vrata naglo ih otvorio. – Napolje! – grmnuo je.

Bigs Drejg je zaprepašćeno zatrep-
tao. Holt je iz diližanse izvukao mladu
ženu, bledu, skoro pepeljastu u licu i
grubo je gurnuo na tle ispred svojih
nogu. – Mislím da sam vam rekao da
obratíte pažnju na putnike – zaur-
lao je, ali u glasu mu se nije osećala istinska
ljutnja. – Dama, dakle – izustio je u jed-
nom dahu i pustio da mu revolver kliz-
ne nazad u futrolu. Pogled mu kliznu
niz zaobljene linije tela utegnuto-
g u zelenu haljinu. Onda se zacerekao: – Ri-
dokose još do sada nisam okušao!

– I nećeš – reče mu Bigs Drejg.

Fleg i Holt ga pogledaše. Drejg je
držao teški šestometak u ruci i hlad-
no ih motrio.

– Šta to govoriš? – planu Holt.

Drejg je iskoračio i mašući revolve-
rom stao ispred žene.

– Neću dozvoliti da joj se nešto desi.

Dač se usiljeno nasmejao:

– Zar bi se zbog jedne suknje tukao
s nama, Bigse?

– Ako vi to budete hteli! – odvrati
ovaj bez kolebanja.

Holt je sada držao revolver uz telo, s
cevi okrenutom prema tlu. Trebalo je
samo da ga podigne i opali. Pre dvade-
set godina svakako bi okušao sreću, ali
danas ne. Znao je sasvim malo o Drej-
gu, zapravo samo kako se zove. Sada je
saznao i da taj mali, koščati čova ima
obzira i smatrao je da će biti bolje ako
te obzire uvaži. Opuštajući se, prinudio
je sebe da se osmehne:

– Do vraga, Bigse, tamo kuda idemo
ne možemo vući i jednu ženu! Ona je,
sem toga, svedok! Moramo je se otara-
siti!

Žena nije puštala ni glasa od sebe.
Ležala je na boku i otvorenih punač-

kih usana molećivo gledala Drejga.
Teksašanin je u međuvremenu opet
zadržao pogled na njenoj plamenoj kosi

– Bilo bi šteta usmrtiti ovakvo par-
čence, Dač – promrmljao je Fleg, valja-
jući jezikom po ustima zabalavljenim
od požude. – Nećemo videti žensku pre
nego što stignemo do Nevade.

– Zaveži! – zareža Holt. – Ona će nas
zadržavati. – Upiljivši se pogledom svo-
jih vodnjikavih očiju u Drejga, obratio
mu se: – Šta imaš na umu?

– Da je ostavimo na drugoj strani pla-
nine – predloži Drejg.

– A zašto je ne bismo odveli do sud-
nice u Santani? – rugao se Dač, cereći
se. – Prisloni joj revolver na glavu i za-
vrši s njom odmah, kažem ti!

Drejg odmahnu glavom.

– Ili potegni revolver na mene ili
odustani od te namere, Dač. Ja preuzi-
mam odgovornost za nju!

– Povedimo je – umeša se Ris Fleg.
– Ne može nam ništa nauditi, a možda
nam može priuštiti mnogo toga prijat-
nog.

Dač Holt zažmiri, a onda klimnu gla-
vom:

– O-kej, Bigse, neka bude kako ti ho-
ćeš. – Gurnuvši besno kolt u futrolu,
dograbilo je svoje bisage jednom rukom.
– Ali samo ovaj put – dodao je i spustio
se u sedlo. – Hajde! Krenimo već jed-
nom!

Ris Fleg je pojahao svog mrkova, a
onda usmerio pogled na Drejga, koji je
pomogao ženi da se popne na njegovog
konja, a onda se i sam vinuo iza nje.
Podbovši životinju pojahao je za Dačom
Holtom.

Holt je ubrzo poterao svog konja
prema podnožjima Sijera Nevade. Veli-

ki bandit bio je zabrinut zbog toga što se još uvek nalaze u Arizoni. Na drugoj strani planine pružala se teritorija Nevade, koja je i sama predstavljala samo deo puta do njihovog pravog cilja – Kalifornije. Zamišljao je kako je već tamo i ponovo se prisetio kako će mu Drejg biti potreban. Ali onog trenutka kada iskoristi Drejgovu kinesku vezu i promeni zlato za zelene američke dolare, onda... Veliki Dač se osmehnuo zamišljajući kako će sa zadovoljstvom reći zbogom sićušnom pajtašu. Sve dotle moraće da bude vezan s njim kao da su sijamski blizanci.

Put za bekstvo isplaniran je i određen još pre dva dana i veliki Dač ih je sada vodio uzanom, stepenastom kozjom stazom prema istočnom prevoju planine. Svuda okolo rasla je gusta četinarska šuma. Tokom penjanja Holt je nekoliko puta zastao da proceni pravac vetra i osmotri put iza njih. Oko dva popodne sjahao je i naredio odmor.

Ris Fleg je bio zadovoljan što može da protegli noge. Dok su Holt i Drejg sapinjali konje, puštajući ih da pasu i među drvećem tražili pogodno mesto za loženje vatre, on je kradimice gutao zarobljenu ženu pogledom. Vazduh je bio hladan i oštar, pa se nadao da će to biti poslednje logorovanje u planini.

Dač Holt je nakupio dovoljno kamenja da načini ložište i zapalio malu vatru. Uskoro je zamirisala kafa i zacvrčala slanina u tiganju. Velikim lovačkim nožem Dač je isekao nekoliko tankih komada hleba.

Jeli su ćutke dok je vetar, nailazeći u talasima, šumeo u krošnjama boro-va i šupljinama stena. Holt je ulio kafu i Bigs Drejg je svoje lonče ponudio ženi.

Ona ga je prihvatila uz zahvalan osmeh i nekoliko puta dunula u tečnost pre nego što je počela piti.

Fleg se zacerekao:

– Postupaš s njom vrlo ljubazno, Bigse. Kladim se da nešto određeno imaš na umu.

– Nemoj me upoređivati sa sobom – odbrusi mu Drejg.

Holt je nezadovoljno dunuo kroz nos:

– Nadam se da neću morati celim putem slušati vaše zajedljive upadice. To bi stvarno bilo previše. – Prosuvši talog kafe na vatru, zatrpao je ugljevlje zemljom.

– Hladno je. Ostavi vatru da gori – reče mu Fleg.

– Obuci jaknu – posavetova ga Dač.

– Ovo nije piknik!

Fleg je ustao, otišao do svog konja i uzeo otuda bocu tamne tečnosti. Nalio je malo u kafu i namignuo Holtu. – Rum – rekao je. – Hoćeš i ti malo?

Veliki Dač otpljunu. – Lakše s tim pićem, mladiću – opomenuo ga je. Onda je ustao, došetao do prevoja i pogledao naniže na uzan, vijugav put. Laganim pokretom zakopčao je do grla svoju crvenu flanelsku košulju. – Jahali smo dosta brzo – konstatovao je. – Kladim se da još nisu saznali šta se desilo.

– Uskoro će saznati – reče Fleg.

– Jeste – složi se Holt zabrinuto. – Zlato će im biti veliki podstrek. Šerifi su vrlo pronicljivi kada je u pitanju novac, a ova pošiljka je sigurno osigurana.

– Osigurana? – upita Drejg.

Holt se vratio do ugašene vatre i klimnuo svojom velikom, ružnom glavom: – Jeste. A to znači da će biti raspisana nagrada za njen povratak. Možda

deset posto od vrednosti pošiljke. Zbog toga i hodamo po tankoj žici. Značkarošće će više juriti za nagradom nego za nama, a kidnapovana žena neće doprijeti da nas ostave na miru.

– Ako budemo uhvaćeni ništa nam neće pomoći – rekao je Bigs Drejg. – Zato je najvažnije pobeći.

Dok je punio lulu duvanom, Dač Holt nije prestajao da bulji u mladu ženu. Lepa je, zapravo divna, zaključio je, žaleći što u sebi ne oseća čak ni najmanju iskricu želje. Kresnuo je palidrvce i nekoliko puta snažno povukao da se duvan u luli razgori. – Rise! – rekao je resko. – Začepi već jednom tu bocu i ostavi je zapušenu!

Progutavši još jedan snažan gutljaj ruma, koščati Teksašanin poslušao Holta, začepi bocu i ostavi je u stranu. – Gori si od baptista – požalio se. – Ja sam već u godinama kada mogu da radim šta hoću, kopčаш li, starče?

Holt nezadovoljno zagundа i uspravi se. Namrštivši obrve, stao je pred Flega.

– Radi šta hoćeš – odbrusio je – na svakom drugom mestu, ali na ovom putovanju slušaćeš ono što ti ja kažem ili ćeš riti nosem prašinu.

Fleg slegnu ramenima:

– Hej, hej, šta je s tvojim raspoloženjem, Dač? Gde je ono?

– U Kaliforniji – odgovori Holt suvo. – A ti nećeš za mene biti punoletan sve dok ne stignemo tamo. Možda ni tada – nastavio je namerno uvredljivim tonom, ali Teksašanin nije prihvatio izazov. Dač Holt se onda okrenu ka ženi. – Kako se zoveš? – upita je, vadeći nož.

Bigs Drejg spusti ruku na dršku revolvera. – Zar hoćeš da je na smrt preplašiš, Dač?

– I ako hoću, to je moja stvar – odvrati Holt, ali leden Drejgov pogled nije se smekšao. Taj Drejg nije bio isto što i Ris Fleg. Zapravo, ti mali, nervozni tipovi često ispadnu opasniji od dinamita ako ih priteraš uza zid, pomisli vođa bande. Zato vrati nož u kaniju. – Smiri se, Bigse – reče. – Ne želim da je plašim. Hoću samo da znam ima li jezik.

Drejg pogleda devojkę.

– Ursula Brenšou – rekla je ona, skrenuvši pogled s očiju starog Holta.

– Šta ste radili u toj diližansi? – upita je ovaj.

– Ne morate ništa da kažete – posavetova je Drejg i prkosno pogleda vođu.

– Nema problema – odvrati devojkа.

– Vraćala sam se kući svom vereniku. Holt klimnu glavom pa upita:

– Ko je taj srećnik?

– Džon Holidej. On je... – devojkа je ućutala kao da premišlja – ...on je poslovan čovek i vodi biznis u Santani. – Ponovo je ućutala na tren, a onda nastavila da priča kako je njen zaručnik ozbiljan i dosta uspešan u svom poslu.

Bigs Drejg se trgao i pobledeo, a lice mu je postalo bezizrazno kao gipsana maska... Džon Holidej? Da li je ova riđokosa devojkа govorila o onom istom Holideju koji je tako neustrašivo ustao u njegovu odbranu u Šajlu? Da li je to bio onaj jedini čovek kojega je on ikada nazvao svojim prijateljem? Takva podudarnost izgledala mu je neverovatna. Moraće da se umeša u razgovor, odluči.

– Rekoste: Džon Holidej? Je li on trgovac ili tako nešto? Oduvek sam se

pitao kako se lepe devojke mogu udati za trbušaste, mlohawe starkelje – rekao je, prikrivajući svoju zainteresovanost.

– Zar nikada nisi čuo za udaje iz čistog interesa, Bigse? – Holt se podrugljivo nasmeja. – Ili si odjednom postao naivan...

Drejk odmahnu rukom:

– Pitao sam nju, a ne tebe. – Onda se nagnuo prema devojci: – Dakle, mis?

– On nije ni trbušast, ni ružan, ni star, gospodine. Naprotiv. Vrlo je lep i muževan. Imam njegovu fotografiju – rekla je devojka i Drejk se trže. Opazio je kako je negovanim prstima uzela svoju torbicu i dah mu je zastao kad je iz nje izvadila fotografiju. Slika se odmah našla u njegovoj ruci. Spustio je pogled na nju. Visoki muškarac snažnih ramena i uzanih bedara, u odelu kakvo se nosilo u velikim gradovima na Istoku, izgledao je vrlo upečatljivo. Njegove tamne obrve gledale su pogledom sokola koji vreba plen i nisu se slagale s blehim, setnim osmehom čvrstih, odlučnih usana. Bio je to, u to nije moglo biti sumnje, Drejkov prijatelj Dok Holidej.

– Zgodan momak – konstatovao je Drejk, vraćajući fotografiju. – Kako rekošte da se zove?

– Džon Holidej.

– Je li to sve? Nema li još... neki nadimak, recimo?

– Ima. Obično ga zovu Dok... Dok Holidej. Ali meni se to ime ne sviđa.

Dač Holt je grubo zgrabio fotografiju iz devojčine ruke i, žmireći, zagledao se u nju.

– Čekajte, devojko – rekao je. – Rekošte Dok Holidej. Poznaješ li tog čoveka, Bigse?

– Ne.

– Sigurno? – Holt ga pogleda.

– Pa rekao sam već, zar ne? Ali čuo sam za njega... kao, uostalom, i ti.

Dač Holt vrati fotografiju Ursuli Brenšou i promrmlja:

– To mi se ne sviđa. Verenica Doka Holideja. To mi se nikako ne sviđa.

Ris Fleg, koji se do tada zadovoljavao ćutanjem, konačno progovori:

– Razmisli malo, Dač! Kako ja vidim stvari, ona nam je zaloga sigurnosti.

– Kako to? – upita Holt nervozno.

– Ako u rukama imamo žensku šerifskog ulizice Holideja, onda će značkarošti dva puta razmisliti pre nego što upotrebe oružje.

– Ne bih voleo da mi priđu toliko blizu – procedi Dač kroz zube. – Ti, momak, razmišljaš kao pacov priteran u čošak. To je verovatno tvoj stil. – Onda se okrenu prema mladoj ženi: – Ne možemo vas pustiti na slobodu, mis. Videli ste nam lica.

– Ja ne bih... – zaustila je Ursula Brenšou i ućutala opazivši podsmešljiv Holtov pogled. Pogledala je Risa Flega. Teksašanin ju je gledao užarenih očiju.

Onda se umeša Bigs Drejk:

– Ne brinite, gospođice. Čim kročimo u Nevadu bićete slobodni. – Posmatrao ju je kako vraća fotografiju u torbicu i dodao: – To vam obećavam.

Tako dakle, pomislio je. Dok Holidej je postao poslovan čovek. Konačno se opredelio za miran građanski život. Šteta što će mu postati neprijatelj, kao i svi prokleti šerifi.

*

Visoki muškarac prodornih, sivopлавih očiju stajao je pred postajom dili-

žanse. Jedna ruka počivala mu je na reveru elegantnog odela, skrojenog po poslednjoj čikaškoj modi, dok mu se među prstima druge ruke dimio tanki cigarilos čiji je miris raznosio lak podnevni povetarac. Dugačka tamna kosa, pokrivena stetsonom širokog oboda, padala mu je u talasima niz snažni vrat.

Pogledao je niz put i zabrinuto nabrao obrve. Diližansa je kasnila.

Prolaznici su znali šta čeka. Nekolicina njih uputili su mu bojažljive poglede, a neki osmehe kakvi se upućuju naivnoj deci. Ali on nije bio ni zao ni naivan. To što se s njim događalo bilo je logičan nastavak burnog životnog puta, završetak jedne i početak nove deonice života, u koju je on polagao velike nade. Svih prethodnih godina, još od prvog revolveraškog obračuna u El Pasu, u dubini njegove duše tinjala je iskra nade da će se jednoga dana sve izmeniti i da će on opet živeti kao i ostali ljudi, bez straha da će ga iza prvog ugla sačekati i izazvati neki revolveraš željan slave.

Taj dan je došao ulaskom Ursule Brenšou u njegov život. U prvom trenutku to je bilo samo uobičajeno udvaranje, začinjeno lepim frazama, koje se lako govore, a ipak veoma prijaju ženskom srcu. No kada je Ursula na takav nastup ostala ravnodušna, Dok Holidej je u njoj otkrio neke vrednosti koje su mu još jednom potvrdile kako postoji i jedan svet drukčiji od sveta revolveraša, kockara, pijanaca, očajnika, bezumnika, podlaca, nasilnika i svih drugih ljudi kojima su potonule lađe, a s kojima se on poslednjih godina najviše susretao. I tako se desilo da je zavoleo tu mladu ženu plamenoriđe kose, koju nije

krasila samo raskošna lepota nego i plemenitost i dobrota kakve se retko mogu sresti. Ishod te ljubavi mogao je biti samo jedan, i on se odlučio na taj novi početak. Sada je čekao diližansu, koja je trebalo da donese njegovu draganu i uprkos svom velikom i dugom iskustvu u muško-ženskim odnosima osećao se uzbuđen kao početnik.

Namestio je rukom mašnu i zagladio odelo. Izgledao je besprekorno čist i uredan u tom finom odelu i lakovanim cipelama, koje su se presijavale. Sve je bilo lepo i fino, ali diližansa iz Katler Flepsa još nije bila na vidiku. Bilo je jedan popodne i podnevna vrućina sasvim je ovladala. Zavukao je prst ispod okovratnika i proteglio vrat. Pogled mu se zadržao na udaljenim planinskim vrhovima. Tamo gore sada je sveže, pomislio je i misli mu se ponovo vratiše na verenicu.

Na drugoj strani ulice šerif Kajl Mors promolio je svoje mršavo vučje lice na svetlo dana, a onda se spustio na stolicu na verandi pred svojom kancelarijom. Vidi samo kako uživa, pomisli Dok i zapita se zašto šerif Mors nema za njega nimalo simpatija.

U to mu ovaj doviknu preko ulice:

– Još nema vaše verenice!

Holidej načini grimasu:

– Nije potrebno biti šerif da bi se to videlo!

– Ni kockar, je li tako?

Zapadnjak ga pogleda ispod oka:

– Zašto ne nađete neki pametan posao, šerife?

Ovi lokalni čuvari reda nisu baš mnogo bistri, pomisli Dok, ali je Mors odmah opovrgao njegov zaključak. Napregnutim glasom ponovo je doviknuo:

– Ne brine mene vaša rumena mlada, Holideje. Nerviram se zbog one pošiljke zlata.

Iako nije bio šerifov prijatelj, Dok je znao sve o toj pošiljci. Zlatni prah i zrnevlje ispirano na zlatonosnim poljima kod Katler Flepsa transportovano je redovno za Santanu. Mors i njegov zamenik obezbeđivali su pošiljku na njenom putu do Tumbstona. Tako su stotine hiljada dolara tekle sa izvorišta na zlatonosnim poljima pored reke Mohab. Bilo je to veliko iskušenje za bandite.

Da, zapadnjak je znao sve o toj pošiljci i to mu nikako nije izbijalo iz glave. Katler Fleps i Santanu delile su sedamdeset tri milje puta kroz puste predele. Prolazeći kroz divljinu i pustoš, diližansa je bila neodoljivi mamac.

Preleteo je pogledom iza zgrada čije su fasade bile izbledele od nevremena. Na putu prema istoku ništa se nije micalo. Tvrdoglava ženska glava, promrmljao je Dok, stežući vilice. Predložio joj je da je prati u Katler Fleps, ali je ona insistirala da na put pođe sama. Želela je da venčanica bude za njega iznenađenje. Sem toga, govorila je, ti ćeš biti dosta zauzet pripremama za otvaranje nove kockarnice i dodala je još kako ne želi da u očima građana izgleda kao bespomoćna osoba kojoj je potreban staratelj. Htela je na svaki način da dokaže kako mu je u svemu ravan partner.

Holidej se osmehnuo. Ali osmeh mu je iščezao s usana kada je pogledao na časovnik i video da je već skoro pola dva.

Stolica na verandi ispred šerifske kancelarije je škripnula i šerif je ustao.

Putom od Katler Flepsa u punom trku dolazio je jedan konjanik, stojeći u uzengijama i mašući šeširom.

– Diližansa! Diližansa! – vikao je.

Ulica Mek Koj odjekivala je od njegovih povika i iz senke nadstrešnica istrčali su građani. Konjanik je zaustavljen i opkoljen radoznom gomilom. Kajl Mors je dobacio sažaljiv pogled zapadnjaku i potrčao da se pridruži gomili. I Holidej je krenuo tamo i došavši do ruba ljudske gomile zastao i zaprepasćeno oslušnuo. Onda se progurao, zgrabio konjanika i snažno ga prodrmusao:

– Je li tamo bila i jedna žena?

Vika se odmah utišala i sve oči su se okrenule prema njemu. Kajl Mors je stajao hladan i nepomičan kao da je od voska.

– Nema nikakve žene – odgovori konjanik, koji je bio kauboj iz okoline. – Samo vozar i još jedan muškarac.

– Nema žene?

– Nema.

– Jesi li pogledao malo okolo?

– Nisam. Odmah sam došao ovamo.

Zapadnjak pogleda Morsa:

– Ona je bila u diližansi.

– Možda se sakrila – reče šerif.

– Jesi li pogledao unutra? – upita Dok kauboja.

– Ne, gospodine. Nisam.

– Trebalo je pogledati – primeti zapadnjak resko. – Tom diližansom putovala je jedna žena.

Kajl Mors je živnuo:

– Treba mi nekoliko dobrih ljudi za poteru. Dajsone, ti si već ranije jahao sa mnom. Odaberi dvanaestoricu, pa ćemo se okupiti u mojoj kancelariji. Hoću da imam ljude koji umeju da pucaju i jašu. Neću mamine maze, upamti

to, Kirk. Ti pohitaj dole do sudnice i reci sudiji Abrahamu da pripremi šest naloga za hapšenje, a rubriku za ime neka ostavi praznu. Ja ću je popuniti. Loki! Dovedi konje iz štale! Džoni, ti pripremi puške i municiju!

S ledom na srcu zapadnjak je odšetao do stanice diližanse i kao privučen nekim nevidljivim magnetom zaustavio se na mestu gde je pre toga stajao više od dva časa, trudeći se da veruje kako je diližansa samo zakasnila i kako će se svakog časa pojaviti na vidiku. Zagledao se u opušak cigarilosa koji je još uvek držao u ruci, bacio ga ljutito na tle a onda se čvrstim korakom uputio ka zgradi sudnice na uglu iste ulice. U sudnicu su dopirali glasovi sa ulice, odzvanjajući među žuto obojenim zidovima.

– ...Obojica su mrtvi – čulo se kako kauboj govori na ulici. – Ubijeni i dokrajčeni. Rane od metka na glavi...

Onda se začuo glas Kajla Morsa: – Požurite vi tamo!

Sat sa belim cifarnikom postavljen na spoljnom zidu sudnice pokazivao je jedan čas i dvadeset pet minuta. Holidej je otvorio male vratnice i popevši se tri stepenika, ušao u odaju iza sudnice. Sudija Abraham mu je klimnuo glavom i nastavio da piše naloge za hapšenje. Kada je škripanje pera prestalo, kupio je ispisane papire i mašući njima da bi osušio mastilo, izišao na ulicu. Kada se vratio i ponovo seo za svoj pisaći sto, Dok se nalaktio na ploču stola i rekao:

– Treba mi nekoliko poternica. Doći ću po njih za desetak minuta.

Sudija Abraham zatrepta:

– Znači li to da mislite kako će banditi pobeći iz Arizone?

– Da – potvrdio je zapadnjak. – Kalifornija je mesto gde se zlatni prah može unovčiti. Vratću se da uzmem poternice.

Holidej se iz sudnice uputio pravo u svoju sobu u hotelu. Pogledavši se u ogledalu, izustio je ogorčeno ljutitu kletvu, a onda skinuo svoje elegantno odelo i iz putne torbe izvukao levis pantalone i jaknu i presvukao se. Danas nije nosio ni svoj opasač sa oružjem, jer je želeo da ga njegova verenica zatekne u potpuno novom izdanju. Sada to više nije imalo značaja i on je pripasao svoje koltove s drškom od slonovače.

Kauboj je izjavio kako nije video nikakvu ženu. To je značilo da je Ursula mogla biti živa, ali je mogao i njen leš ležati u nekom žbunju ili plivati niz reku. Žurnim koracima prišao je svom krevetu i iz male fioke noćnog stočića izvadio njenu fotografiju, pa je stavio u džep svog prsluka.

– Ako nije živa – prošaputao je tiho, iako nikoga nije bilo u sobi – neće biti ni hapšenja ni suđenja.

Zatim je svratio da uzme poternice, kupio namirnice i municiju za put i uzeo svog konja iz štale.

Zatekao je šerifa Morsa kako stoji pred dvanaesticom ljudi koji su polagali zakletvu. Građani su stajali okupljeni pred zatvorskom zgradom u želji da prisustvuju ovoj sumornoj ceremoniji. Mors je izišao iz kancelarije i on i zapadnjak su se pogledali u oči.

– Nema potrebe da i vi pođete s nama – reče šerif Holideju.

– To je vaše mišljenje, ali ne i moje. Nemojte ni pokušati da me sprečite.

– Kako god hoćete, Holideje. Ali u jedno nemojte sumnjati: ovo je moj posao.

– Do granice jeste – podseti ga Dok.
– Iza nje vi nemate nikakvih ovlašćenja.

Potera je pojahala, ali su svi brižljivo izbegavali da zapadnjaku pogledaju u oči. Znali su da je tom diližansom putovala njegova verenica. Znali su i kako banditi postupaju sa ženama, čak i s onima ružnima. A Holidejeva verenica bila je lepa i nežna. Još uvek im je u svežem sećanju bilo izubijano i unakaženo lice jedne Indijanke, pronađene nedavno kod Tonklin Bata.

Otprilike posle dva časa jahanja stigli su do mutne reke, sjahali i pretražili okolinu.

Mors je ušao u diližansu i kao pas tragač pronjuškao sve. Zapadnjak je na konju obišao u širokom luku teren, proveravajući žbunje i gomile stena. Tako je konačno na drugoj strani reke otkrio tragove bandita koji su vodili prema planinama kuda su – prema njegovim pretpostavkama – napadači morali otići.

Vozar i pratilac diližanse stavljeni su u kola, a Džoni Mur, nedavno oženjen i očigledno nenaviknut na krvave prizore, povezao je zapregu nazad u Santanu.

– Kako vam ovo izgleda? – upita Mors zapadnjaka.

– Otišli su u planine – odvrati Dok.
– Tragovi vode u tom pravcu. Izgleda da su brzo jahali.

Mors se zagleda prema Sijera Nevadi:

– I mi ćemo. Pohitaćemo i stići ćemo ih pre granice. Neće ni znati šta im se desilo.

– Vi ne razmišljate o bezbednosti žene – poseti ga Dok.

– Ako je s njima...

– Mora biti da jeste. Oni će je upotrebiti kao taoca.

– To nije jedini način da je upotrebe – reče Mors.

– Držite jezik za zubima – procedi zapadnjak kroz stisnute usne. Posle kratkog vremena dodao je: – Vi ste zainteresovani za nagradu, je li tako?

Šerifovo lice, posivelo od životnih tegoba, postalo je bezizrazno. Uvrede su teško prodirale do njegovog srca. I ranije je mnogo puta čuo slične uvredljive reči. Mirnim glasom odgovorio je:

– Dođavola, Holideje, nisam svetac s oreolom. Naravno da želim tu nagradu... i imaću je. – Izgovarao je to jednoličnim i ravnodušnim glasom. – Ali isto tako mi je stalo i da spasemo vašu ženu. No govorićemo o tome za vreme jahanja.

Potera je pregazila reku i Dok je na drugoj obali pokazao tragove.

– Tri konja – konstatovao je Mors.
– Jedan nosi dvostruki teret.

I zapadnjak je primetio dublje otiske tragova u pesku i njegove nade su znatno porasle, ali s tim nadama rodio se i novi strah. Pogledao je kradomice Morsa i ovaj je pročitao njegove misli, njegovu bojazan da će banditi možda napastvovati zarobljenu ženu.

Nastavili su da jašu. Mors i Holidej na čelu potere.

*

Noć se spustila na planine i pun mesec obasjao je vetrom šiban planinski prevoj. Banditi su konačno podigli logor. Iz tog dugog dana iscedili su i poslednju milju i sada je bilo vreme da se odmore.

– Gonioci bi morali imati krila da nas stignu – rekao je Ris Fleg, misleći na anđele naslikane na zidovima jednog meksikanskog bordela.

Kada je Mesec sasvim iskočio iznad prevoja, pronašli su pogodno sklonište. Ne gubeći vreme za večeru pripremili su se za hladnu noć. Bigs Drejg je odveo ženu među borove, pažljivo joj vezao ruke i omotao konopac oko nogu, a zatim je lagano spustio na mek ležaj od borovih iglica. – Sve će biti dobro – rekao joj je blago. – Ja ću paziti. – Onda se vratio s ćebadima, uvio ju je u njih, a zatim otišao do konja, koje je za to vreme Fleg namirio.

– Ostavi konje osedlane – promumla Holt.

Fleg je zacvokotao zubima i dunuo u šake.

– Zašto ne zapalimo vatru, Dač?

Vođa bande zabruna sebi u bradu:

– Zar je potrebno objašnjavati?

– Mrznem se.

– Onda se smrzni.

– Nema oko nas nikoga bar na pedeset milja razdaljine. Previše si oprezan, Dač.

– Bolje je tako – Holt se odjednom nasmeja nečemu čega se prisetio. – Napuni burag rumom i sanjaj ovu ženu – preporučio mu je s namerom da ga muči, nastavljajući da se smeje.

Drejg je u blizini šumarka našao za sebe jednu plitku rupu i prostrevši ćebe, ispružio se po njemu, pokrivši se jednim krajem. Fleg je sledio njegov primer. Smeh Dača Holta je u međuvremenu dobio prizvuk gorčine:

– Znači, misliš da nema opasnosti, je li? Da smo sigurni kao kod kuće?

– Danas smo prevalili zaista veliko rastojanje – odgovori Fleg.

– Jesmo – potvrdi Holt. – A ti misliš da će potera odustati od jahanja samo zato što je noć? E, bogami, neće jer misle na nagradu! Do sada su nam sigurno već na tragu.

– Misliš?

– Ne da mislim, nego znam. Nisu oni glupi, žutokljunče jedan! Neki koje sam poznavao uporniji su i lukaviji od kojota. – Holt podiže pogled k nebu. – Iskoristiće pun mesec.

– Čućemo ih ako se približe – zevnu Fleg.

Holt opsova: – Šta može da se čuje od ovog vetra? Idem ja da osmotrim put. – Izvukao je vinčesterku iz futrole na sedlu i udaljio se. Ubrzo posle toga pojavio se na prevoju kao mračna, ružna silueta u širokoj jakni, a potom nestao s vidika. Bio je u pravu: vetar je prigušivao svaki šum.

Pokriven samo jednim ćebetom, Fleg oseti da mu je zima. Otčepio je bocu s rumom, otpio dobar gutljaj i ponovo legao, položivši bocu sebi na trbuh. U međuvremenu Drejg je počeo da hrče.

Fleg je celoga dana razmišljao o njihovoj zarobljenici i sada su mu misli na nju preplavile mozak. Ta žena je bila verenica poznatog pustolova i revolveraša, ali kakvog je to ovde imalo značaja? Ako budu uhvaćeni, to će za njih u svakom slučaju značiti smrt. Dodavola s Drejgom i njegovim moralom! Po onome što govori, čovek bi mogao pomisliti da je neki propovednik. Fleg je začepio bocu i pridigao se na laktove. U tami između drveća ugledao je nejasnu devojčinu siluetu. Tokom celog dana nije skidao pogled s njenih kolena, otkri-

venih zbog položaja u kome je jahala Drejgovog konja. Pomisao na njene bledoružičaste butine pekla ga je kao usijano gvožđe. Zamišljao je njeno lice i njene sočne usne. A njene oči... On je poznavao žene i po pogledu njenih očiju cenio je da ova devojka mora biti vatrena. Vatrema, da, ali suviše lepo vaspitana da bi shvatila sopstvenu prirodu. Ursuli Brenšou bilo je potrebno milovanje.

Zadovoljan što je Drejg zaspao, Fleg je potrbuške dopuzao do Ursule.

– Spavate li? – šapnuo je.

– Ne – začuo je njen odgovor. – Ima li šanse da ujutru budem puštena na slobodu?

– Ima šanse – rekao je Fleg. – Niko vam neće učiniti ništa nažao, mis.

– Ja ne bih nikome ništa rekla.

– Verujem vam. I mogu vam pomoći.

– Kako?

Fleg se dovukao bliže i kroz grubo tkano ćebe dodirnuo je po ramenu. Osetio je da je zadrhtala. Žene, pomislio je. Od mirisa njene kose krv mu je brže zastrujala u venama. – Mogu vam pomoći na mnogo načina – rekao je. – Pošto ste sa Istoka, znaćete na šta mislim. Mi se razumemo, ako se ne varam?

– Šta imate na umu?

Je li možda pogrešio? Ta pomisao zadržala mu je ruku da se ne spusti niže i istoga trenutka u sećanje mu se vratila slika jedne farmerke u Koloradu. Ta kučka ga je tako reći izazivala, ali kada ju je dodirnuo reagovala je kao uplašeni zec. Ipak, na kraju su se muka i rvanje isplatili

– Znae na šta mislim – odgovorio je i pruživši ruku pritisnuo joj je šaku na usta. Drugom rukom odbacio je njeno

ćebe i u jednom skoku našao se na njoj. U tom trenutku Drejgov glas ga je presekao kao nož:

– Ustani huljo!

Fleg se nespreno uspravio i počeo psovati. Drejg uperi revolver u njega.

– Ako još jednom staviš ruku na nju, ubiću te, Fleg, je li ti to jasno? Govori ili ću pucati!

– Jeste – Fleg je tmurno klimnuo glavom i psujući i dalje otišao do svog ležaja. Vatra požude gorela je u njemu. Revanširaće se on Drejgu za ovo poniženje i imaće tu ženu pre nego što stignu u Nevadu. Pre ili posle Ursula Brenšou će ostati sama s njim!

Drejg pokri Ursulu i sede pokraj nje.

– Hvala vam – šapnula je ona jecajući.

– Zaboravite ovo – tešio je on, motreći na Flega.

U tom trenutku na prevoju uzvišenja pojavila se jedna ogromna senka. Dač Holt se vratio. Ubrzano je disao.

– Dolaze – rekao je cimajući za ruku usnulog Teksašanina. – Još su daleko, ali stići će za jedan čas. Čuješ li me, Rise? Uz planinu dolazi grupa konjanika!

Fleg bunovno progundā:

– Jesi li pijan? Ko dolazi? Gde? – Odbacivši ćebe, skočio je.

Drejg se međutim nije pomerio sa svog mesta pored žene.

– Da li se nešto desilo dok sam ja bio odsutan? – upita Holt i zacereka se. – Fleg je hteo da se poigra, je li? Ako je on za nešto sposoban, onda su to žene.

– Sledeći put ću ga ubiti – reče Drejg.

– S mojom dozvolom – klimnu Holt glavom i prestade da se smeje. – Ali zaboravi sad na to. Moramo nešto preduzeti.

– Hoćeš da kažeš da moramo bežati?
– izusti Fleg pošavši ka svom konju.

– Eto kako razmišlja onaj koji ima mozak pacova – podsmehnu se Holt. – Bežanje je sve što znaš. E, pa lepo, ovaj put nećemo bežati. Koliko sam procenio, ima sedam konjanika. A to nije vojska. Kako bi ti se sviđalo da postaneš siguran da te niko ne goni, Rise? A ti, Bigse, šta misliš o mojoj ideji?

– Misliš na zasedu? – Drejg pođe ka Daču.

Holt klimnu glavom:

– Dole ima izvanredno mesto za to. Možemo ih bez ikakvog rizika sve pobiti. Neće uspeti da ispale nijedan hitac.

Začutali su znajući da se preko tog izazova ne može preći. Holt je u njima probudio duboko usađenu mržnju prema predstavnicima zakona, a ta mržnja bila je jača i od njihove pohlepe ili straha.

Zaboravivši na svoj strah, Fleg dograbí pušku:

– Učinimo to, Dač!

– Nema potrebe za žurbom – reče Holt digavši ruku da ga smiri. – Što je brzo to je i kuso, upamti to – pogledao je Drejga: – Je li žena sigurno vezana?

Mali bandit klimnu glavom.

– Proverite puške – naredi Holt. – I municiju. Ponesite sve što imate. – Začulo se klizanje metaka u magacine pušaka i revolvera dok su Drejg i Fleg izvršavali naređenje. – Ima samo jedan dobar način da se dočekaju policijski psi – nastavio je Holt – a to je pozdrav koji im šalješ preko nišana.

Fleg je zadovoljno zamumlao:

– Uh, kako mrzim njihove proklete značke!

– A ti? – obrati se Holt Drejgu. – Da li ti se stomak grči kad ih vidiš?

– Naravno – potvrdi ovaj. – Pljujem ja na njih.

– Dobro – reče zadovoljno Dač. – Bar smo u tome složni. – Okrećući se ka Flegu, dodao je: – Zapuši usta našoj zarobljenici. – Vrhom puške bocnuo je Drejga u stomak. – Samo joj začepi usta, Rise, i vrati se odmah ovamo.

Drejg je netremice gledao Dača u oči:

– To si ovaj put učinio i nikada više. Nikada ne okreći oružje na mene.

– Za šta me ti smatraš? Ja ne pucam na svoje prijatelje. Hteo sam samo da te sprečim da ne nasrneš na Risa, to je sve.

Polako i razgovetno, ne ostavljajući nikakvu sumnju u to da misli ono što kaže, Drejg poviče:

– Kunem se majčinim grobom da ću mu prosvirati lobanju ako je samo takne!

Holt se iznenadio zbog ovog izliva ljutnje i žmirnuo očima.

– Šta je to tako izuzetno u toj ženi? – upita.

Drejg otpljunu i obrisa usta.

– Rekao sam već.

Teksašanin se vratio iz šumarka. – Zapušio sam joj usta. – Ljut i bled, obratio se Drejgu: – Bigse, ako bilo šta pokušaš, znaj da će to tebe snaći! – U njegovim očima, međutim, nazirao se strah. Podigavši pušku sa zemlje, dodao je: – Spreman sam da dočekamo hulje, Dač.

Dač Holt je klimnuo glavom i čučnuo.

– Evo kako to treba da izvedemo: dole se put sužava i iznad njega nadnosi se stena, kao pravo utvrđenje. Čovek bi mogao reći da je to neki strateg načinio specijalno za nas. – Začutao je na tren, pa nastavio: – Celog života patio sam i trpeo zbog njih. Kada sam imao osam-

naest godina jedan žutokljuni šerifov pomoćnik strpao me je u ćeliju zbog toga što sam pravio nered u gradu. I od tada... – Holt naglo ućuta. Pogladi cev svoje puške i doda: – Hajdemo.

Pri sjaju mesečine Drejg nije video ništa sem sivih stena i drveća koje se njihalo na vetru. Vetar mu je duvao u lice, odižući obod njegovog šešira. U jednom trenutku izgledalo je da će mu ga skinuti s glave. Holt ga pogleda i da-de znak rukom da krenu.

Pošli su, klizajući se niz strminu, sve dok nisu stigli do stenovitog uzvišenja o kojem im je Holt govorio. Tu su zauzeli položaj. Drejg se postavio iza jedne velike stene. Bio je uzbuđen. Osećao je prisustvo ljudi ispod njega, u senci visoke šume. Da li je jedan od njih bio i njegov prijatelj Dok Holidej? Bio je siguran da će Dok doći.

Drejg je proklinjao sudbinu zato što je čoveka koji mu je bio bliži nego brat učinila njegovim neprijateljem. Noćas će se ponovo sresti, ali samo kratko, na vetru i mesečini. Holidej će pasti mrtav i nije važno od čije ruke. Predstojala je bitka između bandita i predstavnika zakona – bitka zakletih neprijatelja.

Kao davljenik za slamku, Drejg se uhvatio za svoj san o Južnoj Americi. Taj san bio je rođen u izbama Šajla i od tada ga nije napuštao, jer bio je obećao sebi da će taj san i ostvariti.

Naslonivši se na stenu, pokušao je da prodre pogledom kroz noć. Nije mogao da vidi konjanike i nije ih čuo, ali je stari Dač retko kada grešio. Oni će sigurno doći i Drejg oseti kako mu jeza mili uz kičmu.

Nešto dalje na stenovitom ispustu Dač Holt se pridigao i sjaj mesečine ble-

snuo je na cevi njegove vinčesterke. Lice džinovskog bandita razvuklo se u vučji osmeh. A Fleg... on je ležao iza jednog oborenog debela i gladio prstima cev puške.

Klopka je bila spremna.

Drejg je osećao mučninu, ali je bio odlučan. Kad počne paljba potera će se zbuniti i početi da se povlači. Ali noćas je u poteri bio i Dok Holidej, a to je značilo da će neko u toj skupini imati dovoljno hrabrosti i pribranosti.

*

Zapadnjak je zurio u stenovite galerije iznad puta i proklinjao vetar koji je onemogućavao da se bilo šta čuje. Potera se nije bila zaustavila u sumrak i produžila je uz planinu i posle zalaska sunca. Penjući se sada uz kozju stazu pod krošnjama borova i jela, konjanici su jahali mnogo sporije jer je na čelu kolone bio Holidej. Njemu se nije dopadao izgled predela, a naročito ga je zabrinjavao stenoviti ispust iznad mesta gde je put bio najuži.

Zastao je nedaleko odatle neodlučno. Šerif Mors je zaustavio konja pored njega. – Šta nije u redu? – upitao je vičući da bi nadjačao vetar. – Napred!

Zapadnjak je osmotrio nadstrešnicu. Ako su se na njoj nalazili banditi, onda će se prolaženje putem ispod nje pretvoriti u pravi pokolj.

– Idemo dalje! – insistirao je Mors preuzimajući vođstvo.

Ostali članovi potere prošli su pored zapadnjaka i produžili za šerifom. Holidej je izvukao kolt iz futrole, prikupio vođice i digao se u uzengijama. Bio je spreman kada je s nadstrešnice odjeknu-

la paljba i kada su noć prosekli ružičastožuti plameni jezici.

Mors poviče: – Nazad! – Ali članovi potere su se uspaničili i pri okretanju njihovi konji su se počeli sudarati.

Krici agonije prosecali su vazduh. Holidej je video kako ljudi padaju iz sedla i kako se konji mahnito bacakuju nogama. Jedan kuršum pogodio je Morsa u rame i on je pao.

Zapadnjak je poterao konja u žbunje pored puta i skočio iz sedla. Jedan kuršum oprljio ga je po obrazu. Opalio je metak prema nadstrešnici a onda se otkotrljao iza stene.

*

Ris Fleg je pucao kao mahnit. Krici agonije koji su dopirali s puta bili su muzika njegovim ušima. Sve nepravde, stvarne i izmišljene, koje je doživeo od ruku predstavnika zakona, bile su tog trenutka osvećene. Ipak, pucao je i dalje, sejući smrt iz svoje puške. Nastavio je da ubija iz čistog zadovoljstva. Kada mu se puška ispraznila on je fantastičnom brzinom ponovo napunio, sipajući za to vreme bujicu kletvi i pogrda.

Dač Holt je pucao s đavolskim osmehom na licu. I njemu su pucnji ličili na najlepšu svirku. Činilo mu se da čuje tupe udare metaka u meso i kosti. Poteru je video kao jednu jedinstvenu zver s mnogo udova koja se uvukla u njegov život... – Crknite, psi! – urlao je besno pucajući.

Bigs Drejg nije uživao u svom zadatku. Ciljao je uglavnom u konje i pogledom tražio Doka Holideja. Kada je na začelju potere opazio poznatu mu visoku siluetu, koja je brzo nestala u žbunju i stenama, on je odahnuo.

Grmljavina pušaka odjekivala je kao nešto avetinjsko. Pucnji, zvižduk kuršuma, rzanje i njiska konja, samrtničko krkljanje i vapaji ljudi, sve se to mešalo s vetrom koji je te zvuke nosio u nepovrat. Zatim je osetio težak miris krvi.

Potera jedva da je odgovorila na dvanaestak pucnjeva koji su pogodili samo stene. Jedan od tih uzvratnih hitaca ispalo je Holidej. Skriven iza stene, nije imao drugu šansu. Otkriti se, značilo je umreti. Čučao je zato skriven iza stene, osluškujući odjeke pucnjeva. Zatim je pred sobom ugledao neku nejasnu konturu. Odlučio je da se pokaže i povukao je ranjenog šerifa u zaklon. Za Morsom je došao još jedan član potere, a onda i ostali. Uskoro se iza stene našlo pet ljudi.

– Kako mi se čini, ostali su mrtvi – Morsov glas bio je ispunjen očajanjem. Pogledao je svoju ranu. Kuršum je napravio duboku brazgotinu u levoj mišici. Šerif stisnu zube.

– Imamo li neku šansu? – upitao je zapadnjaka.

Puške su odjednom začutale i začulo se ječanje samrtnika i rzanje umirućih konja.

Dok mu nije ništa odgovorio. Podigao je pogled i pred očima mu se ukazala vizija crvene kose i bledog lica Ursule Brenšou. Njegov konj stajao je neokrznut blizu stene. Holidej je priskočio, zgrabio ga za uzde i povukao ga u zaklon. Skinuvši laso sa sedla, čučnuo je pored Morsa.

– Možda ipak postoji šansa – rekao je. – Pokušaću da se popnem uz liticu. S one strane biću van domašaja pogleda. Ali dok se budem penjao trebalo bi

da mi pomognete pucnjima koji će privući pažnju bandita.

– Poklani smo kao ovce – promrmlja Mors očajnim glasom. – Sedmorica mojih ljudi! Mrtvi! – Zagledao se netremice u gomilu tela i iz grla mu se oteo slab jecaj. Videti obično hladnokrvnog i odlučnog čoveka kako plače nije nimalo prijatno. – Da – rekao je šerif odjednom – pružićemo vam vatrenu zaštitu. Zađite im za leđa, Holideje i neka osete ujed vaših kuršuma!

– Moguće je i da su se povukli – odvrati zapadnjak. Ustao je, prišao do ruba stene, a onda poguren otrčao do litice. Zavitlao je laso i hitnuo ga nekih desetak metara iznad sebe. Omča je zahvatila uporište i Dok je zatežući proverio čvrstinu konopca.

Odjeknuli su pucnji. Mors i ostali su pripucali, ali njihovi pucnji nisu izazvali odgovor bandita. Stopu po stopu, Dok se počeo penjati uz liticu. Malo zatim napipao je prstima kameni rub i prebacio se preko njega

No klečeći na kolenima našao se tačno pred tamnim okruglim otvorom cevi vinčesterke. Čovek koji je držao pušku nalazio se u senci, ali sada je istupio korak napred i šapatom progovorio:

– Dugo se nismo videli, Dok.

Mesečina je obasjala njegovo lice i zapadnjak ga je posle nekoliko sekundi prepoznao:

– Bigs Drejg! – Pogledao je u njegovu pušku. – Nećeš valjda da me ubiješ, Bigse?

Drejg je bojažljivo pogledao niz nadstrešnicu, a zatim prišao bliže svom zarobljeniku. – Ne želim to, Dok, ali stvari su se promenile. Ti si sa značkarošima, a ja... vidiš šta sam ja.

– Šta je sa ženom? – upita Dok. – Je li nepovređena?

– Jeste. S njom će sve biti u redu. Niko je ni prstom neće taći. Nameravam da i tebi pomognem da se spaseš.

– Šta to znači?

– Veliki Dač je rešio da vas sve pošalje na onaj svet. Zato je i postavio zasedu. Ja ću ti poštediti život za ljubav dobrih starih vremena i ako si pametan, ti ćeš me poslušati. Tvoja mis Brensou je dobro i biće puštena na slobodu za dan-dva. Budi zadovoljan što će se vratiti. Nemoj ići za nama, jer sledeći put nećemo više biti prijatelji... a sad se okreni!

Holidej se okrenuo i kundak puške pogodio ga je u potiljak i preneo u carstvo snova.

*

Kada se osvestio Holidej je otkrio da su mu ruke vezane na leđima lasom pomoću kojeg se popeo na stenu. Nije se usudio da se pomeri jer mesečine nije bilo. Pretpostavljao je da je još uvek na kamenoj nadstrešnici na koju se bio popeo, ali u tami nije video koliko je udaljen od njenog ruba. I noge su mu bile vezane.

Setio se svog susreta s Drejgom u zadimljenom salunu u Šajlu. Bilo je to zversko vreme, rat svakoga protiv svih, rat u kojemu su skoro svi gubili a samo retki dobijali. I Bigs Drejg je bio jedan od gubitnika. Sada je uzimao nešto od onoga što mu je bilo oteto. On je jednostavno nastavio rat koji su mu drugi nametnuli.

Dok nije osuđivao Drejga. Sudbina, koja je od njega načinila avanturistu i revolveraša, preobrazila je Drejga u

zločinca. Ali Drejg u dubini svog bića nije bio zao i njegova reč da će Ursula biti puštena na slobodu nepovređena bila je za Doka dovoljno jamstvo njene sigurnosti.

U tom trenutku zapadnjakov glavni problem bila je hladnoća. Mišice su mu bile utrnule od slabe cirkulacije krvi i kako su minuti proticali on je ulagao sve više napora da pogledom prodre kroz tamu. Najzad je uspeo da zapazi kretanje ljudi ispod sebe i iznad sebe.

Počeo je vrteti glavom i savijati vrat sve dok mu vrtoglavica nije popustila. Ali ipak nije video jasnije. Pritisnuvši svom težinom konopce, pokušao je da pusti malo više krvi u stegnute udove koji su ga boleli.

Posle nekog vremena, koje mu se učinilo kao večnost, senke su se počele dizati sa tla i povlačiti ka vrhovima borova jer se s one strane Sijera Nevade prikradala zora. Osluškujući, Dok je začuo grebanje mamuza o stenu. Uspeo je da se uspravi u sedeći položaj i ugledavši rub kamenog ispusta udaljen oko tri metra počeo se grčenjem tela privlačiti k njemu.

Malo dalje odatle, na kamenoj nadstrešnici, Dač Holt čekao je spreman. Njegovo ogrubelo lice izgledalo je opušteno. Danas je dobio glavni zgoditak. Češući prstom prosede bakenbarde, koji su mu pokrivali naborano lice, on je zamišljeno osmatrao stenu pod nadstrešnicom. – Ah, da – rekao je kao da se obraća izlazećem suncu – danas ću zbrisati celu bandu nitkova. – Smejući se, pružio je ruku i uzeo pušku. Izbacio je zaostalu praznu čauru i iz džepa izvađio pregršt metaka. Ne skidajući pogled sa stene, pozvao je Teksašanina:

– Jesi li budan, Rise?

– Jesam, stari! – začu se brzi odgovor.

– Bigse? – pozva Holt.

– Spreman sam – potvrdi Drejg.

Veliki Dač se okrenu Flegu, koji je odnekud iskrasao i stao pored njega. Bazdio je na rum. Holt nabra obrve.

– Još si pio, kućkin sine?

– Oči su ti pune prašine, stari – odvrati podsmešljivo Teksašanin. – Šta ako sam i pio? Tako bolje ciljам.

Holt opet usmeri pažnju na stenu ispod sebe. Bes mu se stišao.

– Ovaj put ti opraštam, ali hoću nešto da čujem od tebe. Vidiš li onu stenu iza ove prve?

Fleg otpljunu i klimnu glavom: – Vidim, nisam slep. – Cele noći bio je budan, pijuckao je i razmišljao o riđokosoj lepotici. Nije bio raspoložen za razgovor s Holtom.

– Dobro – reče vođa bande. – Na šta te ta stena podseća?

– Ni na šta – progundā Teksašanin – sem na tvoje lice.

– To je zbog toga što si glup – obrecnu se Dač. – Ako gađamo tu stenu, odbijeni kuršumi će pobiti one koji se kriju ispod prve stene.

Uprkos svojoj zlovolji, Fleg se nasmejao:

– Odlično, Dač!

Bledi zraci jutarnjeg sunca probijali su se kroz granje i zatitrali na cevima njihovih pušaka. Fleg je rukom zaklonio oči i ugledao Drejga, koji se pridigao.

Holt je prvo napunio svoju lulu. Kada je odbio prve oblačiće dima, nanišanio je i ispalio hitac. Fleg i Drejg su za njim mahnito pripucali. Plotun tanadi odbio

se od iskošene stene i sručio se na skrivene članove potere.

Začuli su se krici i vika. Dač Holt se bezdušno osmehnuo. Današnji dan dugo će se pamti u Arizoni kao dan kad su trojica begunaca slistila celu poteru, pomislio je i zadovoljno progundao kada je jedan član potere izišao iz zaklona da bi pao smrtno pogođen kišom kuršuma.

Dač se uspravio i oslonivši se nogom o ispust, zauzeo arogantnu, pobedničku pozu. Članovi potere čak nisu ni uzvratili paljbom, pomisli. Bedne kukavice!

Krici ranjenih ljudi zamrli su u uzastopnim plotunima. Dač Holt je odložio svoju pušku i izvadiвши lovački nož, kliznuo niz liticu pravo na put. Oprezno kao zver obišao je oko stene, ali razloga za strah nije bilo. Svi članovi potere ili su bili mrtvi ili na samrti. One u kojima je možda još tinjala iskra života Dač je dokrajčio nožem. Ma ko da je Holtu dao naziv sadist, koji je i na poternicama s njegovim likom bio ispisan kao znak raspoznavanja, dobro je poznavao tog surovog čoveka.

Obrisavši oštricu noža o rukav jednog ubijenog, Dač je vratio nož u kanije i bacio pogled preko ramena do konja koji su ostali živi. Slegnuo je ramenima:

– Neka ga đavo nosi! Životinje nam ništa nisu skrivile. Neka žive!

Pošto je od Holta dobio odgovor da su dole svi mrtvi, Bigs Drejg se popeo do mesta gde su njihovi konji i zarobljenica proveli noć. Teksašanin je otišao tamo nešto ranije i to je gonilo Drejga da pohita.

Zatekao je Flega u čučućem položaju pored pobledele žene. Ugledavši Drejga Fleg zažmiri.

– Ne uzrujavaj se, mali – reče. – Pogledom je neću otrovati.

Drejg čvršće stisnu kundak puške i želja da ubije tu ciničnu zver skoro da je prevladala u njemu, ali tada se, nasmejan i raspoložen, pojavio Dač. Okupao se u osveti za kojom je žudeo i ništa mu nije moglo umanjiti to zadovoljstvo.

– Nijedan više nije živ – saopštio je načinivši rukom širok pokret kao da seče. – Ne bih se iznenadio ako ovaj događaj uđe u novine. Šteta što ne možemo da im pošaljemo fotografije.

Fleg je zubima izvukao zapušač iz boce i digao je uvis.

– Smrt policajcima celog sveta! – uzviknuo je i povukao nekoliko gutljaja, ne skidajući pogled sa Ursule.

– I ja ću popiti tome u čast – cerio se Holt, istrgavši bocu iz Flegove ruke. Otpivši gutljaj, ponudi je Drejgu.

Ovaj odbi: – Zlato mi je dovoljno. Slava mi nije potrebna.

Mršteći se, Holt isprazni bocu i hitnu je preko ramena.

– Mi smo valjda na istoj strani, zar ne? – reče.

– Što ne znači da moramo piti iz iste boce – promrmlja Drejg. U mislima je bio s Holidejem na steni. Konopci ga neće dugo zadržati i kada bude video leševe ništa neće zaustaviti tog tvrdo-glavka.

– Pošteno rečeno – Holt ga pogleda s uvažavanjem. – Volim ljude koji se drže svojih ubeđenja. – Onda se obrati Flegu: – Ti bi mogao nešto da naučiš od Bigsa. – Otpuhnuo je oblačić dima Teksašaninu u oči. – A sada idi i zapali vatru. Umirem od gladi.

Crven u licu, Fleg se okrenuo, stežući prstima kundak puške. Ali poslušao je vođu bez pogovora.

Zapalio je vatru, a onda stavio komadiće slanine na tiganj, sve vreme prateći pogledom ženu, koju je Drejg u međuvremenu odvezao. Stavio je na vatru i lonac za kafu, a onda izvadio iz tiganja komade slanine i stavio ih na tanko isečene kriške hleba. – Dođite! – povikao je nestrpljivo. – Dođite ili ću sve pojesti sam! – Ljutilo ga je to što je on morao da pripremi obrok.

– Dolazimo – odazva se Holt.

Dač se namestio pored ognjišta, istresao pepeo iz lule i uzeo u ruku topao sendvič. Počeo je da jede halapljivo i s uživanjem. – Išlo je suviše lako – konstatovao je između zalogaja. – Više bi mi se sviđalo da je bilo okršaja.

Fleg ga pogleda.

– Meni se baš ovako više sviđa – primeti.

Holt se osmehnu.

– Nabrojao sam jedanaest značkaroša. I znate šta? Među njima nisam video verenika mis Brenšou. – Pogleda devojkicu: – Kako to, gospođice? Zar vas on ne voli dovoljno da bi za vas rizikovao svoju kožu?

U zelenim Ursulinim očima videlo se olakšanje.

– Hvala Bogu – odahnula je.

– Da, svakako – reče Holt – ali to ne objašnjava zašto ga nema među mrtvima.

– Može biti da je pobjegao prošle noći – javi se Drejg. – Možda je ostao negde u šumi.

Dačov pogled kliznu do njega:

– Da, to se moglo desiti. Recimo da je tako. Moraćemo ipak da skratimo

naš boravak ovde. – Ustavši, prišao je do ruba stene i zagledao se u krvava trupla. Na stenovitom ispustu, visokom stotinak metara izgledao je sićušan kao tačka. S tog položaja nije mogao videti mesto gde se nalazio Holidej.

– Za sada smo bezbedni – dobacio je preko ramena dok je brižljivo posmatrao vijugavi put, padinu, šumu i žbunove. – Sem, naravno, ako bi verenik ove dame odlučio da bude njen heroj – dodao je, okrećući se. Zagledao se u Ursulin profil i osetio životinjsko zadovoljstvo kada je ona uzdrhtala. Sedajući na svoje mesto, pogledao ju je radoznalo: – Mislite li da je vaš dragi tip heroja, mis?

– Umorna sam – reče Ursula. – Hoću da se vratim u Santanu. Hoću...

– Svi mi želimo nešto što ne možemo imati – pouči je Holt. – Svi smo mi kraljevi i kraljice u našim snovima.

Ursula Brenšou obrisa lice i ukloni tragove suza na obrazima. Onda progovori gorkim glasom:

– Vi ne želite da budete ništa drugo nego ono što ste. Vi niste ljudsko biće.

Vođa bande je zario nož u zemlju, izvukao oštricu i ponovo je zario, gledajući pritom zarobljenu devojkicu. Bez trunke saosećanja gledao ju je kako plače. Saosećanje je ljudski osećaj, to je ova luckasta kučka dobro rekla. On stvarno nije ljudsko biće. U mislima se vratio u vreme kada je to bio. Tada se nije zvao Dač Holt već Karl Holean i imao je osamnaest godina. Tokom jednog sata, provedenog u ćeliji s pijanim šerifovim zamenicima, bio je tučen skoro do smrti. Od tada počeo je gledati svet sasvim drugim očima.

Odjednom je pozeleo da opet bude mlad, ali mlad samo telom. Želeo je da doživi strast s tom uplakanom ženom i da je nauči da ne postoje čast i poštenje i da nije istina ono u šta ona veruje. Ali bio je star, još daleko stariji od svojih godina. Viski i smrdljivi bordeli ispili su muškost iz njegovog tela, a bez toga on više nije bio kompletan čovek.

Zarivši još jednom nož u tle, ustao je i gundajući prišao Flegu. – Bilo bi najbolje da krenemo – rekao je. Dotakavši Teksašanina po ruci, šapnuo je: – Nemam ništa protiv da je središ, vetropire. Ali uradi to pažljivo jer bi te Drejg mogao ubiti. I pazi: ti njega ne smeš ubiti. Jasno?

Fleg se trgao:

– E, jesi mi baš rekao nešto što nisam znao.

Holt je zavideo Flegu na njegovoj mladosti. Vraćajući nož u kaniju, dodao je:

– Ima više načina da se mačka ubije, a ne samo da se odere. Videćeš i sam.

Fleg ga kiselo pogleda:

– A ti?

– Meni nije zanimljiva.

Njegov pajtaš se osmehnuo s razumevanjem.

– Ne podsmevaj mi se – zareža Dač.

Teksašanin je odvezao konje, a na nasmejanom licu čitala mu se sreća. Zatim je proverio jahaću opremu. Holt pojaha svog crnog pastuva.

– Hej, Bigse – pozva drugog saputnika. – Penji damu u sedlo. Vreme odmiče.

Mali bandit je sumnjičavo pogledao Dača, pitajući se šta su se on i Teksašanin sašaptavali. Lepo, pomislio je. Ja sam im potreban, a znaju šta mogu očekivati ako pokušaju da taknu ovu ženu.

Posebno mu se nije sviđao osmeh na Flegovim zabalavljenim ustima.

Ležeći nekoliko metara dalje, Dok Holidej je čuo kako zlikovci odlaze i škripnuo je zubima. Njegovu verenicu povelu su sa sobom, a on sam bio je svedok pokolja cele potere. Trećeg bandita nije video, ali ako je taj po svireposti bio ravan sedokosom zločincu, onda će Drejg imati dosta muke da ih drži po dalje od Ursule.

Prineo je pesnice do jednog oštrog kamena i počeo trljati konopce o oštar rub. Ljudima iz potere više nije bilo pomoći. Nikakve molitve nisu ih mogle vratiti u život. Ali Ursula se još mogla spasti. Bože, morao je učiniti to!

Trljajući konopce o oštar kamen ugleđao je neko kretanje ispod sebe. Zaprepasćen onim što vidi, prepoznao je Kajla Morsa, koji je posrćući izašao iza stene, brišući rukama krv s lica. Onda se skljkao na zemlju, pokušao da digne jednu ruku, pa je mlitavo ponovo spustio.

Zapadnjak je napregao svu snagu i prekinuo upola prestrugane veze. Zatim je odvezao noge i ustao. Opipao je futrolu i ustanovio da mu je Drejg ostavio njegov kolt. Mahnuo je šerifu, a onda privezao laso za jedno drvo i spustio se.

Velika grabljivica s kljunom ostrim kao čelik sletela je na jednog mrtvog konja i počela mu kljucati oči. Spustivši se konačno, Holidej je pritrčao Morsu, okrenuo ga i počeo ga tapšati po žutim obrazima. Šerifove grudi bile su obliven krvlju.

– Polako – govorio je zapadnjak, cepajući ranjeniku košulju, da bi otkrio plavičasto obrubljene otvore od kuršuma. Na šerifovim grudima otkrio je jed-

nu ranu od metka i ubod nožem. Iz obe rane isteklo je mnogo krvi.

Mors je zastenjao:

– Umreću.

Holidej ga potapša po ramenu. Njih dvojica se nikada nisu slagali, ali sada je on sažaljevao šerifa. – Možda nećete – rekao mu je i zagrizavši jedan svoj kuršum, izvadio ga iz čaure a barut sasuo na rane. Dodavola, pomislio je, jedina Morsova šansa da preživi bila je da stigne do Santane. Zapadnjak diže pogled do prevoja iza kojeg su nestali banditi.

Ako Mors umre ovde, niko neće znati šta se desilo. Ali postoji pravda i nepravda. Mors je otvorio oči i pogledao ga molećivo. Za trenutak učinilo mu se da će ga zapadnjak ostaviti i otići. Ali Holidej se sagnuo, pažljivo digao šerifa i poneo ga do konja koji su pasli pored puta.

– Hvala – promrmljao je Mors.

– Zbog čega? – upita Dok. – Vi biste učinili isto.

– Možda ne bih – reče šerif.

– Onda vas treba žaliti.

*

Istoga dana oko podne Dač Holt je zastao na stenovitoj visoravni odakle se pružao pogled na Arizonu i Nevadu. Kese sa zlatom izvađene su i podeljene na tri jednake gomile.

– Što se mene tiče – rekao je – ja za Južnu Ameriku ne bih dao ni prebijene pare, Bigse. Bio sam već u toj zemlji i smatram da je to pravi svinjac.

– Ja tamo idem, bio to svinjac ili ne – odvrati Drejg.

– Neka ti je sa srećom – zacerekao se Holt. – Piši nam.

Čučali su, okupljeni oko zlata. Zaro-bljenica je bila vezana za jedno drvo i Fleg je s vremena na vreme bacaio poglede prema njoj. Holt je pripalio lulu.

– Ja sam svugde bio – rekao je. – Kada mi je bilo dvadeset godina putovao sam u Englesku. Dvadeset prvi rođendan proveo sam u snegu Kanade. To je hladna i pusta zemlja. Ne bih je preporučio ni najgorem neprijatelju.

– Lepo – javi se Fleg. – Ni ja nisam proveo celi vek u maminom krilu. Bio sam u Kentakiju i Virdžiniji, a radio sam i u državi Mejn.

– Do tamo bih mogao da pljunem – dunu Dač kroz nos. – Nisi ti nigde bio i ništa nisi video, žutokljunče. Ti si još zelen.

– Nisam toliko zelen koliko ti misliš. Ja sam odrastao čovek.

Holt se zagleda u njega i desnom rukom dodirnu dršku revolvera.

– Bi li ti se uz zlato dopao i jedan kuršum?

– Ne bi – odgovori Teksašanin žustro.

– Onda zaveži. U svoje vreme, ako se nisam tukao i pijančio, ja sam putovao. I zato vam kažem da je najljepša zemlja na svetu upravo pred vašim očima.

– S koje strane? – upita Fleg pokazujući u oba smera.

– Govorim vam o Teksasu, a ti bi to trebalo da znaš jer si tamo odrastao – Holt sevnu očima. – Ko kaže da grešim dobiće pesnicom po nosu! Ta država ima nešto što nigde ne postoji, ali ne mogu vam u malo reći reći šta je to. To se jednostavno oseća ili ne oseća. – Otkopčavši svoje bisage, ubacio je u njih vrećice sa zlatom. – Ja ću se izgubiti u Teksasu. Kupiću malu kuću u

Delti i đavo neka nosi ostalo. Malo ću pecati ribu, a ostalo vreme leškariću.

Fleg ga je zaprepašćeno pogledao, a onda se nasmejao:

– Pecaćeš i sedećeš? A gde je zadovoljstvo? Ja ću otići na istok, do Čikaga, napiću se do besvesti, vodiću ljubav s tuđim ženama... – dok je to govorio pogled mu je odlutao do Ursule.

Pošto je napunio bisage zlatom, Ris Fleg je privezao svoj deo plena za sedlo i mirno prišao ženi. Krajičkom oka Dač je primetio Teksašaninov pokret i počeo zagovarati Drejga.

Mali bandit je slagao svoje vrećice sa zlatom, ne primećujući da se Fleg udaljio. Holtov glas jedva da je dopirao do njegove svesti. Prevukavši šakom po obrvama, gledao je prema zapadu, obuhvatajući pogledom talasasti predeo dokle god mu je oko moglo dopreti. Tamo daleko, iza horizonta, nalazila se Kalifornija i Kinez željan zlata. Rastojanje do tog cilja kao da mu je davalo podstreka. Ustao je i okrenuvši se opazio da Fleg više nije pored njega.

Dač Holt mu je zaklonio vidik i uperio mu kažiprst u grudi.

– Ne mešaj se u to, Bigse – upozorio ga je. – Ona mora dobiti svoje. Pusti momka neka se zadovolji.

Drejg je prigušeno kriknuo i zgrčivši ruku mašio se revolvera. Ali pesnica starog bandita pogodila ga je snažno u slepoočnicu. Drejg se zaneo, ispustio revolver i srušio se na tle.

Holt je uzmakao korak od nepomičnog Drejgovog tela. Uzeo je sa zemlje njegov revolver i zataknuo ga sebi za pojas. – Spavaj mirno, bivši čoveče – rekao je i pljunuo. Okrenuvši se, doba-

cio je s osmehom: – O-kej, šupljoglavi. Tvoja je!

Ursula Brenšou je vrisnula

– Viči koliko hoćeš – rekao je Fleg odvezujući je. – Niko te neće čuti sem ovog drveća.

Odbacio je konopac u stranu, zgrabio devojkicu za okovratnik haljine i povukao je za sobom. Ona se očajnički otimala i opirala, ali bandit ju je udario pesnicom u prsa i izbio joj dah. Pali su zajedno iza jedne stene. Ležeći preko nje Fleg joj je šapnuo na uho:

– Budi dobra i ostaćeš živa.

Ursula se skamenila. Oči su joj ble snule od straha, a usne su joj nemo uzdrhtale kada je Fleg spustio ruku na dugmad njene haljine. Dač Holt je ponovo začuo vrisak. Spustio se na zemlju i zagledao se u stene. U tom trenutku dao bi deo svog zlata da se nađe na Teksašaninovom mestu. Ponovo je odjeknuo vrisak i Holt je pažljivo oslušnuo.

Onda je nastala tišina. Dač je ustao, izvadio revolver iz futrole i čvrstim korakom prišao stenama. Za pucanje iz pištolja još uvek je bio dobar. Odgurnuvši Flega, uperio je cev Ursuli u čelo. Kad ga je ona pogledala, on je pritisnuo okidač.

*

Bigs Drejg je došao sebi. Bled kao krpa, pridigao se s tla i rukama stegao slepoočnice toliko da su ga oči zbolele. Odjednom mu je postalo kristalno jasno šta će se desiti. Dok Holidej će se osvetiti makar morao da ih goni do pakla. Pogledao je Flega i Holta:

– Niste svesni šta ste učinili – rekao je ozbiljno.

Holt se bezdušno osmehnuo:

– Hoćeš li se tući s nama, Bigse?

– Šta bi to sada koristilo?

Fleg ga je pogledao zakrvavljenih očiju:

– Nema ljutnje, mališa?

– Kad bih mogao zubima da iščupam smrt iz nje ja bih to učinio – odvratio je Drejg ojađeno. – Ali ne mogu i onda... šta je, tu je.

– Tako se govori – složio se Holt. – Mogu li da ti vratim revolver?

– Naravno.

Dač je svojom ogromnom šakom pružio kolt. Drejg ga je uzeo i zadržao palac na obaraču. Cev je bila uperena u Holta i Flega.

– Prljave hulje – procedio je Drejg kroz zube. – Niste zaslužili da živite!

Fleg je pobledeo, ali se Holt i dalje osmehivao.

– Tako dakle. Pobićeš svoje prijatelje zbog jedne suknje.

– Razmišljam o tome – odvrati Drejg.

Fleg počeo da moli za milost. Holt zamahnu rukom i udari Teksašanina po ustima:

– Zaveži, bedna huljo! Zbog tebe se osećam prljav i jadan! – Oštrim okom posmatrao je Drejga.

Drejg je odjednom pogledao prema Arizoni preko krošnji koje su se dizale iznad prevoja i uzdahnuvši umorno spustio revolver u futrolu. Holt je na to izvadio iz džepa pregršt metaka i bacio ih pred Drejga. Zatim se osmehnuo:

– Kušao sam te, Bigse. Sada možeš napuniti revolver.

Fleg je obrisao okrvavljeni nos.

– Idi dođavola, Dače! – prosiktao je.

Drejg nije obratio pažnju na metke na tlu i napunio je revolver mecima iz opasača.

– Neću vas ja pobiti, ljudi – rekao je, gledajući setno drveće i neme stene. – Holidej će to učiniti.

– Hoće đavola – odvrati Holt prezriivo. – Taj se čak nije ni pridružio poteri. A ako i jeste, pobegao je na prvi pucanj.

Drejg je, međutim, zaključio kako Holidej već mora biti negde blizu, ali to nije pokazao. Sigurno je čuo pucanj. A možda ga je prejako udario kundakom. Ako je tako, onda je to možda sreća.

Pogledao je prema Kaliforniji. Kad bude imao novac u džepovima verovatno će srediti ove dve hulje. Umoran od boravka u planinama, stavio je bisage na sedlo i pojahao. Fleg i Holt pojahali su za njim niz zapadnu padinu.

*

Holidej je odveo šerifa do kuće doktora Rolinsa u predgrađu Santane. Ostavio je poruku za Džonija Mura i odmah odjahao.

Pošao je na sever, pregazio reku pa skrenuo na zapad ka padinama Sijera Nevade. Noć je sada bila njegov neprijatelj. Ako ne stigne bandite pre nego što se spuste niz drugu stranu planine moraće pretresti celu Nevadu.

Našavši onu istu kozju stazu, hitro se uspeo kroz borovu šumu. Kasno popodne došao je do onog strašnog mesta gde je potera pala u zasedu. Ptice grabljivice su uz krike poletele s tela na kojima su se gostile, a kada je on prošao zlokobni crni oblak njihovih krila opet se spustio na razbojište.

Noć je zatekla zapadnjaka na pola puta do vrha. Ulogorio se ne paleći vatru, privezao konja za drvo i otvorio torbu s hranom. Pojeo je malo suvog mesa, zalio to vodom a zatim zapalio

cigaru. S udaljenih vrhova čuo je šum tankih vodopada koji su se obrušavali na stene pod njima. San mu nije dolazio na oči. Bezbroj konfuznih misli kovitalo mu se u glavi, ali u svemu tome najjasnije je bilo obećanje Bigsa Drejga da se Ursuli neće ništa desiti. Verovao je Drejgu jer je u tim okolnostima morao da mu veruje.

Pojahao je ponovo u zoru. Jahao je putom kroz šumu i posle malo više od jednog časa izbio na visoku zaravan, odakle je mogao videti mlečne oblake koji su skrivali Nevadu. Kada je hteo da krene dalje opazio je nešto pod kopitama svog konja i to ga je nateralo da sjaše. Bili su to meci. Pokupio ih je i stao zveckati njima u šaci. Kalibar 45! Načinio je pešice mali krug i opazio dalje dokaze da su banditi bili ovde. Bili i otišli. Bacivši nađene metke pružio je nogu ka uzengiji kad je primetio da nešto zeleno leprša među stenama.

Setio se da je Ursula otputovala u haljini smaragdnozelene boje. Žurnim koracima pohitao je tamo i iza stene ugledao je telo Ursule Brenšou. Lice joj je bilo belo kao mramor, umrljano krvlju i prašinom, a zelena haljina bila je pocepana tako da je otkrivala nage grudi. Divna riđa kosa bila joj je raščupana. Njen pogled, mrtvački prazan, pogodio je zapadnjaka kao nož posred srca.

Iz grla mu se ote krik očajanja i bola. Klekao je pored tela svoje verenice i drhtavim rukama popravio joj kosu i pomilovao je po mrtvom licu. Poželeo je da zaplače, ali mu je grč jecaja stegao grlo. Nežno, kao da ne želi da je probudi, poneo je Ursulu do čistine i tamo nožem iskopao grob u koji ju je sahranio, sklopivši oči da ne gleda

kako joj grudve zemlje prekrivaju lice. Kada je na grob naslagao krupno kamenje i pobo grubo istesani krst, prošaputao je, prožet gnevom i mržnjom:

– Osvetiću te, draga Ursula, ili ću i sam umreti.

Zatim je odlučnim korakom prišao svom konju. Lica ledenog kao smrt poterao ga je niz zapadnu padinu Sijera Nevade, praćen hladnim vetrom koji se poigravao pramenovima njegove tamne kose.

*

Kiša je u slapovima lila iz sivog neba Nevade, terajući bandite da potraže sklonište. Kuća na koju su naišli stajala je usamljena a iz njenog dimnjaka uzdizao se dim.

Dač Holt žmirnu očima.

– Nikakvih glupih šala, momče – opomenuo je Teksašanina. – Mi smo trgovci stokom na proputovanju. Jasno?

– Nisam ja budala – progundā Fleg nateravši konja u trk.

Holt pogleda Drejga, uzdahnuvši:

– Ako on uopšte nešto zna – reče.

Fleg je ujahao u dvorište iza kuće, privezao konja za jedna kola i pešice prišao zadnjim vratima. Pokucao je i ne čekajući poziv otvorio ih. Visoki muškarac i žena ustali su od stola u prvoj prostoriji.

– Izvinite – reče Fleg. – Nisam hteo da vas uplašim. Ja i moji prijatelji tražimo zaklon od nepogode.

– Uđite – pozva ih muškarac.

Fleg je prekoračio prag i prišao trbušastoj peći. Kada je pogledao ženu u očima mu je blesnuo plamičak interesovanja. Bila je to tipična žena farmera, jedra i snažna, sočnih usana i ja-

snog pogleda. Fleg je znao da joj se na prvi pogled nije dopao, ali mu to nije smetalo.

Muškarac je bio slabašne građe, lica izboranog od briga. Tamna kosa bila mu je prošarana srebrnastim pramenovima. Prišao je Teksašaninu i pružio mu ruku.

– Ja sam Tod Spinks – predstavio se.
– Ova kiša je naglo počela.

Fleg je ravnodušno prihvatio ruku, a onda se počeo grejati iznad peći.

– Nadam se da vam nismo na smetnji – rekao je Dač Holt ulazeći.

– Ni najmanje – uveravao ga je Spinks. – Drago nam je da imamo društvo.

Drejk nije rekao ništa već je ćuteći prišao peći.

Domaćini su baš bili za obedom. Na stolu se nalazio ibrik s kafom i tanjir pun sveže pečenih kolača. Dač pogleda u tanjir. – Baš lepo izgledaju – primetio je i obesivši svoju jaknu od ovčje kože iznad peći, spustio se na stolicu pored stola. – Srećni ste što imate ovakav dom... i ovakvu ženu – dodao je – koja ume da kuva i mesi. – Uzeo je kolač i probao ga. – Divan je.

Spinks se glasno nasmejavao:

– Doris je dobra domaćica, mister...

Holt žurno proguta zalogaj, pa se predstavi:

– Ja sam Frenk Mek Braun. Ja i moji ortaci smo trgovci stokom.

Domaćin je klimnuo glavom, napunio šolje kafom i dodao ih gostima. Doris Spinks je sela za jedan manji stočić pored prozora i uzela u ruke ručni rad. Holt je konstatovao da se kuća sastoji od jedne jedine prostorije. Sa nostalgijom je primetio zavese na prozorima. Činilo mu se da je čitava večnost prošla

od onog doba kada je bio u sobi sličnoj ovoj. Na tu pomisao steže mu se grlo. Najverovatnije je bio osuđen na smrt. Osećaj samosažaljenja šćepao mu je srce toliko jako da je u traženju olakšanja pogledom potražio boce s pićem u ormariću u uglu.

– Dozvoljavate li, gospodine? – upitao je konačno.

Farmer je tupo pratio njegov pogled, a onda se osmehnuo i ustao. Otvorivši ormarić, uzeo je bocu i vratio se ka stolu.

– Šeri brendi – rekao je, spuštajući bocu na sto.

Holt se pribra: – Hvala, to nije za mene.

– Ja ću probati – javio se Ris Fleg. Zubima je izvadio zapušač, a onda nagnuo bocu i tanak mlaz tečnosti počeo mu se slivati niz bradu. Tod Spinks je nespokojno pogledao svoju ženu. Dač Holt je, međutim, samo žmirnuo:

– Morate oprostiti mom prijatelju njegovu neuglađenost – objasnio je. – On nije baš mnogo bistar.

– To se vidi – složio se Spinks odsutno, osetivši odjednom kako su mu usne suve.

Fleg se glasno nasmejavao i nastavio da pije.

– Dosta! – prasnu Holt. – Ponašaj se kao svinja. Izadi i smesti konje u zaklon.

Fleg je spustio bocu i obrisao usta iscepanim rukavom.

– Ja nisam ovde sluga, Dač. Postaraj se sam za svoga konja.

– Neću dvaput da ponavljam – grmnu Holt i oči mu pobledеше od gneva. Spustio je desnu ruku ispod stola da bi svojim rečima dao veću težinu. – Požuri,

momče! – Tokom tog kratkog dijaloga farmer je prišao svojoj ženi i prihvatio se rukom za naslon njene stolice. Ris Fleg je pljunuo na peć i vukući noge pošao ka vratima. Otvorivši ih, opsovao je i zatim istrčao na kišu.

– Izvinite – ispričavao se Dač Holt farmeru i njegovoj ženi. Ali njih dvoje mu ništa nisu odgovorili.

Drejg je prišao otvorenim vratima i pogledom ispratio Flega koji je trčeći odveo konje u veliku staju pored koralja. Hteo je da proveriti da Flegu slučajno ne padne na pamet da odjaše s bisagama punim zlata.

– Ko ste vi? – upita odjednom Doris Spinks.

Drejgu je njen glas delovao kao dodir ledenog prsta po kičmi. Okrenuvši se ugledao je zlokoban sjaj u Dačovim očima, Ovaj je, međutim, ipak uspeo da glasu da ljubazni prizvuk:

– Zar vam nisam maločas rekao, gospođo? Mi smo trgovci stokom.

– Vi niste trgovci – odvratila je žena, trudeći se da vezenjem smiri živce. – Pogledajte kako ste obučeni! Trgovci nisu odeveni u rite.

Njen muž je steže prstima za rame da bi je ućutkao.

Holt je pogledao svoje odelo i raširio ruke.

– Rite, gospođo? Pa ovo je poslednja moda na Istoku!

Pogledao je Drejga, kao da od njega očekuje da ga podrži. Drejg, međutim, nije bio zainteresovan za taj dijalog. Gledao je Flega koji je trčeći dolazio preko dvorišta.

– Mislim da bi bilo najbolje da odete – reče domaćin kada je Fleg trčeći ušao u kuću.

Teksašanin je to čuo i ukopao se u mestu. – Šta to znači, seljačino?

– Nazad! – preseče ga Drejg i šakom odgurnu Flega prema vratima.

Teksašanin ga je odmerio a onda uputio pogled mimo njega do Holta. Dač je uzdahnuo i slegnuo ramenima.

– Hajde – nastavio je da ga izaziva Drejg. – Daj da te vidim kako potežeš revolver!

Fleg proguta izazov: – Ne ovaj put – odvrati.

U odaji je zavládala neprijatna tišina. Reči izazova lebdele su u ušima prisutnih, mešajući se sa šumom kiše i pucketanjem vatre u peći

Doris Spinks je prigušeno zajecala. – Oh, Bože dragi – promrmljala je.

Fleg se naslonio na vrata i sa životinjskom mržnjom i strahom u očima pogledao prisutne. Holt je odjednom položio ruku na sto.

– Izgleda da si velika kukavica, smutljivče – rekao je prezrivo.

Bes je obuzeo Teksašanina i on najzad procedi:

– Nisam se uplašio, Dač! Obračunaću se s ovim kepecom, ali napolju!

Drejg je bio napet kao čelična opruga. Leš nesrećne Ursule na planinskom vrhu Sijere još uvek ga je pritiskao kao mora.

– Postoje neke stvari zbog kojih čovek mora umreti – utvrdio je mirno. – Daću ti poštenu šansu, huljo.

Hodajući na vrhovima prstiju, udaljio se nekoliko koraka od Flega. Oči su mu bile kao led. On je bio vrlo brz na revolveru. To je naučio tokom onih godina patnje i očajanja od Šajla do Santane.

Fleg se udaljio od vrata. Nije želeo ovo do čega je došlo. Nekoliko trenutaka pre toga, dok je bio napolju, razmišljao je o farmerovoj ženi i smerao još jedno nasilje. A sada se odjednom, umesto nameravanog uživanja suočio sa smrću.

– Bori se, kukavice – provocirao ga je Drejg.

Od tih reči Teksašanin je uzdrhtao kao od pogotka metka. Budi čovek, rekao je sebi. Skupi htabrost i ako treba umri dostojanstveno. Ali uprkos tome njegova desna ruka ostala je nepomična, kao prikucana za kuk.

Drejg je načinio još korak nazad. Nije ga mučilo pitanje da li će Holt pucati jer je znao da je on njemu potrebniji od Teksašanina. Nagnuvši se malo u stranu, zadržao je ruku.

– Nisi se dvoumio – obratio se Flegu – kada je u pitanju žena, kukavice! Po-tegni oružje ili ću te ubiti kao psa!

Zgrčeni pored stola, Spinksovi su stajali šaka stisnutih kao za molitvu. Odjednom je Dač doviknuo nešto u znak opomene, a onda, odgurnuvši stolicu, pritrčao prozoru koji je gledao na put i podigao ruku tražeći tišinu.

– Neko dolazi! – objavio je.

Ne skidajući oka s Flega, Drejg upita:

– Koliko ih je?

– Izgleda da je samo jedan – reče Dač.

Jedan, pomisli Drejg i grč mu steže želudac. To je onda Dok Holidej, govorilo mu je predosećanje. – Razračunamo se drugi put – reče Flegu.

– Računaj na to – odahnu Teksašanin.

– Isparimo odavde – predloži Drejg. Holt se žustro okrete:

– Zbog jednog čoveka?

– Zbog ovoga da – reče Drejg.

Lice vođe bande, obraslo u prosedu bradu, lagano se namrštilo:

– Skrivao si nešto od nas, Bigse? Jesi, dođavola! Ko je taj?

– Uz put ću vam objasniti – Drejg stisnu zube. Izišao je žurno na zadnju verandu i potrčao prema štali. Holt je dograbio svoju kožnu jaknu i krenuo za njim. Fleg je zastao. Hteo je da izbriše poniženje koje je doživeo i sad mu se za to pružila prilika. Izvadivši kolt prišao je fameru i tresnuo ga po glavi. Zasmekavši se ludački, prišao je zatim ženi i prislonio joj cev revolvera na čelo.

– Budi poslušna, kučko! – rekao je, okrenuo je i poterao prema vratima.

Metalna reza je začangrljala. Fleg gurnu ženu napolje i kroz koprenu kiše pogleda prema brdima. Samo jedan konjanik a oni su zbrisali kao zečevi, pomislio je osmehujući se prezrivo. Ali on nije bio kukavica i oni će to odmah videti...

Iz kiše je izronila tamna, nejasna silueta konjanika. Ukočen u sedlu ličio je na avet. Za to vreme u dvorištu iza kuće Holt je dograbio vođice svog konja i upitao Drejga:

– Ko je to?

– To je Dok Holidej – odgovori omleni bandit. – Znam to i ako ga ne vidim. – Onda je Holtu rekao istinu.

– Ti, podli... – zausti Holt pa ućuta. Skoči u sedlo i ošinu konja vođicama. – I šta sad misliš?

Bigsovo lice bilo je nepomično kao maska.

– On ili mi – odgovorio je. – Druge mogućnosti nema.

Dač Holt zadovoljno promumla, pa doviknu prema kući:

– Fleg, požuri!

Teksašanin nije odgovorio. Holt je poterao polako konja, izvadio revolver i zastao blizu kuće. U istom času s druge strane kuće začulo se šljapkanje kopita po žitkom blatu.

*

Zapadnjak je pogledom obuhvatio kuću. Predosećao je da su banditi tu i ledeno se osmehnuo. Iza prozora možda su ga vrebale cevi zapetih pušaka, ali ne obazirući se na to, on se spustio direktno niz padinu. Gnev mu je bio oklop a mržnja osvetnička ruka.

Hteo je da uništi ubice, da ih satre i pretvori u prah, no za to je morao upotrebiti sve svoje iskustvo i veštinu. Zaustavio je konja tražeći zaklone iza kojih bi se privukao kući. No tada su se vrata otvorila i jedan mršavi dugonja izgura ispred sebe jednu ženu. Dok se ugrize za usnu i skočivši s konja stade iza stuba ograde.

– Još jedan korak i ubiću ovu ženu!
– doviknu dugonja s verande.

Zapadnjak je grozničavo razmišljao. Dubokim glasom, promuklim od gneva, upitao je:

– Jesi li ti ubio moju verenicu?

Ris Fleg je bliže privukao farmerovu ženu.

– Nisam ja! Ali ja sam je imao! Čuješ li me, imao sam je!

Holidej se skameni. Zatvorio je oči i protresao glavom da se sabere. Zatim je jurnuo, držeći revolver u ruci.

Ciljajući pored žene, Fleg je opalio i tane je otkinulo komadić tkanine na zapadnjakovom ramenu. Opalio je još

jednom i gejzir vode prsnuo je kraj Holidejevih nogu. Na Dokovu sreću Fleg nije bio nepogrešiv strelac i treći metak je samo okrznuo Doka po butini.

On je nastavio da trči, ne misleći ni na šta sem na blede lice koje je izvirevalo iznad ženinog ramena. Ta životinja obešćastila je njegovu voljenu! Trčao je, gonjen gnevom, očekujući ni sam nije znao šta. U trku je mahinalno podigao kolt.

U tom trenutku žena se otrgla iz Flegovog zagrljaja. Bandit ju je pustio i nanišanio na Doka, zinuivši da izusti psovku. Ali pre nego što je iz njegovog grla izišla prva reč, zapadnjakov kolt je poskočio i tane se zarilo u Teksašanina. Fleg se prihvatio za dovratnik, nastojeći da se održi na nogama, ali je Dokov revolver opet grmnuo. Tane je zanelo Flega i posle desetak teturavih koraka on pade iza kuće.

Dač Holt je na konju izjurio iza ugla i opalio na Doka. Ugлом oka zapadnjak ga je spazio kao nejasnu pokretnu siluetu, a zatim je osetio strahovit udarac u glavu. Pao je na kolena i klonuo u blato.

Sada se iza kuće pojavio i Drejg. Videvši zapadnjakovo ispruženo telo on se presekao. Nije hteo da veruje svojim očima. Nemoguće da je Holidej mrtav! Preživeo je tolike godine u svakodnevnim obračunima da bi na kraju ovako neslavno skončao.

Holt pritera konja bliže zapadnjaku i zagleda se u krvavu mrlju na njegovom čelu i licu. Holidej je ležao nepomično kao mrtav. U tom trenutku, dok se on spremao da ispali još jedan metak sigurnosti radi, iz kuće je grmnuo pucanj i tane je prosviralo pored Holtove

glave. On viknu: – Bežimo! – i mamuznu konja. Došavši do palog Flega, zaustavi konja u mestu i skoči na tle.

– Pomozi mi da ga stavimo na konja – doviknu Drejgu.

– Neka ide dođavola! – brecnu se Drejg. – To će mi uštedeti trud da ga ubijem!

Holt je odvukao Flega iza kuće do njegovog konja i prebacio ga preko sedla. U tom trenutku kroz zadnji prozor planula je puška i metak diže vodoskok između konjskih nogu.

Očigledno Doris Spinks nije bila baš vešt strelac.

– Brišimo odavde! – viknu Holt.

Drejg projuri pored njega i gnevno ga pogleda.

– Ubio si Holideja! – prodera se.

Dač Holt ne odgovori. Znao je kada ne treba kušati sreću s Drejgom. Pojahao je ponovo i pojurio, vodeći Flegovog konja za sobom.

– Idemo! – viknuo je, nestajući u kopreni kiše.

*

Holidej je osetio pljusak kišnih kapi na licu. Puls mu je bubnjao u ušima. Dok je ležao u agoniji učinilo mu se da oseća miris barutnog dima i pred očima mu se iznova i iznova ponavljala slika starog bandita kako puca u njega.

Onda je osetio da ga neko diže i nosi. Toplina je zamenila kišu a svetlost noćnu tamu. Začuo je glas Toda Spinksa:

– Donesi tople vode!

Bilo je prijatno čuti taj glas. Možda neće umreti! Odjednom ga obuze mir. Zaspao je i kad se probudio sunce je prodiralo kroz koprenaste zavesе.

Jedna silueta zaklonila mu je sjaj sunca. Bio je to farmer, lica zabrinutog i naboranog.

– Kako se osećate jutros? – upitao ga je.

Prva Holidejeva svesna misao bila je želja za osvetom.

– Banditi...? – prošaputao je.

– Oni su otišli – obavesti ga Spinks. – Jednog od njih ste teško ranili. Odneli su ga sa sobom.

– Je li vaša žena dobro?

– Jeste, hvala Bogu.

– Milo mi je da to čujem.

Rekavši to, zapadnjak malo pomeri glavu i oštar bol probode mu glavu kao koplje. Kolutajući očima, pogledom je obuhvatio odaju i ugledao farmerovu ženu koja je stajala pored peći i zabrinuto ga gledala.

– Nikada tako nešto nisam videla – rekla je. – Jurnuli ste na onog momka kao da vas nije briga šta će se dogoditi...

Bila je u pravu. Holideju se često događalo da oseća kako mu je svejedno da li će živeti ili umreti. Sada skoro da je više želeo da je mrtav. Želju za životom pothranjivala je samo mržnja koja je buktala u njemu i davala mu snage.

– Da li biste hteli malo vrućih kolača? – upita ga Doris Spinks.

– Da, molim – odgovori Dok. Nije imao apetit, ali je odlučio da jede. Nije imao želju za životom, ali će ipak živeti.

– Oh, glava – zaječao je, dodirnuvši prstima zavoj. – Mislio sam...

– Kuršum vas je samo okrznuo po čelu – objasni mu farmer. – Imali ste sreće. A rana na ramenu je samo ogrebotina. Doris vas je previla kako je

najbolje umela, a ja sam već hteo da pođem i dovedem lekara.

– Zaboravite na lekara – odgovori reško zapadnjak. – Nameravam da brzo krenem dalje.

– To je nemoguće – usprotivio se Spinks. – Moraćete se odmarati pa... bar jednu sedmicu.

– Gde je moj konj?

– U štali, ali...

– Uzeću te kolače, misis Spinks – reče Dok.

*

Dač Holt se nagnuo u sedlu i osmotrio grad pred njima. Prebukao je šakom po zakrvavljenim očima.

– Ovom momku je potreban lekar. Odjahaću u grad da ga nađem i proveriću da li je sve u redu. Ti ostani s njim, Bigse.

Drejg je bez komentara poveo Flegovog konja u šumarak pored puta. Jahali su celu noć i deo sledećeg dana da bi stigli u Endover.

Dač je ušao u grad na konju, jašući polako i gledajući uz put natpise na zgradama. Posle napornog i jednoličnog putovanja žudeo je za viskijem i njegove oči pohlepno su tražile natpis nekog saluna. Na kraju ulice ugledao je lekarsku ordinaciju. Okrenuvši se, odjahao je nazad i pridružio se Drejgu i Flegu u šumarku.

– Kako izgleda? – upita ga Drejg.

– Ne liči mi na klopku – odvrati mu Holt.

Napustili su šumarak i sporednom ulicom krenuli prema doktorovoj kući. Pred ordinacijom Holt rukom dade znak da stanu. Na ploči je pisalo: „Doktor E. B. Mejhju“. Holt je oprezno sja-

hao i popevši se na verandu obraslu vinovom lozom pokucao na vrata. Posle izvesnog vremena vrata je otvorila sredovečna žena.

Drejg je posmatrao dok je Holt razgovarao sa ženom. Konačno je ona klimnula glavom i širom otvorila vrata. Odmah zatim Holt se vratio, osmehujući se zadovoljno.

– Doktor će pregledati Flega! Pomozi mi, Bigse.

– Misliš da je sigurno?

Stari bandit se nasmešio:

– Rekao sam joj da je momak povređen u lovu.

– Daj Bože – uzdahnu Drejg i sjaha. Odvezali su Teksašanina sa sedla i on se osvestio.

– Gde smo to, dođavola? – upita.

Holt mu reče da ćuti a onda su ga njih dvojica preneli u kuću i žena ih odvede do ordinacije. Spustili su Flega na visoki sto. Rane su bile zagađene. Holt je podvezao onu težu, ali Flegu nije bilo bolje.

Doktor Mejhju bio je Holtovih godina, plavih očiju i anđeoski okruglastog lica. Njegovi obrazi podsećali su Drejga na zrele jabuke. Lekar je prihvatio Holtovo objašnjenje o nesreći u lovu i Dač mu je uz put pružio nekoliko umašćenih novčanica.

– Dobro. Videćemo šta možemo učiniti za vašeg prijatelja – rekao je Mejhju, dižući roletnu kako bi osvetlio ranjenikovo lice.

– Kakve su mu šanse, doktore? – upita Dač.

– Reći ću vam kad izvadim kuršum – odgovori lekar. – Gde ćete vi biti?

Bio je to fini način da im kaže da odu iz njegove kuće. Holt je slegnuo ramenima:

– U salunu. Požurite, hoćete li? Mi smo u važnom poslu.

Žena ih je ispratila na zadnja vrata. Dok su se udaljavali, Holt je tiho psovao:

– Đavo odneo i tebe i tvog Holideja, Bigse! Ovo će nas koštati vremena kojeg i inače nemamo!

– Možeš kriviti i Flega – odvrati mu Drejg.

– I krivim ga – besneo je Holt – ali to je uzalud. Ostavićemo konje ovde, a mi idemo. Jako sam žedan.

Pošli su prema glavnoj ulici s bisagama prebačenim preko ramena. Posmatrali su sve oko sebe. Endover je bio mali grad. Nekoliko kola stajalo je pored trotoara, a tek poneki konjanik prošao bi ulicom. Odgurnuvši dvokrilna vrata, njih dvojica uđu u salun. Zauzevši mesto pored šanka, obuhvatili su pogledom prisutne. Bila su to trojica farmera, dva kauboja i jedan putujući trgovac. Holt položi bisage na šank.

– Viski, krčmaru! – reče Holt.

Barmen se trgao iz letargije i pogledao Drejga.

– I meni isto – reče ovaj.

Banditi se posvetiše natočenom piću. Drejg je progutao dobar gutljaj uživajući u ukusu viskija i njegovoj toplini. Između gutljaja posmatrao je svoju i Holtovu sliku u ogledalu iza šanka. Video je Holtov opaki osmeh i do uha mu je dopro njegov tih, promukli glas:

– Ne znam zašto smo Flega dovukli ovamo. Taj kućkin sin može nam doneti samo nepravilike.

Drejg srknu još jedan gutljaj.

– Možemo odjahati i ostaviti ga ovde – odgovori.

– Trebalo bi da ga ostavimo – složi se Dač. – On bi nas ostavio da smo ranjeni. Misliš li da bi ostao i trenutak duže nego što mu je potrebno da uzme naše zlato? Dabome da ne bi. E, neću ni ja!

– A šta ćemo s njegovim delom zlata?

Holt je zvučno spustio čašu na šank da bi privukao barmenovu pažnju. Sačekao je da ovaj ponovo natoči i kada su ostali sami odgovorio je na Drejgovo pitanje:

– Neka zadrži svoj deo. Zaradio ga je.

Bigs Drejg je sumorno zurio u svoju čašu, mučkajući piće. Na dnu čaše kao da je video Holideja kako krvavog čela leži u blatu.

– Kad polazimo? – upitao je.

– Što pre to bolje. Hajde ipak da vidimo šta je s onim momkom.

Napolju je bilo tiho a iz neke sporedne ulice čuo se lavež usamljenog psa. Na Drejgovim ispucalim usnama na trenutak je zaigrao osmeh.

Obišli su iza ugla i ušli u ulicu koja je vodila ka doktorovoj kući, noseći bisage prebačene preko ramena. Zastali su kraj svojih konja, a Holt onda načini još nekoliko koraka i pokuca na vrata. Čekajući, otkinuo je jedan cvet u bašti i zgnječio ga koščatim šakama.

Vrata su se otvorila i do njihovih noždrva dopro je miris antiseptika.

– Kako je mladić? – upita Holt.

– Osvestio se i sada se odmara. Udite. Holt je odmahnuo rukom.

– Ne, hvala, gospodo. Moramo da idemo. Recite mu samo neka se odmara i da ćemo se naći u Kaliforniji. On će razumeti.

Podigavši šešir u znak pozdrava, on siđe s verande. Pokretom glave dao je znak Drejgu i uputio se ka konjima. Kad su se vrata na kući zatvorila, on reče:

– Nemamo namirnica, a sem toga gladan sam. Hajdemo ovamo!

Ujahali su u glavnu ulicu, našli trgovinu i naručili sve što im treba. Drejg je poneo paket s hranom i obojica potom uđoše u jedan restoran i poručiše ručak.

Dok je vučjim zalogajima proždirao hranu, Dač Holt je neprestano motrio na ulicu. Onda tiho reče:

– Nije li to čudno: imamo sa sobom čitavo bogatstvo a ne znamo gde smo. Ali neće ni to još dugo trajati!

Osmehnuo se i otkrio srebrne krunice na zubima.

– Jesi li ti ubio Holidejevu ženu? – upita ga Drejg.

Nastavljajući da proždire hranu, Holt promrmlja:

– Da.

– Zašto?

– Zar je važno zašto?

– Je li bilo teško?

– Za mene ne. Za tebe bi bilo teško.

Glas starog bandita postade sasvim tih. On se ukoči. Šerif je zastao zainteresovano pored njihovih konja i pošto ih je osmotrio skrenuo je pogled ka prozorima saluna i ljudima koji su unutra sedeli.

– Biće gužve – reče Holt, otpustivši osigurač kolta.

Drejg je pogledao šerifa kao da očekuje da se umesto njega pojavi Holidej. Ali zapadnjak je bio mrtav. A šerif je oprezno ušao u restoran. Pod njegovom težinom zaškripao je pod, ali ni Drejg

ni Holt nisu skrenuli pogled ka njemu. Dač je ulio kafu u šolje. Oči su mu se žarile od mržnje.

– Došljaci? – upita šerif prišavši bliže stolu.

Stari bandit podiže pogled ka njemu:

– Govorite li to nama, šerife?

– Da. Pitao sam jeste li došljaci.

– Ako nas ne poznajete onda verovatno jesmo. Zar je po ovdašnjim propisima zločin biti došljak?

– Zavisi – reče šerif.

Holt proguta gutljaj kafe, pa upita:

– Zavisi... od čega?

– Od toga ko su stranci. – Šerif poka-
za rukom bisage na podu. – Pre nekoliko dana u Arizoni se odigrala pljačka. Opljačkano je zlato. Dosta zlata. Voleo bih da pogledam šta imate u vašim bisagama. Drejg je primetio njegov pokret i video da je na njih uperen šerifov revolver. Holt se nasmejao:

– Naravno, šerife. Nemamo šta da krijemo. Mi smo samo trgovci stokom.

Podigao je bisage na sto i otkopčao pređice. Zatim je zavukao ruku u njih i kroz kožu bisaga sevnuo je zaslepljujući blesak.

Šerif je dobio kuršum u stomak i ponesen udarom metka grunuo na sto iza sebe. Holt je iz bisaga izvadio skriveno oružje i ponovo opalio. Šerif je ispustio oružje i pao na pod.

Drejg je za trenutak ostao prikovan na stolici. Za sve vreme nije mrdnuo ni malim prstom. Video je samo oči svog kompanjona koje su gorele od zločinačkog oduševljenja. Kada se trgao i potrčao za Holtom prema konjima on shvati kako Dač Holt uživa u ubijanju.

Šerifov zamenik istrčao je iz kancelarije na ulicu da im prepreči put. Sti-

snutih usana i s mučninom u utrobi Drejg je izvukao revolver i opalio. Šerifov zamenik je uzdrhtao od udara kuršuma ali je ostao na nogama i pokušao da nanišani. Konj Dača Holta naleteo je na njega i, oborivši ga, izgazio ga kopitama.

Glave priljubljene uz konjski vrat, dok mu je nezakopčana kožna jakna lepršala na leđima, Dač Holt je izjurio iz grada praćen Drejgom, koji ga je sledio na rastojanju od nekoliko metara. Niko više nije pokušao da ih zaustavi.

*

Ris Fleg je čuo pucnje i otvorio oči. Malopre toga lekareva kućedomaćica mu je prenela Holtovu poruku ali mu ona ništa nije značila. Začuvši topot kopita shvatio je da je ostavljen i stiskajući vilice napregnuo je sve snage da se potpuno osvesti. One prljave hulje ostavile su ga na cedilu! Vratio se u sećanju do farmerske kuće. Setio se ruke onog visokog došljaka koja se podigla brzinom zmije zvečarke... a zatim gruvanja revolvera i udara kuršuma u grudi. Setio se i kako je utonuo u crni ponor bola. Ali ma kako bile ružne te uspomene, one ipak nisu bile tako gorke kao osećanje koje ga je sada razdiralo. Holt i Drejg su ga napustili.

Potom je nastupio još jedan interval mraka. Kada je ponovo došao svesti, ovaj put bistrije, ugledao je svoje odelo prebačeno preko stolice i on se digao i posrćući pošao da ga uzme. Trebalo mu je mnogo vremena da se obuče. Ona ista žena ušla je u sobu i podigavši očajnički ruke, uzviknula: – Ne! – Zatim ga je zgrabila za ruku: – Morate mirovati!

Uvek te žene! Pomislio je i besno je odgurnuo. Osetio je zatim da ga hvata za mišicu i zadao joj je svom snagom udarac pesnicom. Žena se srušila. Video ju je opruženu po podu, lica okrenutog ka njemu, dok joj je iz uha curio tanak mlaz krvi. Dok je pripasivao opasač s revolverom začuo je korake i nejasna silueta pojavila se na vratima.

Nije bilo vremena za razgovor. Potevši revolver, opalio je na doktora. Doktor Mejhju pao je pogođen i Fleg je izišao u hodnik. Vrativši revolver u futrolu krenuo je kao opijen ka zadnjim vratima, otvorio ih i izišao na ulicu.

Njegov konj je još bio tu. Sjaj sunca zasenio mu je oči i Fleg se uputio ulicom trudeći se da zadrži pravac kretanja. Odvezavši konja, prevalio se s mukom preko sedla, gurnuo čizme u uzen-gije i pustio konja da ga nosi. Kada je konj stigao do kraja ulice, Fleg se ispravio. U daljini je ugledao dva oblaka prašine... Bili su to Holt i Drejg. Pljunuo je. Neka ih, neka idu! Otkopčao je svoje bisage i zavukao ruku u njih. On ima svoje zlato!

Poterao je konja u drugom smeru, moleći Boga da ga snaga ne napusti pre nego što nađe sigurno skrovište. Činilo mu se da nikad dosad nije tako jasno razmišljao. Od samog početka razlog njegovog pada bile su žene. One i njihove zavodljive oči! Žene koje znaju da te muče a da ti ne pruže ništa! Pa dobro, on je znao kako da od njih uzme šta hoće i uzeće to opet.

Nastavio je da jaše, izgubivši pojam o vremenu i prostoru. Zaustavio je konja da osmotri jednu nisku kuću koja se iznenada pojavila pred njim. Potražio je pogledom znak života i konačno ugledao jednu osobu koja je otvorila

vrata i zastala na verandi. Žena! Je li to bila stvarnost ili prikaza?

Sačekavši da se žena vrati u kuću i zatvori vrata za sobom, Fleg je poterao konja do grupe drveća. Tamo je sjahao i nečujno se privukao kući, držeći revolver u ruci. Prišao je malom prozoru, provirio unutra i ugledao odaju u polutami. Video je i jedna otvorena vrata iza kojih je dopirao sjaj plamena, ali nije mogao da vidi vatru. Do ušiju su mu dopirali prigušeni glasovi.

Fleg se prikrao do prednjeg dela brvnare. Provirivši iza ugla video je trag svetlosti na podu verande. Još uvek je stajao na istom mestu kada se iz kuće pojavio krupan muškarac i s gomile drva uzeo jedan naramak. Fleg se odjednom setio njegovog lica i bez dvoumljenja izišao na svetlost.

– Vatsmane, jesi li to ti?

Krupni čovek se okrenuo i ispustio drva. – Ko je to, dođavola... – zaustio je. Onda zatrepta očima. – Fleg, sto mu gromova! E, pa ovo se zove iznenađenje! Hej, ti si ranjen, je li?

Teksašanin je zakoračio na verandu, držeći i dalje revolver u futroli. – Jesi li još uvek zainteresovan da stvoriš pare? – upita Vatsmana.

– U svako doba dana i svakog dana u životu – odvratio je ovaj lukavo se osmehujući. – Izgleda da si u bekstvu, je li?

– Imao sam i udobnija putovanja od ovog – priznao je Fleg natmureno. – U stvari, treba mi skrovište gde se mogu odmoriti. Izgleda da me je sreća dovela do tvojih vrata.

– Sreća, ili možda nesreća – odvrati Vatsman. – Ako si švorc, možeš nasta-

viti put. – On se osvrnu oko sebe. – Gde ti je konj?

– Tamo u šumarku. Daleko sam od toga da budem švorc, Vatsmane. Naku-pio sam gomilu zlatnog praha i tražim nekoga ko će mi ih zameniti za dolare.

Vatsmanove oči zasjaše.

– U tom slučaju uđi da porazgovaramo.

– Dovešću najpre mog konja. A ko je ta žena s tobom?

Vatsman se zakikotao:

– Nisi se promenio, Rise! Ona je moja od glave do pete. Idi, dovedi konja, a ja ću staviti još jedan tanjir na sto.

Fleg odgega do šumarka. Dojahao je na konju do brvnare i vezao vođice za prečku. Prebacivši bisage preko rame-na ušao je u kuću i primetio da je glavna odaja nešto slično magacinu. Prošao je u drugu odaju, gde je na kamenom ognjištu pucketala vatra.

Žena mrgodno stisnutih usana čučala je pored vatre, suknje podvijene ispod kolena. Crnim očima bezizrazno je osmotrila pridošlicu. Vatsman je nalio viski u čaše i osmehnuvši se Flegu, mahnio debelom rukom prema ženi: – Zove se Estela. – Očiju upiljenih u bisage ugrizao se za usnu. – Radi ono što joj kažem.

Fleg pogleda ženu.

– Da li se to odnosi na sve? – upita.

– Da – potvrdi Vatsman, osmehujući se.

Fleg je šumno spustio bisage na sto. Seo je na stolicu, primeo čašu suvim usnama i ispio tečnost. Spuštajući praznu čašu, namrštio se.

– Imam ozbiljne, bolne rane, ortače. Ume li tvoja žena da ih previje a da ih ne inficira?

– Za dobru cenu – odvрати Vatsman gutajući pogledom kožne bisage. Fleg se namrštio, otkopčao kaiš i bacio na sto jednu vrećicu sa zlatom. Krupni domaćin, rumen u licu, odvezao je kanapčić. Puštajući da mu nekoliko zlatnih zrnaca iscure na dlan osmehnuo se:

– Estela, postaraj se da naš gost dobi je sve što želi. Razumeš?

– Si – reče žena. Ustala je i bosonoga prešla preko odaje. Zastavši iza Teksašanina, počela je da mu masira vrat.

Vatsman gurnu vrećicu sa zlatom pod košulju.

– Još nije dovoljno jak za to, draga – reče.

Fleg zari prste u ženinu butinu.

– Daj mi samo dan odmora – rekao je polako – i biću spreman za sve.

*

Sunce se dizalo iza horizonta kada je jedan usamljeni konjanik ujahao u Endover. Zaustavio je konja pred gradskim zatvorom i sjahao. Bio je to Dok Holidej, koji kao da je naglo ostario. Bio je mršaviji, bleđi i daleko ozbiljniji nego pre. Otvorivši vrata šerifske kancelarije zadržao je pogled na čoveku koji je sedeo za pisaćim stolom.

– Trebaju mi neka obaveštenja – obratio mu se.

– Ja nisam šerif – odgovori čovek za stolom. – Šerif je juče ubijen.

Zapadnjakov izraz lica nije se promenio.

– Ko ga je ubio?

– Dva nepoznata čoveka. Pucali su u njega i pobjegli pre nego što je bilo ko shvatio šta se desilo. Naleteli su ko njima na Volta Flajna; i on je mrtav.

– Jeste li sigurni da nisu bila trojica?

– Bio je s njima i treći. Otišao je posle njihovog bekstva. Pre toga je ubio doktora Mejhjuja. Misis Kvel kaže da je bio ranjen.

Zapadnjak klimnu glavom.

– Je li neko pošao da ih goni? – upita.

– Nije niko. Pošto je šerif Klint mrtav nije bilo nikoga da organizuje poteru.

– Otišli su prema zapadu – razmišljao je glasno zapadnjak. – Ali onaj najmlađi možda i nije. Bio je ozbiljno ranjen i verovatno je morao negde da se zadrži.

Okrenuvši se, izišao je iz šerifske kancelarije i pojahao konja, a onda se uputio i on na zapad.

Predeo pred njim bio je ravan i bez vegetacije dokle god mu je pogled dopirao. Banditi su tuda prošli, po njegovoj proceni, negde juče popodne, jer su tragovi bili sasvim jasni. Holidej je osmotrio horizont i nije zapazio nikakvo kretanje. Nemilosrdno sunce pržilo mu je leđa. Posle dva časa jahanja ugledao je u daljini stub dima. Poterao je brže konja.

Prošlo je još tri časa pre nego što je pred sobom ugledao jednu brvnaru. Polako se približio, prošao kroz šumarak i zastao pred kućom. Pogledao je stub dima koji se dizao iz visokog limenog dimnjaka, a onda sjahao. Ako je taj bandit tu unutra, biće mrtav onog trenutka kada prekoračim prag, pomislio je. Popeo se uz stepenice na verandu i pod je pod njegovim nogama zaškripao. Izvukavši kolt iz futrole, okrenuo je kvaku i nogom odgurnuo vrata.

Jedan krupan čovek unutra dopola je podigao ruke.

Dok nije ništa rekao. Prošavši pored tog čoveka, prodornim pogledom ispitao je senke a onda ušao u drugu pro-

storiju. Uperio je revolver u ženu koja je stajala pored ognjišta. Oštrim glasom upitao je:

– Gde je on?

Namrštena žena je prkosno digla glavu.

– Ko, senjor?

– On je moje visine – objasni Dok, dodirnuvši zavoj oko čela. – I nosi odelo slično mome.

Šum koraka naveo je zapadnjaka da se brzo okrene i uperi revolver u krupnog domaćina.

– Njegovo ime nije važno – rekao je. – Silovao je jednu ženu i to je važno! Onaj ko skriva takvu hulju navlači na sebe veliko zlo! Jasno?

Znoj se počeo slivati niz Vatsmanovo lice, ali je on ipak odmahnuo glavom.

– Tu smo samo ja i ova žena. To je božja istina.

– Ako lažeš, ubiću te – procedi zapadnjak. Pogledao je ženu. – To važi i za tebe – dodao je, mada s grižom savesti u duši. Odgurnuvši ramenom domaćina, vratio se u prvu, dugačku prostoriju. Preskočivši tezgu, našao se na drugoj strani s revolverom spremnim na paljbu.

Bilo je tu, kao u svakoj trgovini, šerpi, lonaca, ćebadi, namirnica, ali nigde nikakvog čoveka. Pa ipak, Dok je u vazduhu osećao prisustvo tog nitkova. Krupni domaćin sledio ga je po odaji i pućkao cigaru, ništa ne govoreći.

Ispratio je zapadnjaka do verande.

– Niko nije svraćao ovamo već celu sedmicu – rekao je.

Dok je pogledao konje u koralu. Trgovac je lagao. Nije mogao znati da je zapadnjak vrstan čitač tragova i da je pratio trag dovde. Bilo je moguće da

je jedan od konja u koralu pripadao banditu. Holidej vrati pogled na domaćina i primeti da je nešto zasijalo na njegovom rukavu... sitno zrnice zlatnog praha!

Ne odajući to, on se vinu u sedlo i odjaha.

Vatsman ga je ispratio pogledom, a onda se vratio u kuću i dozvao ženu:

– Estela, donesi merdevine!

U to se s tavana začuo glas: – To je bio lupež koji me je ranio! – Kapak na tavanici se otvorio i na tamnoj pozadini pojavilo se blede lice Risa Flega. – Bio je to on i mogao sam ga...

Žena je privukla lestve do otvora.

– Sreća da ga je Estela primetila – odvrati mu Vatsman, odbacivši pikavac kroz otvorena vrata.

Fleg je sišao niz lestvice i zastao jako zadihan.

– Dišem kao ranjeni bik – prošištao je. – Nije trebalo da mi toliko zategneš zavoje... zlo mi je.

– Tebi treba lekar, Rise – objasni Vatsman, opazivši da je crvenilo probilo Teksašaninov zavoj. – Umrećeš ako ostaneš ovde.

– Svi će umreti – odgovori Fleg podmešljivo. Stojeći na sredini sobe, pokazao je revolverom na vrata. – Zatvori i zaključaj! Ta hulja se može vratiti.

Vatsman je pokretom ruke dao znak ženi i ona zatvori i zaključa vrata. Fleg ju je dotle posmatrao crnim, sjajnim očima. Kakva zbrka! Pored njega je stajala krasna ženka a on nije imao snage ni da drži revolver u ruci! O, da, dugo-
vao je mnogo onome ko ga je ranio. Kad bi se taj prokletnik samo vratio!

Vatsman je nervozno pogledao kroz prozor.

– Jedna vrećica nije dosta, Rise – požalio se. – Ovaj čovek nije bilo ko. Izgleda mi vrlo opasan. Možda je i preobučeni policajac... a ja sada uživam glas poštenog građanina.

Fleg pročisti grlo i otpljunu:

– Pošten građanin, je li? S ovom meleskinjom? Nemoj mi se praviti mudar, Vatsmane. Nemoj kad sam priteran uza zid!

– Zar bih ja to radio! – uzviknu domaćin. Muklo se nasmejao. – Ali ipak, još jedna vrećica zlata bi dobro došla.

Flegovo izduženo lice smrači se od besa.

– Zar samo toliko vredim? Još jednu vrećicu zlata?

– A zar nešto vredi više od toga? – u trgovčevu glasu osećala se tuga.

– Možda i ne vredi. – Fleg pogleda tamnokosu ženu. – Možda se neću izvući. Ali, bilo da se izvučem ili ne, nameravam da se proveselim. Daj mi jedan krčag viskija, trgovče! – Fleg priđe ženi i vrati revolver u futrolu. – Ti i ja ćemo se bolje upoznati, senjorita, u drugoj sobi.

Vatsman opsova:

– Nije vreme za to, Rise! Jesi li lud? Krvariš. Uzmi konja i vrati se u Endover. To ti je jedina šansa.

– Ti to nazivaš šansom? – Fleg zgrabi krčag od Vatsmana. – Šta bih tražio u Endoveru? Mesto na groblju? U drugu sobu, senjorita! Hajde!

Estela je stajala, nemo podrhtavajući ramenima. Zastenjala je kad su joj se Flegovi prsti zarili u mišicu.

– Još dve vrećice zlata, Rise. To je cena – reče.

Žena se javi slabim glasom:

– Molim te, nemoj mi to činiti! Ja sam tvoja žena. – Pala je na kolena pred trgovcem i sklopila ruke. – Molim te!

Ris Fleg se glasno nasmejao:

– O-kej, konjokradice. Daću ti dve vrećice.

Vatsman pogleda odozgo skrušenu ženu:

– Pođi s njim.

Žena se zanela unazad. Videvši čvrste obline njenih butina ispod zategnute haljine, Fleg steže pesnice. – Pogodba je pogodba, Vatsmane! – rekao je i zgrabivši ženu za kosu povukao je u susednu odaju. Zalupio je nogom vrata ispred trgovčeva nosa.

Vatsmana je oblio hladan znoj i usne su mu zadrhtale. Očajan, progovorio je šapatom:

– Nemoj biti grub prema njoj, proklet da si! Nemoj biti grub!

Pritisnuo je rukom kvaku ali se vrata nisu otvorila.

– Fleg! Raskidam pogodbu – povikao je. – Zadrži svoje zlato!

Nije, međutim, bilo nikakvog odgovora.

Vatsman je nastavio da lupa. U tom trenutku vrata iza njega su se zatresla od udara koji je dolazio spolja. Metak, ispaljen iz revolvera, zario se u drvo, a zatim još jedan i metalna reza se otkinula iz ležišta. Vrata su se s treskom otvorila i kroz oblak barutnog dima u sobu je ušao Holidej.

Sevajući očima prema Vatsmanu, zgrabio je trgovca za prsa košulje, odgurnuo ga u stranu i pogledao zatvorena vrata druge prostorije.

– Jesi li to ti, Holideje? – začuo se odatle Flegov glas.

Zapadnjak zadovoljno odgovori:

– Da, moj krvoloče, to sam ja.

Kuršum je doleteo s druge strane vrata i tanki iveri drveta poleteli su Doku u lice. On udarcem drške revolvra odvali dršku brave i zamahnuvši nogom snažno odgurnu vrata, a onda odskoči uza zid.

Dva kuršuma, ispaljena iz male odaje, načinila su dve krvave brazde na Vatsmanovoj košulji. Holidej je trgovca pratio pogledom dok je ovaj bezizraznog lica padao na pod. Onda je, zaklonjen iza dovratka, podigao kolt.

– Pružam ti šansu da iziđeš i umreš kao čovek! – pozva bandita.

– Nemam nameru da umrem, a još manje da umrem sam – odvrati Fleg.

– Sa mnom je jedna žena i moj revolver joj je uperen u glavu. Slušaj me dobro! Ako za minut ne čujem da si odjahao, pritisnuću okidač!

– Uvek se kriješ iza žena! Pa dobro, ubij je, a onda ću ja ubiti tebe!

Dok začu jezivo zapinjanje oroza.

– Ne šalim se – kriknu bandit. – Od-lazi ili će njena krv pasti na tvoje ruke!

Zapadnjak je uzmakao od vrata do tela ubijenog trgovca. Preskočivši leš, izišao je do verande. Pljesnuo je svog konja po sapima i poterao ga u trk, a onda se šćućurio iza gomile drva.

Osećao je u ustima ukus gneva. Ledena ruka kidala mu je utrobu. Živeo je i hranio se mržnjom. Hoće li se ikada osloboditi groznice koja ga je tresla? Možda, ako ubije tu zver u kući. Možda će onda vratiti svoj mir.

Bandit je provirio kroz prozor i letimice osmotrio dvorište. Zatim je izašao tako polako da se činilo kao da se uopšte ne kreće. Premirao je od straha. Onda je oprezno zakoračio na verandu.

Pribravši malo samopouzdanja, Fleg siđe niz stepenice i stade, leđima oslonjen na gomilu drva. Onda je blizu šumarka ugledao konja bez jahača i poledeo kao kreč.

Holidej je ustao i glasno se nasmejao. Fleg se nije ni makao. Umirao je od straha.

– Okreni se prema meni! – uzviknu zapadnjak. Iako je vladala podnevna žega, Fleg je podrhtavao od hladnoće. – Imala je divnu riđu kosu – produžio je Dok. – I smaragdnozelenu haljinu na sebi.

Fleg najzad skupi hrabrost i okrenuvši se, opali u trenutku kada je smrtonosni metak već leteo prema njemu. Holidej ga je pogodio u vrat i sačekao da bandit padne. Onda je prišao do Flega, koji se grčio, pogledao ga u lice i pljunuo. Fleg izdahnu u bolnom grču.

Kada se umirio, zapadnjak je sačekao još malo, ali, začudo, ne samo da nije osetio zadovoljstvo zbog osвете, već ni olakšanje. Zapazio je samo kako mrtav bandit izgleda jadno, nepomičan i bezopasan.

Vratio se u kuću. Crnokosa žena klečala je pored mrtvog tela svog čoveka i tiho naricala. Dok prođe pored nje i pope se na tavan. Bisage sa zlatom našao je pored jednog prljavog dušeka.

Sišavši niz lestve, zastao je pored žene. – Sve je završeno – rekao je. – Plakanje ti neće pomoći. Biće ti bolje bez tog nitkova.

Pogled njenih tamnih očiju sreo se s Dokovim. – Ja sam ga volela – odgovorila je.

Dok je prilazio svom konju njene reči su odjekivale u Holidejevima ušima. Shvatio je šta je htela da kaže, iako je

on sam ljubav zamenio mržnjom. U ljudskom srcu nije bilo mesta za oba ta osećanja. Popeo se u sedlo i odjahao. – Jedan manje – promrmljao je i vetar ponese njegove reči. Konj je upornim ujednačenim kasom grabio napred. Zapadnjak je u mislima žurio u susret trenutku kada će se naći licem u lice s čovekom koji je ubio Ursulu i onim drugima, kojeg je nekada smatrao za svog prijatelja.

U tim danima, Bigs Drejg mu je jednom pričao o svom životnom snu i otuda je Dok znao cilj ka kome su krenuli banditi. Najpre Kalifornija, gde se zlato moglo promeniti za gotov novac, a onda će se Drejg uputiti ka obali i prvim brodom prema jugu. Ali on će ščepati Drejga pre nego što ovaj kroči nogom na palubu! Zbog toga je jahao brzo i prešavši kasno popodne granicu Kalifornije nastavio da se spušta planinskim putevima sve do kasno u noć. Zatim je u jednoj jaruzi zapalio vatru.

Izvadio je iz bisaga komad suvog mesa, nataknuo ga na vrh noža i zagrejao na plamenu. Pošto je večerao i napio se vode iz čaturice predao se mislima. On i Ursula mogli su se venčati i to bi možda izmenilo njegovu sudbinu. Mogli su živeti u srećnom braku, imati decu i sve drugo što srećni supružnici imaju. Još pre nekoliko dana činilo mu se da je na početku novog života i bio je srećan. Ali nije mu bilo suđeno da ostvari svoj san. Ursula je sada ležala mrtva.

Vatra se postepeno pretvorila u žar. Dok se umotao u ćebe i potražio spas u snu. Posle dugog, okrepljujućeg sna probudio se, odabrao jednu cigaru iz

svoje pozlaćene tabakere, pripalio je i povukao nekoliko dimova.

S buđenjem iz sna ponovo se probudila i mržnja.

*

Ceo sledeći dan i celu noć Holidej je jahao kroz predeo ispresecan kanjonima. Retko se zadržavao da predahne jer je znao da će i Drejg i njegov kompanjon jahati bez odmora. Kada bi s vremena na vreme ipak zastao činio bi to samo zato da bi konj pod njim preživeo taj ubitačni tempo. Najzad je izbio na vrh jednog visokog prevoja i odande ugledao dvojicu konjanika. Srce mu je brže zakucalo. Banditi!

Surovo se osmehnuo i poterao konja niz okomitu padinu. Samo čovek koga je terala napred mržnja i želja za osvetom mogao se upustiti u silazak niz takvu strminu. Konj pod njim je klizao, skoro čučajući na zadnjim nogama, a pod njegovim nogama dizali su se oblaci prašine.

Rastojanje se postepeno smanjivalo. U jednom trenutku begunci su ga spazili i Holt ispali nekoliko hitaca iz revolvera, a onda mamuznu konja i potera ga u trk.

Drejg je zaprepašćeno razrogačio oči... Holidej je živ! Obuzeše ga istovremeno i osećaj olakšanja i nelagode. Oboje konja i stigao Dača u podnožju brda. Ovaj se okrenuo u sedlu i mutnim očima pogledao kompanjona:

– Opet bežimo od jednog čoveka – povikao je. – Je li to isti čovek?

– Jeste – odvrati mu Drejg, obuzet čudnim ponosom.

– Nemoguće! – zaurloao je Dač Holt i senka straha zamuti mu oči.

Malo dalje od podnožja planine naišli su na jednu farmu i poterali su konje preko ograde kroz obrađeno polje. Jata pilića razbežala su se pred kopitama njihovih konja.

Jašući oko pola milje iza njih, zapadnjak je izvukao pušku iz futrole na sedlu i ubacio metak u cev. Onda se iz njegovog grla oteo krik očajanja i on se srušio zajedno sa sedlom na kojem je pukao kolan. Ostao je da leži na zemlji ošamućen, prateći kroz izmaglicu nesvesti nejasne siluete konjanika koje su se udaljavale. Obuzeo ga je bes. Peticama je počeo lupati po tlu, a onda onesvešćen klonuo.

Kada je otvorio oči ležao je na ćebe-tu u hladu venjaka. Okrenuvši glavu ugledao je malog psa pored sebe. Pas je ležao s njuškom na ispruženim šapama i živahno mahao repom.

Pogledavši na drugu stranu, Dok je ugledao malu zgradu od cigala i na njoj i oko nje potražio znakove života.

– Kako se osećate? – začuo se blag, melodični glas. Dok se okrenuo. Iz zaslepljujućeg bleska sunca pred njim se pojavila visoka tamnokosa mlada žena, noseći u ruci korpu punu jabuka. Spustila je korpu na zemlju i potapšala psa po glavi. Holidej je ćutao.

– Vaš konj je u koralu, a moj brat opravljva vaše sedlo – rekla je žena. – Ja sam Marta Kori.

Holidej je seo i zagledao se u zeleno lišće vinjage. – Ja sam Džon Holidej – predstavio se.

Za ženu je malo bilo reći da je lepa. Martu Kori krasile su oštroumne, poštene oči i izraz odlučnosti i čvrstine koji se ogledao u njenoj prkosno isturenoj

prefinjenoj bradi. Oči su joj bile plave kao nebo.

Gledajući je, zapadnjaka obuze tuga. – Jeste li gladni? – upita ga ona.

– Nisam – odgovori Dok. – Moram da krenem. – Pridigao se na laktove i svet oko njega se zavrteo. Pao je nazad na leđa, zadihan kao premoren trkaći konj. Psetance mu je liznulo šaku i on se trgao. – Hej, dalje od mene!

Mlada žena progovori s uzdržanom ljutnjom:

– Ako se plašite da će vas uprljati, mister Holideje, onda znajte da trenutno on izgleda čistiji od vas.

Zapadnjak se preko volje osmehnuo i otvorio oči. Dan je opet bio svetao i sunčan.

– Kako vi kažete. Nemam nameru da se raspravljam s jednom damom o higijeni njenog psa.

Njene plave oči su gnevno zasijale. – Vidim da se od vas pre mogu očekivati uvrede nego zahvalnost, mister Holideje!

– Hvala – rekao je Dok, zaključivši da je bio previše oštar i sklopio oči.

*

– On je najnevaspitaniji i najdrskiji čovek koga sam ikada upoznala – rekla je Marta.

– Smiri se, draga – začuo se jedan dublji glas. – Taj čovek je preživeo ozbiljnu kontuziju.

Praveći se da spava, Dok je do pola otvorio levo oko. Brat i sestra stajali su pored ograde i gledali u pravcu njive kroz koju su prošli banditi.

– On je sebičan i zao – nastavila je uporno mlada žena – a to se ne postaje od kontuzije. To je njegova priroda.

– Ne donosi prebrze zaključke. Gonio je onu dvojicu razbojnika i možda njegov gnev nije bezrazložan. Marta, pazi na njega dok ja odem po doktora.

– Nemojte ići! Lekar mi nije potreban – doviknu mu zapadnjak.

Marta Kori se trgla, a njen brat se osmehnuo i ušao pod senik. Visok i lepo građen, imao je prijatan izgled kao i njegova sestra. Pomilovao je psa koji je mahao repom i čučnuo pored Holideja.

– Nemojte se uzrujavati, prijatelju. Ja sam Den Kori – rekao je i pružio ruku.

Zapadnjak je prihvati i ponovi:

– Nemojte dovoditi doktora. Moram da odjašem pre izlaska sunca.

– Možda morate – primeti mladi farmer – ali ne verujem da ćete u vašem stanju moći. Gadno ste pali i ja sam pomislio da ste mrtvi. Ostanite ovde i odmarajte se dok ja ne dovedem doktora Adamsa.

– Činite šta hoćete – Dok je ustrajavao na svojoj odluci – ali ja odlazim čim mi se razbistri u glavi.

Den Kori uzdahnu: – Kako hoćete. Ne možemo vas prisiliti da ostanete.

Zapadnjak se izdiže na laktove. – Vidim da smo se najzad razumeli. – U glavi mu se zamutilo, ali je trenutak kasnije već sedeo oslonjen svom težinom na dlanove. – Eto – rekao je, stežući zube. – Zdrav sam i čitav. Kao nov.

– Tvrdoglavi šašavko – izustila je Marta šapatom i okrenula glavu. No njene reči dovoljno su razgovetno odjeknule u tišini.

Zapadnjak je uspeo da ustane na noge i da korakne. Imao je utisak da korača iznad tla. Još kratko vreme video je pred sobom preplanulo lice Dena Korija, a onda se to lice počelo skup-

ljati i širiti da bi se na kraju pretvorilo u široke raznobojne trake. Spotakao se i pao bi da ga Kori nije prihvatio ispod mišice.

– Sestro – rekao je – pripremi postelju. Ovaj čovek neće ići nikuda.

*

Pala je mirna i hladovita noć s punim mesecom na visokom nebu. Njegova srebrnasta svetlost obasjavala je deo poda u polumračnoj odaji. Čista i ispegлана posteljina govorila je zapadnjaku da se nalazi u kući koju održava žena. Njegovo odelo bilo je prebačeno preko stolice a čizme stavljene pored nje. Opasač s revolverima visio je na kuki iza zatvorenih vrata.

Holidej je bio fizički odmoran, ali nervozan. Mučila ga je pomisao da su Drejg i njegov kompanjon odmakli daleko na zapad. A bio im je blizu... skoro na puškomet. Prokleti kolan!

Iza vrata začuo se prigušeni šum, a onda se u tamnom otvoru pojavila Marta zabrinutog izraza lica. – Jeste li budni? – upita.

– Jesam – odgovori zapadnjak pomalo odsutno, još uvek u svojim mislima. – Onda se vrati u stvarnost. – Žao mi je što sam vam zadao muke.

– Nije to bilo ništa posebno – odgovorila je, pokušavajući da zaboravi prve utiske. Onda je dodala, trudeći se da joj glas zvuči što običnije: – Den je otišao po lekara i vratiće se za nekoliko časova.

Holidej načini grimasu negodovanja. Nije voleo da mu se nešto natura, makar to bilo i za njegovo dobro. – Vaš brat je pravi milosrdni samarićanin – primeti.

Marta zakorači u krug obasjan mesečinom.

– Zar ima nešto normalnije nego pomoći čoveku u nevolji? Vi ste, rekla bih, neki gnevan čovek, mister Holideje?

– Ko to kaže? – branio se Dok, osećajući da je upao u zamku devojčine logike.

– Sama sam došla do tog zaključka. Ako ne dopuštate da vam se pomogne znači da ni vi ne biste pomogli drugome. Takav stav ima samo čovek obuzet mržnjom.

Pomirljiv izraz zalebdeo je na zapadnjakovom licu.

– Prvi utisci mogu biti varljivi, mis Kori. Ja sam zaista gnevan na dvojicu ubica koje sam gonio, ali za to imam mnogo razloga.

Marta se pitomo osmehnula:

– Moj brat i ja nismo ni lupeži ni ubice, mister Holideje. Pokušavamo da pomognemo i to je sve. Ako vam nedostaje osećaj za zahvalnost to je samo vaš minus.

Dok je osetio žaoku i na trenutak je pozeleo da resko odgovori, ali se uzdržao. Devojka je bila u pravu. Pogledao ju je u oči i u dubini njenih zenica opazio iskru mudrosti. U tom kratkom magnovenju našao je u njoj neku sličnost sa Ursulom, iako su njih dve fizički izgledale potpuno različito. Svaka je bila lepa na svoj poseban način. Dok je gledao Martu pogledom dalekim i nedohvatnim kao što se prati silazak zvezde padalice za horizont. S njegovih usana nehotice se otelo šapatom izgovoreno ime – Ursula.

– Ursula...? – ponovila je Marta i Dok se učinilo da u njenom glasu nazire

trag ljutnje ili možda... ljubomore? Ne, to nije moguće!

Ipak, taj osećaj nije ga napustio ni kada je devojka izišla iz sobe. Činilo mu se da hoda suviše užurbano i energično.

*

Dač Holt je izjahao iz topoljaka i poterao konja pored reke. Na drugoj obali, udaljen, iza prostrane ravnice, video se neki grad. Njegov konj bio je umoran, samo što ne padne. Mnogo milja gonio ga je i mamuzao bez milosti. Zategnuvši vođice, sačekao je da Drejg izjaše iz šume.

Pustio je konja da se napije bistre vode, koja je veselo grgoljila preko krupnog, glatkog kamenja. Kada je Drejg stigao do njega, on ga upita:

– Zbog čega misliš da je ono bio Holidej?

– Bio je on – bio je uporan Drejg, zapitavši se ponovo zašto im zapadnjak više nije na tragu. Bio im je tako reći za petama i brzo im se približavao. Ali gde je sada?

Dač Holt je bio prilično sujeveran. Bio je skloniji da poveruje kako ih juri duh nego da prihvati da bi mrtav čovek mogao oživeti. – Moj konj je gotov – rekao je. – Neće moći da me odnese do obale.

– Jahaćemo udvoje – predloži Drejg.

– A ako i tvoj konj crkne moraćemo da pešačimo. Ne, ne! Trampiću ovo kljuse za drugog konja.

Stari bandit je prstom pokazao prema ranču udaljenom nešto više od milje s njihove strane reke.

Bigs Drejg nabra obrve. – Trebalo bi da se klonimo ljudi – upozori Holta. – Telegraf je svakako otpevao svoje.

– Neka samo peva! Meni je potreban odmoran konj. – Holt je stisnuo slabine konja i poterao ga pored reke. Konj je posrnuo i Dač ga podbode mamuzama.

Kada su stigli do ruba čistine Holt je digao ruku, a onda bacio pogled ka dugačkoj, niskoj kući. Dvorište je bilo pusto i tiho, a u koralu kaskala je fina kobila kestenjaste boje. Holt je dojahao do koralu i potapšao kobilu po glavi. – Fina ždrebica – rekao je i zacerekao se. Onda je pogledao prema zgradi. – Izgleda da nema nikoga – konstatovao je. – Pa, lepo. Odmah ćemo videti. Pusti mene da govorim!

– Kako hoćeš.

Privezali su konje za stub koralu i peške pošli prema kući. Ispred verande Holt zastade i doviknu:

– Ima li koga?

Vrata kuće su se širom otvorila i izašao je mršav, koščat čovek sa šakom nadnesenom nad oči. Videvši ih mašio se rukom za revolver, ali je Dač Holt potegao brže, uperivši otkočeni kolt u deliću sekunde. Rančer pusti da mu revolver klizne nazad u futrolu i podiže ruke iznad sede glave.

– Budi miran – obrati mu se Dač. – Ja ću ti reći kada možeš govoriti. – Načinivši nekoliko koraka po dvorištu, osvrnuo se oko sebe. Pažnju mu je privukla mala koliba s desne strane kuće.

– Jesi li sam? – upita sedokosog rančera.

– Pogledaj i uveri se – odvrati ovaj.

Holt mu je prišao i prislonio cev revolvera na mršave grudi. – Znaš ko smo, je li?

Rančer ga je bezizrazno gledao. Holt mu izvuče veliki mornarski kolt iz fut-

role i baci ga preko ramena u dvorište – Trebalo je da pucaš kroz prozor, kao što bih ja učinio – pouči ga. – Drži ruke gore! – Govorio je ljutito. – Bigse, proveri spavaonice. Ako je ona koliba spavaonica.

Drejg je krutim koracima prišao kolibi i odgurnuvši nogom vrata uskočio u mračnu unutrašnjost. Ubrzo je ponovo izišao, slegnuvši ramenima. – Koliba je prazna – saopštio je. – Sam je.

Holt klimnu glavom i obrati se rančeru:

– Uđi. Ali bez budalastih poteza!

Rančer je pošao u kuću, a Holt, praćen Drejgom, za njim. Dač je poterao svog zarobljenika do dugačkog stola. – Sedi, ortače – rekao je raspoloženo. – Ja sam jako gladan a pretpostavljam i ti. – Zavukavši cev kolta ispod jednog malog pokrivača, digao ga je i otkrio tek ispečeno pile. Onda je banditov pogled odlutao do police iznad štednjaka, gde se nalazio niz konzervi s hranom. – Bigse – rekao je kompanjonu – stani pored prozora i osmatraj.

Drejg je prišao prozoru koji je gledao prema reci. Prikucan na zid pored prozora visio je požuteli list novinskog papira sa naslovom „Rat je završen“. Mali bandit se sumorno osmehnu i ponovo pogleda prema reci. Njegov rat završiće se tek njegovom smrću, ako nekom srećom ne stigne u Južnu Ameriku. – Kako se zove obližnji grad? – upitao je preko ramena.

Holt spusti ruku rančeru na rame. – Tebe pita, čoveče!

– Dobro Jutro – odgovori rančer.

– Ti nam se rugaš? – zareža Dač žvaćući piletinu.

– Tako se zove – reče rančer mirno.

Holt ispljunu komadić kosti.

– Znaš li taj grad, Bigse?

– Čuo sam za njega. Predstoji nam još dugačak put.

Dač otkinu i drugi batac i nastavi da proždire meso. Primetivši rančerovaljivi izraz lica, nasmeja se glasno: – Tako je kad je čovek gladan. Izgubi lepe manire. Ustao je i, prišavši polici, počeo da traži nešto, rušeći ono što ga nije zanimalo. Dohvatio je jednu vreću i počeo trpati konzerve u nju. Zatim je otvorio vrata ostave i uzevši otuda komad sušene svinjetine, stavio i to u vreću. Vratio se zatim do sedokosog domačina.

– Gde su tvoji ljudi? – upita ga.

– U gradu.

– Kad se vraćaju?

– Kasno noćas. To se događa svake dve sedmice. Odlaze u grad da se napiju.

– Čime se ti ovde baviš?

– Gajim stoku.

– Ne vidim nikakvu stoku.

– Pase na pašnjacima nekoliko milja odavde.

Bandit sede naspram rančera. – Kako se zoveš?

– Tom Spajer.

– Vašljivo ime. – Holt otkinu još jedan komad mesa od pileta. – Nema nikoga na vidiku? – upita Drejga.

– Nema. Trebalo bi uskoro da pođemo.

Holt zagriže belo meso i osmehnu se domačinu.

– Naravno. Odmah ćemo. Treba samo najpre nešto da sredim.

Hladna jeza podišla je rančera. Bio je svestan toga šta bandit ima na umu, svestan takođe da ima još samo neko-

liko sekundi vremena da nešto preduzme. Očajnički je zgrabio lončić s kafom sa stola i hitnuo ga Daču u glavu. Ovaj se sagnuo, potegao kolt i opalio. Metak je pogodio Toma Spajera u grudi i od udara taneta rančer se okrenuo oko sebe i bez glasa pao na pod.

Holt je nezainteresovano ustao i vrhom čizme šutnuo telo.

– To ti je bilo jako pametno – primeti Drejg. – Zašto se nisi popeo na krov i zamahnuo zastavom da svi znaju da smo ovde!

Holt vrati revolver u futrolu.

– Sam je tražio. Uostalom, niko nije čuo pucanj. Prestani da se ponašaš kao neka tetka i osedlaj mi kobilu!

Drejg se kiselo osmehnuo:

– Grešiš, Dač. Nisam ja ničiji sluga. Osedlaj sam svoga konja.

Pogledali su se oči u oči kroz barutni dim koji je kao koprena lebdeo između njih. Ruke su im počivale na drškama revolvera.

– To pitanje moramo rešiti – izusti Dač promuklo.

– Možda.

Holt žmirnu:

– Misliš da si brži od mene?

Drejg klimnu glavom. – Malo brži.

Holt se zacerekao:

– Pošto nisi od one sorte hvalisavaca, Bigse, prihvatiću tvoju tvrdnju. Sem toga, ako bih te ubio, to me nikuda ne bi dovelo. Sam ću osedlati kobilu. Ti uzmi vreću s hranom. – Bacio je zavežljaj prema kompanjonu. Drejg je pustio da hitnuti zavežljaj padne na pod, ne skidajući pogled s Dačove desne ruke.

Holt se ponovo nasmejao:

– Nema podvale, ortače. Moramo ostati zajedno ili ćemo visiti posebno.

– Slažem se – potvrdi Bigs.

– Fleg je dokaz tome. Do sada je verovatno obešen.

– Mi smo ostavili Flega a ne on nas – podsetio ga je Drejg, čekajući da Holt izađe prvi. Pošto stari bandit nije pokazivao nameru da se makne, Bigs mu je pokretom ruke pokazao prema vratima.

– Posle tebe, ortače.

Holt slegnu ramenima i izađe, žvaćući ostatke piletine.

Uzevši zavežljaj s hranom, Drejg je pošao za njim do korala. Holt je otkopčao kolan na svom vrancu. – Jednom sam konja terao sve dok mu srce nije puklo – rekao je hvalisavo. – Ja sam s konjima nemilosrdan kao Fleg sa ženama.

Bigs pomisli kako je Holidej sigurno već završio s Risom Flegom, ali nije glasno izgovorio svoje misli. Pojahao je konja i svezao vreću s hranom za jabuku sedla. Gledao je kako Dač sedla ukradenu kobilu. Uradio je to bez muke. Drejg ga je dugo i zamišljeno posmatrao, odmeravajući ga pogledom od iznošenih, poderanih čizama do izbornog lica uokvirenog proredim bakembardima. U praznim, bezdušnim očima tog čoveka otkrio je tragove stotine neoprostivih grehova. U kakvo društvo sam zapao, pomislio je, umoran do dna duše.

Holt je pojahao, srećan što pod sobom ima odmornog konja. Izjahavši iz korala, nekoliko puta je načinio krug po dvorištu ranča, ne opažajući da se na vratima kuće pojavila silueta nekog čoveka. Drejg ga glasno opomenu i potegavši kolt, opalio je istovremeno kad

je s vrata planula puška. No pre nego što je pao nauznak nazad u kuću, rančer je opalio i tane iz puške pogodilo je Holta i oborilo ga iz sedla. Drejg je jurnuo do verande i opalio još jedan hitac u opruženog rančera. Okrenuvši konja, dojahao je do kompanjona i skočio iz sedla. – Je li gadno? – upitao je.

– Prilično gadno – odgovori Dač, izduživši lice. – Dobio sam u leđa. Sredio si ga, je li?

– Jesam – potvrdi Drejg. – Moraću da ti pritegnem tu rupu. – Prsti su mu bili lepljivi od krvi koja se slivala niz Holtovu jaknu.

Ranjenik je zatreptao: – Zašto ne odjašeš, ortače? Šta ću ti ja? Hajde, beži! Nije mi potrebna tvoja pomoć!

– Zaveži – Drejg podiže starog bandita na noge, prihvatajući ga rukom oko pasa. Trenutak ranije stajali su jedan naspram drugog, spremni da potegnu oružje, a sada je Drejg pomagao Holtu da drhtavim koracima pođe ka kolibi kao dete koje tek uči da hoda. – Rekao si da se moramo držati jedan drugog.

– To je tačno – priznao je Dač. – Koga je inače briga za nas?

Drejg položi Holta na ležaj i potraži po odaji nešto pogodno za zavoj. U jednoj torbi našao je pamučnu košulju i iscepao je na uske trake. Pomogavši Daču da ski ne jaknu, Bigs mu je skinuo košulju i flanelsku potkošulju i bacio ih u stranu. Otvor od metka nalazio se na desnoj strani leđa i iz njega je lopila krv.

– Kuršum je unutra – rekao je Drejg promuklo. – Ja nisam lekar, Dač i sumnjam da ću uspeti da ga izvadim.

– Pokušaj, Bigse. Znaš li kako?

– Vadio sam već kuršume. Uzeću tvoj nož.

– Bigse – zamolio je Holt slabim glasom – potraži viski. Bilo kakvo piće. Steriliši nož.

Drejk je izvukao lovački nož iz futrole i pohitao u glavnu kuću. Idući preko dvorišta, osmotrio je okolinu, obraćajući posebnu pažnju prema gradu na drugoj strani reke. Put koji je vodio iz grada ovamo bio je pust, ali svakog trenutka mogao se otuda pojaviti neki kauboj. I eto opet nevolje! Gadna igra sudbine.

Čudno, ta vašljiva sudbina pratila ga je kao lovac, pomislio je dok se penjao na verandu. Nevidljiv, neumoran lovac. Ulazeći u kuću, obišao je Spajerovo telo i otvorivši peć potpalio vatru. Dok se vatra razgorevala pretražio je police i ormarić i našao bocu viskija. Potegao je gutljaj, a onda otvorio vrata peći i stavio ošricu noža u vatru. Ubrzo se čelik usijao. Izvadivši nož, prelio ga je viskijem a zatim se vratio u kolibu.

Holt je bio u nesvesti.

Drejk je popio još jedan gutljaj, a onda viskijem prelio ranu. Spustivši bocu na pod, seo je na krevet, namrštivši se. Holt je izgubio mnogo krvi i neko novo veće krvarenje sigurno bi ga ubilo. Kuršum je morao ostati tamo gde je. Vrativši nož u kaniju, napravio je čep od komadića zavoja i gurnuo ga u ranu, a zatim završio previjanje stegnuvši zavojem jastučić pritisnut preko čepa. Kritičkim okom osmotrio je svoj rad dok se kroz zavoj probijao prvi crvenkasti nagoveštaj krvarenja. No posle jednog minuta krv je prestala da teče i on je zadovoljno ispio još malo pića iz boce. Nabrao je obrve. Moraće što pre

da posadi Dača na konja i odmagli odavde.

*

Dok Holidej je čuo zveckanje opreme lekarevog konja u tami pored kuće i zatvaranje ulaznih vrata. Po lekarevim rečima povreda na glavi bila je razlog njegove slabosti i nesvestice, a pad je tome samo još doprineo.

Doktor mu je dao pilule za spavanje i on je jednu odmah stavio u usta, ali ju je ispljunuo čim je lekar izišao iz sobe. Sada je stajao potpuno obučen, lepo previjen, ali slab.

Došavši na vrhovima prstiju do vrata prislonio je uho na njih i oslušnuo glasove. Ništa se, međutim, nije čulo. Zastao je neodlučno nekoliko trenutaka. Šta ga sprečava da izađe? Korijevi su se pokazali kao prijatelji i to ga je u neku ruku peklo. Bojao se da bi njihovo prijateljsko držanje moglo uticati na njegovu odlučnost da produži svojim osvetničkim putom. Odlučivši se da prekine nedoumicu otvorio je vrata i našao se pred domaćinima koji su sedeli pored vatre.

– Odlazim – rekao je, ne gledajući mladu ženu.

– Čujte, mister Holideje, pokušajte biti razumni – obratio mu se njen brat. – Doktor zna svoj posao. Ostanite još jedan dan da bismo bili sigurni da vam je dobro, a onda pođite u poteru za tim vašim ubicama. Na koncu, niste vi jedini koji treba na to da misli.

– Ovo je nešto posebno. Nešto lično.

Den Kori je uzdahnio i pustio da mu ruke klonu niz telo.

– Nećete daleko stići. Pogotovo posle one doktorove pilule. Stići ćete even-

tualno samo do koralu. A niste baš laki da vas ja i Marta nosimo nazad.

– Nisam uzeo pilulu – rekao je Dok. Izvadio je novčanik iz džepa i odbrojao deset dolara. – Ovo je za popravku sedla. Adios.

– Adios – odvratio je Den Kori s prizvukom razočaranja u glasu.

Marta Kori je energično ustala i zgrabivši novčanice sa stola, pružila ih zapadnjaku.

– Mi smo samo milostivi samarićani, mister Holideje, i ne naplaćujemo usluge. Uzmite ovo nazad, ili ću novac baciti u vatru!

Videvši po njenom licu da ozbiljno misli, Dok uze novčanice i ne skidajući pogled s nje, vrati ih sebi u džep. – Hvala na svemu – rekao je i okrećući se, dodao: – Zbogom.

Otišao je do koralu, osedlao svog konja i malo kasnije već je jahao preko polja zasejanog žitom. Odjednom mu je osećaj tuge stegao srce. Je li to možda bilo zbog Marte?

Kao da se prisetio nečega, mašio se rukom za bisage, otkopčao kaiševe i ustanovio da su vrećice sa zlatom netaknute. Korijevi su bili pošteni ljudi. Prekoreo je sebe što je uopšte posumnjao u to. Podbo je konja petama i ovaj poskoči i naže u trk. Drejg i njegov pajtaš do sada su morali odmaći dosta daleko. Sudbina je igrala na njihovu kartu i pomogla banditima da mu privremeno izmaknu. Onda je naišao na iskrivljeni putokaz: „Dobro Jutro – 10 milja“. Gonjen instinktom krenuo je kuda je putokaz upućivao.

Posle nekoliko milja predeo se izmenio. S obe strane puta visile su klonule grane drveća, a s juga je duvao topao

i vlažan vetar. No, uprkos tome, zapadnjak je osećao jezu i dah vetra kao da mu je šapnuo opomenu da se tu negde blizu dogodilo novo nasilje.

Jedan čas kasnije stigao je u gradić Dobro Jutro. Produžio je polako glavnom ulicom i zaustavio se pored šerifske kancelarije. Nije bilo mnogo verovatno da su banditi u gradu, ali možda su tuda juče prošli. Iz jednog saluna na suprotnoj strani ulice posrćući je izišao pripiti kauboj i povikao: – Meni je dosta! Idem kući da legnem!

Zapadnjak ga je ispratio pogledom, a onda je svezao konja za privezište. Ušavši u polumračnu odaju ugledao je za pisaćim stolom jednog mlađeg muškarca.

– Dobar dan – pozdravio ga je taj čovek. Pri slabom sjaju petrolejke lice mu je izgledalo bledo i iscrpljeno. Žmireći, pogledao je zapadnjaka ali izraz njegovog lica nije se promenio. Došljak mu je očigledno bio nepoznat. – Već sam hteo da zatvorim noćas. Ostao sam na dužnosti malo duže zbog ovih kaubojja. Oni se svake dve sedmice obruše na grad kao uragan.

– Jedan je upravo odjahao – reče Dok.

– Ponekad suviše podivljaju i tada poneki od njih završi u ćeliji. Šta mogu da učinim za vas? Hoćete li kafe?

Zapadnjak pogleda ka peći na kojoj je stajao lonac s kafom. – Mogao bih – potvrdio je, seo za sto nasuprot šerifu i oslonio se rukom na izgrebanu površinu. – Gonim dvojicu ljudi.

– Samo trenutak – reče šerif – da nađem čisto lonče. – Pošto ga je našao natočio je sebi i svom gostu. Preko ruba šolje pogledao je zapadnjaka. – Rekoste da gonite dvojicu. Kako izgledaju?

– Jedan je mali i žilav, a drugi je veliki, snažan kao medved, s prosedim bakenbardima. Čini mi se da su vrlo ne-svakidašnji par. Sigurno biste ih se setili.

– Da, siguran sam da bih. Na žalost, nisam ih video.

Dok srknu kafu. – Pobegli su mi juče blizu planine.

– Onda su ceo dan jahanja ispred vas. Je li taj zavoj uspomena na njih?

– Tako nekako.

– Zbog čega ih tražite?

– Zbog ubistva.

Nastade poduže ćutanje. Zapadnjak je zamišljeno gledao kroz prozor. Uputio se pogrešnim pravcem, pomislio je. Instinkt ga je prevario. Nit koja ga je vodila putem osвете sada je bila izgubljena.

Kao da mu čita misli, šerif progovori:

– Kalifornija je velika.

– Prevelika – složi se zapadnjak s gorčinom u glasu.

– Ako se ne žurite, možete prespavati u gradu i produžiti ujutru.

Časovnik iznad police za puške pokazivao je jedan čas po ponoći. – Ostaviću konja u štali – reče Dok iskapivši kafu. Glava ga je bolela.

– Štala je odmah tu u sporednoj ulici. Uzgred, ja sam šerif Volter. Džek Volter.

Holidej klimnu glavom i vukući noge iziđe na ulicu. Nije se predstavio jer je želeo da izbegne svaki publicitet. Iza ugla našao je tu uličicu i poveo konja do mračne štale s malim boksovima. Grad je bio tih, usnuo. Pošto je ostavio konja u štali, zapadnjak se vratio do glavne ulice baš u trenutku kad je gru-

pa kauboja izišla iz saluna i odjahala niz ulicu.

Šerif Volter je izišao na trem i ispratio ih pogledom. Osmehnuo se Holideju: – Sad mogu mirno da odspavam.

*

U vlažno, ružno jutro Dač Holt otvorio je bolom ispunjene oči. Kiša je pljuštala po šatorskom krilu koje je Drejg raširio iznad njega kao zaklon. U blizini je ugledao reku i opsovao. Na njenoj obali njegov mali kompanjon izgledao je krajnje jadno s puškom u naručju i pogledom uperenim uzvodno.

– Bigse! – doviknuo je. – Šta to, do đavola, radiš?

Drejg se okrenuo i šljapkajući pošao kroz blato. I reka i tle sjedinili su se u prljavožuti zastor. Mali bandit se uvukao pod šator. – U svakom slučaju još si živ – odgovorio je.

– Da, još sam živ. Šta te je navelo da se držiš reke? Zašto nisi skrenuo u šumu?

– Ovaj put je bio najlakši jer si bio bez svesti. Možemo skrenuti kad god hoćeš.

– Koliko smo daleko od onog ranča?

– Oko deset milja, koliko mogu da procenim.

Holt se promeškoltio ispod ćebeta.

– Neka ga đavo nosi, to je isto kao da smo odmah u susedstvu! Čini mi se da nam je sreća okrenula leđa. Najpre me je pogodio čovek za koga sam mislio da je mrtav, a onda si ti sebi uvrteo u glavu da jašeš ovom čistinom.

– Prestani da cmizdriš – prekide ga Drejg. – Daj mi tvoj nož da otvorim jednu konzervu.

Holt mu dodade nož i Drejg otvori jednu, a zatim još dve konzerve i isprazni njihov sadržaj na limeni tanjir. – Nikoga nisam primetio za nama. Niko ne zna da smo ovde – rekao je i dodao tanjir Holtu,

Krupni stari bandit počeo je birati po hladnom mesu. – Je li kuršum još uvek u meni?

– Jeste. Izgubio si bio previše krvi da bih smeo da kopam. Ali zaustavio sam krvarenje. Kako se osećaš?

Dač sleže ramenima: – Slab sam i osećam bolove, ali biće dobro. Ako do sada nisam umro, neću ni umreti. – Nešto slično osmehu zalebdelo je na njegovim beskrvnim usnama. – Stare rage su najžilavije.

Drejg je prineo čaturicu usnama i promućkao vodom usta.

– Misliš li da ćeš moći da jašeš? – upita ga.

Ako treba, držaću se i zubima za sedlo. Jesi li se setio da poneseš bocu s pićem?

Drejg izvadi viski iz vreće i njih dvojica podeliše preostalo žestoko piće. Drejg zatim baci praznu bocu u reku.

– Vidi se da si razuman – pohvali ga Dač. – Ne smemo ostaviti nikakav trag za sobom. Kiša će zbrisati naše tragove. Šta kažeš za mene? Imam preko pedeset godina i u stanju sam da jašem jedan dan posle ranjavanja. Nisam kao onaj kenjkavi Fleg.

– Njega su verovatno sredili – promrmlja Bigs.

– Najverovatnije. Ali nije me ni najmanje briga. – Holt pogleda pred sebe. Predeo pred njima bio je sada nešto jasniji, jer je kiša slabije padala. Završivši s jelom, odgurnuo je ćebad. Drejg mu

pomože da ustane. – Gde su konji? – upita Dač.

– Tamo, u šumi – odvrati Drejg. Skupio je ćebad, načinio zavežljaj, omotao ih ceradom i zatim vezao kanapom. Pridržao je Holtu kišni ogrtač da ga navuče, a onda, bacivši prazne konzerve takođe u reku, pomogao krupnom kompanjonu da se popne uz obalu do šume.

Dač je bez Bigsove pomoći pojahao konja. Drejg se divio njegovoj čvrstini. Stari bandit je bio zao i surov, ali mu nije nedostajalo odvažnosti. Poterali su konje dublje u šumu. Gledajući pred sebe kroz guste redove stabala, Drejg je utonuo u crne misli. Imao je utisak da nikada neće stići do mora i da će se sve okončati ovde, u ovoj mračnoj šumi. Sa svakim korakom njegovog konja drveće kao da se sklapalo za njima i to osećanje neumitne smrtne opasnosti postajalo je sve jače u njemu, da bi na kraju počeo tražiti pogledom ljude oko sebe.

Napregnuo je uši ali u šumskoj tišini čuo je samo prigušen topot kopita na lišćem pokrivenom tlu i povremeno frk-tanje umornih konja. Činilo mu se kao da se neka džinovska šaka sklapa oko njih. Zaustavivši svog konja, sačekao je da ga Dač stigne, a onda se oslonio na jabuku sedla.

– Ne sviđa mi se ova šuma, ortače – reče.

– Kako to misliš?

– Ne znam. Jednostavno imam neki neprijatan predosećaj.

– Ne treba se bojati kojekakvih predosećaja, već samo kuršuma – posavetova ga Holt. – Hajdemo dalje! – Pojahao je napred, držeći ruku na dršci revolvera. Ali posle jednog časa tihim

glasom dozvao je Drejga: – Bigse, moram da se odmorim.

Mali bandit je klimnuo glavom i sjahao kako bi pomogao Daču da siđe iz sedla. Nesiguran na ukrućenim nogama, Holt se skljkao na najbliže oboreno deblo.

– Kuršum počinje da me tišti, Bigse. Daj mi gutljaj vode.

Dreig odvrnu zapušač čituriice i sede pored Dača. Holt je progutao vodu. Njegov mali kompanjon uzdahnu i upita:

– Kako se desilo da si postao tako zao, Dač?

Odloživši čituriicu na travu, Holt se neveselo nasmejao:

– Kako smo svi mi postali rđavi? Ja nikada nisam nameravao da budem razbojnik. Kada sam imao deset-dva-naest godina želeo sam da postanem prokleti šerif! Posle prvog pijanstva to se promenilo. Da, tada je počelo. A ti?

– Ja samo vraćam ono što mi se duguje.

Holt ga pogleda: – Kako to?

– Rat mi je odneo detinjstvo i sve drugo što sam imao.

– Ah, rat! Vidiš, ja nisam bio u toj kaljuzi. Može biti da si tu u pravu. Moj brat je bio i sa devetnaest godina poginuo kod Atlante. Kuršum mu je bio rođendanski poklon.

– A ja – reče Bigs – kada se rat završio više nisam imao kuću, a ni majku i sestru. Obe su sahranjene u jednoj velikoj grobnici blizu Blek Ridža. Posle nekoliko godina posetio sam to groblje, ali tamo više nije bilo nikakve oznake i niko mi nije mogao reći gde je njihov grob.

Dač klimnu glavom:

– Bio je to lud rat. Ja u njemu nisam učestvovao jer sam gonio stoku u Kanadu. Nisam hteo da se angažujem. Uh, do vraga, grlo mi je suvo. – Otpio je gutljaj iz čituriice. – Tako. Sada je bolje. Mislim da bismo mogli da krenemo.

*

Telo Toma Spajera nije bilo nađeno sve do jutra. Polupijani kauboji nisu zapazili otvorena vrata kuće kada su se vratili na ranč. Ali u zoru, jedan od njih se probudio na krvavom krevetu i uzbunio ostale. Radoznalost ih je odvela do kuće i rančerovog tela. Posle samo nekoliko minuta jedan kauboj odjahao je kroz kišu da dozove šerifa.

Već u sedam ujutru šerif Volter je primio vest o ubistvu rančera, a takođe i Holidej.

– Znam šta mislite – rekao je šerif kada se zapadnjak pojavio u njegovoj kancelariji. – Smatrate da su vaši begunci odgovorni i za ovo ubistvo.

Holidej je s mukom savladavao svoje veliko uzbuđenje. – Biće potrebni dokazi da to oni nisu učinili – odgovorio je. – Pošao bih s vama ako nemate ništa protiv.

Šerifov pogled zadržao se na Doku. Razmišljao je. – A ako imam protiv? – upita.

– Ja ću ipak poći s vama. Imam s njima neke lične račune i ako mi to ne daje nikakvo pravo pred zakonom, pred ljudskom pravdom ja imam prvenstvo.

Volter se namrgodio i obratio se kauboju koji je doneo vest: – Ima li tragova oko ranča, Fleme?

– Ima tragova sasušene krvi u spavaonici.

– Tomove krvi?

– Ne. Tom je nađen u kući s puškom pored sebe. Mislimo da je ranio jednog od ubica.

– Misliš, znači, da ih je bilo više?

– Izgleda tako, šerife. Klivova košulja je pocepana za zavoje. Čovek koji je okrvavio ležaj nije mogao imati dovoljno snage da sebe previje i sam odjaše. Kobilica je takođe nestala, a pored reke našli smo jednog crnog ždrepcu.

Zapadnjak steže vilice. Volter ga pogleda: – Crni ždrebac? Jesu li to vaši ljudi?

– Mogli bi biti.

– Kuda mislite da su se mogli uputiti?

– Na zapad. Cilj im je zapadna obala.

– Skupiću poteru.

– Možete, ali ja bih radije pošao sam.

– Tom mi je bio prijatelj. Njegova smrt i mene pogađa.

– Kako god hoćete, šerife.

Volter je s police odabrao jednu vinčesterku i napunio joj magacin mecima. Onda je s puškom prišao do jedne mape na zidu i vrhom cevi pokazao jedno mesto na karti.

– Dođite ovamo, mister – pozva zapadnjaka. – Hoću da vam pokažem na šta ćete naići. Ovde je ranč. Sve ovo na zapadu je šuma. To je veliki prostor za čije pretraživanje bi bilo potrebno stotinu ljudi. Jednom čoveku je nemoguće da išta učini.

– Vi radite svoje, šerife, a ja ću svoje – odgovori Holidej, preletevši pogledom po mapi. Bio je umoran i nestrpljiv, ali se na njegovom isklesanom licu to nije primećivalo. Glava ga je još uvek bolela, mada mu je kratki san dosta koristio. Ovoga jutra mu je Volterovo lice izgledalo manje blede na slaboj jutarnjoj svetlosti.

Zaključio je da bi mu Volter u određenom smislu mogao biti koristan jer bi mu pomogao da bandite privede pravdi u sudu. Ali sumnjao je da će Volter ići dalje od svoje teritorijalne nadležnosti. Dok je šerif nastavio da ispituje kauboja, on je neprimetno izišao na ulicu i otišao do štale. Osedlao je brzo svog konja, pojahao ga i otišao iz grada. Kada je stigao do reke kiša je prestala i on je pregazio vodu i uputio se ka ranču. U međuvremenu su kauboji zatvorili banditovog vranca u koral i dok im je prišao da se informiše. – Ja radim s Volterom na ovom slučaju – rekao je – i trebaće mi taj konj.

– Mister – javio se jedan kauboj spljoštenog nosa – ova životinja je dobra samo za sapun. Verujte mi da je tako.

– Pustite ga iz korala – naredio je zapadnjak s nestrpljenjem u glasu. Volter je mogao stići svakog trenutka i sporost kauboja ga je nervirala. Zategnuvši vođice, nogom je porušio poprečne gredice ograde i okrenuvši svog konja u krug naterao kauboj da ustuknu. Crni ždrebac je preskočio poslednju prečagu i otkasao prema reci gde je zastao, da bi se malo zatim uputio nizvodno.

Zapadnjak je zažmirio. Ždrebac je išao tragom svog gospodara, baš kao što je Dok i računao. Na jednom mestu konj je zastao, neodlučan. Holidej je lagano jahao za njim, držeći rastojanje. Posle nekih osam-devet milja ždrebac je skrenuo u šumu i Holideja obuze osećaj dubokog zadovoljstva. Mahinalno je desnu ruku spustio na dršku svog kolta.

*

Šerif Volter i šestorica konjanika žureći su pregazili reku. Volter je slutio da je zapadnjak pregazio reku pre njega i njegove slutnje potvrdili su kauboji na ranču. Ali Volter se nije zabrinuo. Za svojih četrdeset šest godina on je za sobom imao dvadeset godina službe, bolesne bubrege i ciničan stav prema svom poslu. Ljudi njegovih godina obično su već bili bogati a on, ako bi sutra umro, bio bi sahranjen kao puki siromah. Dva dana ranije primio je telegram s upozorenjem da motri na sumnjive ljude koji mogu biti u vezi s pljačkom zlata u Arizoni. Bio je upozoren da pazi jer su ti pljačkaši i ubojice. No njegovu pažnju privukla je posljednja rečenica telegrama: „Nudi se nagrada od deset hiljada dolara za povratak opljačkanog zlata ili deset posto od vraćene vrednosti.“

Nepoznati došljak sivoplavih očiju nije mu ništa rekao o tome, ali Volter je verovao da su pljačkaši iz Arizone i ljudi koje je ovaj gonio iste osobe. Pa dobro, razmišljao je ulazeći u kuću, visoki došljak ima prednost, ali ja poznajem teren.

Osmotrio je telo Toma Spajera i uzeo s poda njegovu pušku. Repetirao ju je i jedna prazna čaura pala je na pod. Zamumlavši, šerif je izišao i otišao do spa-vaonice za kauboje. Ostali članovi potere stajali su oko okrvavljenog ležaja.

– Kuda je otišao onaj nepoznati konjanik? – upitao je Klema.

– Niz reku. Pustio je ždrepcu i pošao za njim.

Šerif klimnu glavom. – Evo kako ja vidim stvar – razvio je malu, zamašćenu mapu i prstom pokazao po plavičastoj

linji reke. – Recimo da su dvojica. Jedan je ranjen, što znači da je drugome na teretu. Zbog toga su oni pošli niz reku jer je jahanje tuda lakše. No ako nastave tim putem stići će u Klarkvil, što sigurno ne žele. Po svoj prilici skrenuće u šumu negde ovde... – Volterov prst zadržao se na jednoj mrkoj tački. – Ovde je šuma široka dvadesetak milja, možda i više ako čovek ne zna kraći put. Pošto su begunci došljaci i ne poznaju predeo...

– Otkud to znaš? – upita ga jedan krupan član potere.

– Slutim to na osnovu razgovora s onim strancem – odgovori šerif oprežno.

– Ali on je pošao niz reku – rekao je kauboj spljoštenog nosa.

Šerif je namignuo: – I on je stranac u ovom kraju. Mi ćemo proći kroz šumu gde je ona najuža i na drugoj strani sačekati da ti vukovi nalete na nas. Ovaj stranac nateraće ih nama u ruke.

Volter savi mapu i stavi je u džep, gde se nalazio i telegram iz Klarkvila. – Ako neko od vas želi da pođe – obratio se kaubojima s ranča – on je dobrodošao. Treba vam samo konj, malo hrane i eventualno boca viskija.

*

Dok Holidej je satima jahao kroz šumu zapadno od reke. Gledao je i osluškivao svaki trag bandita ili miris logorske vatre. No nije ugledao ništa i nije čuo ništa sem šuma vetra u krošnjama drveća, a do nozdrva mu je dopirao samo vlažni miris šume.

Povremeno se osvrtao, iščekujući da ugleda Voltera i poteru. Ali za njim nije bilo nikoga. Pratio je banditovog ždrepcu.

ca sve dok ga oči nisu zabolele i sve dok mu se noge nisu ukrutile od sedenja u sedlu. Kada je pomislio da je možda ipak pogrešio pravac ždrebac je zastao pored jednog drveta i Dok je u travi ugledao čaturicu za vodu. Malo dalje skočio je iz sedla i prstima dodirnuo duboko utisnute tragove kopita. Na tom mestu samo pre nekoliko časova begunci su se odmarali i napili vode. Odmarali su se jer je jedan od njih bio ranjen.

Drugi bandit ostao je pored svog ranjenog ortaka iako je mogao pobeći sam. Dakle, bar jedan od te trojice bio je ljudsko biće i zapadnjak je znao ko je taj. Ali on ni prema Drejgu neće imati milosti, kao ni prema onom drugom. Obojica moraju umreti.

Holidej je počeo razmišljati o vlasniku crnog ždrepcu – krupnom čoveku prosedih bakenbarda, koga je za trenutak ugledao na farmi u podnožju Sijera Nevade. Prisativši se reči mladog bandita „ja je nisam ubio“, shvatio je njihovo značenje. Drejg nikada ne bi ubio ženu, što znači da je to učinio onaj drugi. Krupni bandit ubio je Ursulu.

*

Dač Holt je omirisao vazduh i kroz granje pogledao nebo. Sloboda mu je značila sve na svetu. Već davno je odlučio da nikada više neće provesti u zatvoru ni jedan jedini dan. Radije će umreti nego da bude zaključan.

Okrenuvši se na stranu, bezizrazno je pogledao malog kompanjona kraj sebe. Čudan primerak, pomislio je, nesposoban da shvati do kraja svog saučesnika. Imao je mogućnost da uzme sve zlato, ali to nije učinio. To je Holta zbunjiva-

lo. Nije zbog tog postupka uvažavao Drejga već je nastojao da u tom njegovom ponašanju pronađe motiv ili neku očekivanu dobit, koji su njemu promakli? Ili je Drejg naprosto bio budala?

Dač Holt je sklopio oči i stisnuo zube od nagle plime bola.

– Bigse, koliko još šume imamo pred nama? – prostenja.

– Pri kraju smo – uteši ga Bigs.

Holt zažmuri. – Pri kraju smo i sa srećom. Potera sigurno češlja šumu. Jesi li pomišljao na to, ortače?

– Naravno. Mislio sam na to.

– I šta je tvoj zaključak?

– Najpre ćemo jesti. Hoćeš li malo mesa?

– Naravno. Možda će nam to biti poslednji obrok.

Drejg ga hladno pogleda:

– Potera je daleko iza nas. Nismo se mnogo zadržavali.

– Ali za nama su, zar ne? Ti to osećaš kao i ja. Vreme plaćanja se približava.

– Dač namršti svoje ružno lice. – Prosto osećam smrad tih policijskih psina.

Drejg se takođe namrštio i presekao meso ostrim nožem. I on se bojao, ali je pazio da se to ne vidi na njegovom licu. Holt uze nož od njega. – Ovo je moje – rekao je i nabo komad mesa na njegov vrh.

Drejg je ostao da čuči, jedući prstima. Ali hranu je u želucu osećao teško kao kamenje. Podigao je pogled do vrhova drveća i po odsjaju sunca zaključio da je tek prošlo podne. – Još pet časova do mraka – rekao je.

Holt klimnu glavom. – Do tada bi trebalo da iziđemo iz šume, zar ne, ortače?

– Možda. Ako ne, jahaćemo dalje.

– Rana me pakleno muči – požalio se Dač.

– Ja tu malo šta mogu da učinim.

– Učini što možeš.

Drejg se mašio pojasa i nije našao čuturicu. Bacio je pogled do konja. Čuturica nije bila ni na sedlu. Onda se setio da ju je video na travi na prvom odmorištu.

– Gde je voda? – upitao je Holt malo kasnije. Drejg mu je kazao šta se desilo i ovaj opsova: – Rekao sam ti da paziš na stvari.

– Naići ćemo na vodu.

– Nije važno. Mogu bez vode, ali ne mogu bez glave. Pogledaj mi ranu pa da idemo.

Drejg je spakovao tanjire i tiganj u vreću, zakopao konzerve, ugasio malu vatru i nabacao lišće preko pepela. Zatim je pomogao Holtu da skine jaknu. Na zavoju se videla tamnocrvena mrlja, ali oko rane nije bilo crvenila. – Izgleda dobro – rekao je. – Ne dirajmo ništa.

Holt progunđa kako se slaže i s naporom ugura ruke u rukave. Posle nekog vremena ustao je znojem orošenog čela. – Pomozi mi da uzjašem – rekao je nabusito.

Našavši se u sedlu, Dač Holt je s osmehom posmatrao kako se njegov saučesnik penje na konja. U obrnutom položaju on bi nož upotrebio u drugu svrhu a ne za jelo i sada bi jahao sa dvema bisagama punim zlata. Bila je to, dabome, neostvarljiva ideja, ali mu ipak, sve vreme dok su jahali, nije izbijala iz glave. No kako je vreme prolazilo on je sve više gubio osećaj za pravac. Konačno ga je Drejg izveo iz šume na otvorenu ravnicu. Zastavši na rubu, osmotrili su predeo prema severu. Otu-

da se čuo topot kopita i u oblaku prašine ugledali su nejasne siluete konja i jahača.

Begunci se okretoše i jurnuše nazad u šumu. Tri milje od ruba šume Drejg je sjahao i poveo svog konja u gustiš žbunja i drveća. Sačekavši Holta da ga stigne, mahnio mu je rukom.

– Zašto ovde? – upita Dač.

– Ni na drugom mestu neće biti bolje. Holt prevrnu očima: – Misliš za odbranu?

– Ako zatreba.

Dač se skljkao na zemlju. – Nemam snage za puškaranje. Ko misliš da su?

– Potera – odgovori Drejg, sapinjući konje. Izvukao je puške iz futrola i Holtu dobacio njegovu. – Možda su i iza nas.

Dač Holt prileže u udubljenje u tlu. Znoj mu je orosio telo i počeo se hladiti. Ubacivši metak u cev, ponovo se obratio svom kompanjonu:

– Čuj, Bigse, ne želim da budem uhvaćen živ, jesi li me razumeo?

– Jesam – odgovori mli bandit. – Razumeo sam te.

*

Šerif Volter i njegova potera zaustavili su se na obodu šume. U očima im se ogledala čelična odlučnost.

– Tu su – rekao je Volter. Neverovatna sreća dovela ga je bliže bogatstvu nego što je ikada bio. – Moraćemo da ih pohvatamo pre mraka. – Pogledao je u sunce. – U strelce, momci! Ulazimo!

Potera se razvila u streljački stroj i šerif dade znak da kreću. Volter pored sebe nije imao nikoga. Dok je ulazio u šumu na usnama mu je zaigrao osmej i izraz odlučnosti pojavio mu se na

licu. Nastavio je da jaše, pogleda prikovanog za tle. U ćilimu suvog lišća primetio je otiske i pogledao napred. Tuda su prošli! Vratio je vinčesterku u futrolu i izvukao kolt.

Produžio je dublje u šumu. Šesto čulo mu je govorilo da je divljač blizu, pa, pritegnuvši vođice, on kliznu iz sedla ispred male zasenjene čistine.

Korak po korak, pažljivo je prešao čistinu, izbegavajući suvo lišće i grančice da se ne bi odao. Srce mu je burno tuklo pri pomisli na bogatu nagradu i udoban život koji će mu taj novac omogućiti. Došao je nadomak gustog rastinja ka kojem je vodio trag. Da li da pozove ljude? Ne. Još ne, dok se ne dočepa zlata! Dvojicu bandita može srediti i sam.

Još jedan korak i Džek Volter je s desne strane začuo krckanje grančice. Krenuo je s uperenim revolverom udesno, ali bilo je kasno. Odjeknuo je pucanj i olovno tane mu se zarilo u trbuh. Pao je, licem okrenut zemlji, trzajući nogama. Začuo je korake po lišću i pokušao da dohvati ispušten revolver, ali ga je u tome sprečio pritisak hladnog čelika u potiljak. Iz cevi puške suknuo je plamen i šerif Volter više ništa nije ni čuo ni video.

– To je moja osveta svima vama, huljama – proderao se Holt. – Svim smrdljivim šerifima Sjedinjenih Država.

Drejg je u međuvremenu odveo šerifovog konja iza barikade od žbunja i gurnuo leš predstavnika zakona u jednu jamu. Onda je uzeo šerifovu pušku i dao znak Holtu da se sakrije u zasedu. Dač ga posluša s izrazom mučnine na licu. – Ako i s ostalima bude ovako

lako – rekao je – onda još ima nade za nas.

Drejg se promuklo nasmejao.

– Šta je smešno? – upita ga krupni bandit. – Da nisi šenuo?

– Videćeš da li ima nade – presekao ga je Drejg, sav napet. I dalje mu se priviđalo kako neka nevidljiva džinovska šaka lebdi nad njima i kako se prsti te šake sklapaju oko njih.

– Prestani – procedi njegov kompanjon, savlađujući sopstveni strah. – Videćeš kako umire veliki Dač Holt!

Razmaknuvši grane Drejg je osmotrio prolaze između gustog drveća. Provuкао je cev puške i stavio prst na obarač. Tek što je to učinio pojavio se jedan konjanik i Drejg je opalio. Teški kuršum se zario u telu i oborio jahača iz sedla. Drejg ubaci novi metak u cev, očekujući sledećeg.

– Odlično! – uzviknu Holt.

– Zaveži! – preseče ga kompanjon.

– Sledeći je moj – izjavi Dač.

Ali više se niko nije pojavio. Dugo je vladala mrtva tišina i veliki bandit se muklo zacerekao:

– Sad oženjeni ljudi razmišljaju o svojim ženama i deci i grizu nokte od muke. Kladim se, Bigse, da ćemo pobediti!

Drejg je ćutao.

– Noć – ponovo se javi Holt. – To će biti naša šansa.

Drejg je odmerio svetlost i senke. Od noći ih je delilo još dva časa, a smrt je mogla stići svakog trenutka. Minuti su prolazili i razdirući bol savladao je Holta, koji se satima borio da izdrži. Sada se, bled u licu, obratio saborcu: – Neću više da ostanem ovde da se oko mene kupe lešinari. – Počeo je puziti prema

konjima. – Pobeći ću putem kojim smo došli.

– Da, da – šaputao je Drejg. – Oni baš to i žele. Bolje sačekaj noć!

– Neću – nije odustajao Dač, naprežući se da se popne u sedlo. Onda je poterao konja kasom pre nego što je njegov kompanjon stigao da se predomisli.

*

Upozoren pucnjem, zapadnjak je svezao svog konja i produžio pešice. Pucnji su odjeknuli blizu, par stotina metara odatle. Mora biti da je Volterova potera presekla beguncima put, pomislio je, ili su se, možda, Drejg i njegov saučesnik sukobili oko nečega.

Odjednom se začuo topot kopita. Holidej je izvukao revolver i stao da čeka. Posle nekog vremena granje se ispred njega razmaklo i na čistinu je izjurio konjanik na mrkoj kobili. Krupni bandit je, znači, pokušavao da pobegne. Dokov glas preseče tišinu:

– Najzad smo se sreli, prijatelju! Predaj se!

Holt okrenu kobilu i potera je nazad u zaklon. Zapadnjak potrča za njim. Ugledao je svetlucanje metala u lišću i odmah zatim sev plamena. Vrelina ga je okrznula po ramenu i revolver mu je ispao iz ruke na travu.

– Hajde, uzmi ga – odjeknuo je banditov izazivački glas.

– Pucaj, huljo! – procedi zapadnjak, gušeći se od srdžbe. Stegao je šake u očekivanju da ga pogodi drugi metak.

– A, ne još – procedi bandit i prisloni mu cev puške na leđa. – Više mi vrediš živ. – Obišao je oko Doka i zagledao ga.

– To si ipak ti, znači. Mislio sam da si vampir.

Holidej opazi bolnu grimasu na banditovom licu i u deliću sekunde hiljade misli mu prostružase kroz glavu. Kako da iskoristi njegovu slabost? Da li da ga napadne sada ili kasnije?

I Holt je opazio blesak njegovih očiju i ustuknuo je korak. Skrenuo je pogled do zapadnjakovog konja. – Ima li nekog s tobom? – procedio je. Kada je Dok stegao vilice, Holt se namrgodi: – Sam si, je li? Hoćeš da izravnaš račune zbog one žene? Osvetnik, je li? Pa... – Odjednom se osvrnuo i opsovao.

Holidej se spremio da skoči, ali je začuo topot kopita i na vidiku se ukazao Drejg. Ovaj ga je prodorno pogledao, zaustio da nešto kaže i stegao zube. Najzad je odmahnuo glavom:

– Upozorio sam te da nas ne goniš, Dok!

– Obećao si mi nešto – odgovori zapadnjak. – Ja sam ti poverovao, ali ti si slagao.

Drejg poblede: – Učinio sam što sam mogao. Nisam kriv za njenu smrt.

Holt se nasmejao:

– Znači, niste više prijatelji, Bigse? Sveži ga, pa idemo ka reci.

– Ka reci? Tamo je opasno.

– Grešiš – ispravio ga je Dač nadmeno. – To je najbezbednije mesto, jer nas tamo niko ne očekuje. Požuri, Bigse!

Drejg skoči iz sedla i uperi revolver u zapadnjaka:

– Samo mirno, Dok. Ništa nije vredno ljudskog života. Ono što se desilo tvojoj verenici ne može se više popraviti. A ovo sada je borba za opstanak i ja se borim da preživim.

Holidej steže vilice. Poslušao je Drejga i ostao miran. Želeo je još jednu, poslednju priliku za osvetu. Drejg mu je pomogao da pojaše, a onda mu svezao noge ispod konjskog trbuha. Kada je i Drejg pojahao, Holt potera konja na istok.

Iz šume je odjeknuo pucanj i kuršum je prosvirao kroz granje. Holt je zategao vođice i uperio revolver zapadnjaku u glavu. – Imamo taoca – povikao je. – Još jedan metak i ubiću ga!

Posle tog upozorenja poterao je kobilu u trk. Nesigurni, bez vođstva šerifa Voltera, gonioci su zaostali. Možda su mislili da banditi drže Voltera u rukama. Bilo kako bilo, banditi su zamakli u šumu pre nego što su se članovi potere pribrali. Holt je skrenuo levo i nije se vratio na smer prema istoku sve dok nije zavarao poteru. Kada su stigli do obale noć je već skrivala reku.

– Idemo uzvodno – dobaci Holt Drejgu.

– Tamo je ranč – usprotivio se ovaj.

– Znam – reče Holt kao da govori detetu. – Činićemo ono što se od nas ne očekuje. Mrak je i možda ćemo na ranč stići neprimećeni. – Ošinuo je kobilu i poterao je plićakom da zametne trag. Pri svetlosti zvezda Drejg i Dok pođoše za njim. Nešto dalje uzvodno Dač mahnu rukom: – Ovde ćemo preći reku.

Ali na tom mestu reka je bila suviše duboka i posle trećeg pokušaja bandit je odustao. – Sudbina je protiv nas, Bigse – rekao je. – Hajdemo dalje na sever.

Produžili su plićakom i desetak puta pokušali da pređu na drugu obalu, ali bez uspeha.

– Izgleda da je jedini gaz tamo kod ranča – reče Holt. – Idemo tamo.

– Opaziće nas! Ranč je suviše blizu!

– Nemamo drugog izbora, Bigse. Uostalom, šanse su nam veće nego ranije. Ako opazimo svetlost na ranču, povući ćemo se u šumu.

Sada je Drejg preuzeo vođstvo a Holt je ostao sa zapadnjakom. Holidej je ćutao, utonuvši u misli. Onda Drejg zaustavi konja. – Tu smo – reče.

Zastali su začuđeni jer je ranč počivao u mraku. Na drugoj strani reke u daljini su žmirkale svetiljke grada.

– Bigse? – pozva Holt. – Ja sam mrtav. Krvarim. Ranč je sigurno napušten. Pusti me da se malo odmorim, inače ću sasvim iskrvariti. Odužiću ti se za to.

Mali bandit prebaci nogu preko jabuke sedla i skoči na zemlju. – Ostani ovde – reče. – Idem da proverim kuću.

Vrata spavaonice bila su otvorena i on je šmugnuo u tamu da bi u prolazu lako opipao svaki ležaj. Svi su bili prazni. Vrativši se do ulaza, izašao je i pogledao kuću. Nigde ni zračka svetlosti, ni najmanjeg pokreta. Ušunjao se kao uhoda unutra i u tami zatekao samo nameštaj. Izišavši na verandu, dozvao je Holta.

Dač Holt i njegov zarobljenik ujahali su u dvorište. Drejg je odveo konje iza kuće i privezao ih za jedno drvo. Vrativši se, obratio se Holtu:

– Dač, ovo mi se nimalo ne sviđa. Svakog trenutka može da se vrati potera.

– Pogledaj mi ranu, pa odmah krećemo!

Ušli su u kuću. Drejg je zatvorio vrata i zaklopio kapke na prozorima. U na-

stalaj dubokoj tami blesnulo je palidrvce i obasjalo voštanožuto Holtovo lice. – Šta buljiš? – razdrao se ovaj na zapadnjaka.

Holidej se osmehnuo:

– Ne osećaš se dobro, je li?

– Ako odem u pakao, imaću tvoje društvo!

Drejg je upalio svetiljku i prineo je bliže. Dah mu je zastao kad je video zavoj. – Jako krvariš! – procedi.

– Znam – odvрати Dač. – Zaustavi krvarenje.

– Pokušaću. – Brzim i veštim pokretima Drejg je skinuo zavoj. Iscepao ga je u tanke trake i ugurao ih u ranu. Dač je bolno jauknuo i zaškrgutao zubima. – Dosta!

Drejg je prineo svetiljku rani. – Zagađena je – rekao je, opazivši zelenu oteklinu. – Tane mora napolje ili si gotov, Dač!

Holt steže dršku revolvera i zverski pogleda zapadnjaka.

– Jednom se mora umreti. Ovde ćemo pružiti otpor. – Prst mu je zadrhtao na obaraču. – Ostaćeš sa mnom, Bigse, ili ću ucmekati tvog prijatelja.

– Tebi treba lekar. Dok je lekar i može ti pomoći – odgovori Drejg.

– A, ne! On bi jedva dočekao da me usmrti. Idi, donesi bisage – povika Holt. – Hoću da zlato bude pored mene.

Drejgu se taj zahtev učinio besmislenim, ali je poslušao. Napolju u mraku na um su mu došle druge ideje. Ništa nije bilo jednostavnije nego da pojaše konja i nestane u noći. Neka đavo nosi Holideja! Obišao je oko kuće i prišao konjima. Skinuo je Dačove bisage i pritisnuo ih na prsa. Odlučivši se, prišao je svom konju. Možda ga je pohlepa

gurnula na ovaj put, ali svaki čovek ima pravo da se bori da preživi. Skočio je u sedlo i poterao konja u smrekovu šumu. Jahao je polako, sagnute glave, kako bi izbegao niske grane. U kući Holt je čuo topot kopita i glasno se nasmejao:

– Dodavola, okoreliji je nego što sam mislio! Pa lepo. Pružio sam mu šansu i on ju je iskoristio.

Holidej je pogledao prema vratima. Bigs Drejg je bio jedina njegova prilika, a sad je ta prilika otpala. Moraće sam da se izbori za svoje spasenje.

Kao da je pročitao njegove misli, Holt procedi:

– Ne, ti nećeš! Ti ostaješ sa mnom! Ti si poslednji koga ću poslati na onaj svet.

Holidej se okrenu i bezizrazno ga pogleda:

– Pa šta onda čekaš, ubico?

Holt je zurio u njega. – Čekam da dođu. Kada prvi policijski pas kroči nogom na trem ubiću te, a onda ću prosvirati sebi glavu.

– Još nisam mrtav – podseti ga Dok.

Holtove oči potražile su na zapadnjakovom licu neki znak straha, ali nisu otkrile ništa.

– Želeo sam samo – progovori bandit – da u starosti doživim miran kraj, ne u Južnoj Americi kao Bigs. Želeo sam samo jednu trošnu kolibu, štap za pecanje i reku pored koje bih sanjario. Ali nisam mogao dobiti čak ni to.

– Zavaravao si sebe da to želiš, ali ti nisi mogao bez ubijanja, zlikovče. To je tvoje jedino zadovoljstvo.

Iskra interesovanja blesnula je u Dačovim očima: – Otkud znaš?

– Zaudaraš na smrt. Bio sam na liti-
ci kada si pobio onu poteru. Video sam
ti lice i izraz zadovoljstva na njemu.
Sumnjam da te je zlato ikada intereso-
valo.

Grozničavo rumenilo oblilo je Dačove
blede obraze.

– Dođavola, u pravu si! Ništa me ta-
ko ne uzbuđuje kao smrt. Ona tvoja
ženska me je gledala u oči i preklinjala.
A ja sam bio opijen od osećaja da imam
njen život u šaci. To je ono pravo!

Holidej oseti kako mu mržnja steže
srce, ali je pustio bandita da uživa u
svom sećanju. Dok je Holt užarenih ob-
raza i sjajnih očiju ponovo proživljavao
svoj zločin, Dok je iz kanije na leđima
izvukao skriveni nož. I dok se zločinac,
kao opsednut, nastavio da hvališe svo-
jim zlodelima, Dok je, praveći se da ga
sluša, laganim pokretima prstiju počeo
seći veze na rukama.

*

Noćnu tamu presekao je glasni povik:
– Stoj ili pucamo!

Drejk okrenu konja i potera ga u trk,
dok su kuršumi zazviždali oko njegove
glave. Znao je da je to kraj. Preostalo
mu je samo još jedno mesto kuda je mo-
gao otići i on se uputio tamo. Potera
je zaostala i on je ubrzo više nije čuo.

Ugledao je nejasne obrise rančerske
kuće, koju je napustio pre jednog časa
a onda je kliznuo iz sedla i prebacivši
bisage preko ramena uputio se ka ve-
randi. Holt je čuo korake i pomislio da
je to potera. Nategao je obarač i nani-
šanio zapadnjaku u glavu. Trgnuvši
presečene veze, Holidej se bacio sa sto-
lice i nogama oborio sto. Petrolejka je

pala na pod, razbila se i plamen je buk-
nuo.

Holt je pripucao. Meci su se zarili u
sto koji se sručio na njega i oborio ga
na pod. Udarivši o tle, otkotrljao se i
odmah pridigao, tražeći uperenim
revolverom protivnika.

Traka prosutog petroleja buknila je
na podu i pri plavičastoj svetlosti Holt
je opazio Holideja i zamahnuti nož kao
uzanu, blistavu munju. U magnovenju
je opalio, ali je ta munja već letela pre-
ma njemu i vrh noža mu se zario u grlo.
– Ovo ti je za Ursulu – čuo je Holide-
jev glas pomešan sa sopstvenim krk-
ljanjem pre nego što je pao licem prema
podu i utonuo u mrak.

Drejk je oprezno otvorio vrata i izvu-
kao kolt. Nije znao šta se u kući desilo
jer je poslednji krik zvučao neljudski.
Kroz odškrinuta vrata video je Holto-
vo telo na podu i plamen petrolejke bli-
zu njegove ruke. Zatim je ugledao viso-
ku zapadnjakovu siluetu kako se us-
pravlja. Drejk je zalupio vrata, potrčao
prema spavaonici i oslonivši se na zid,
okrenuo se prema rančerskoj kući.

Vrata kuće su se škripeći otvorila i
Dok je stupio na verandu

– Stani, Dok! – povikao je mali ban-
dit. – Osvetio si se ubici svoje devojke.
Dalje od mene!

Zapadnjak je stao.

– U redu, Bigse. S osvetom je završe-
no. Verujem da nisi kriv za Ursulinu
smrt, ali si kriv za pljačku i smrt vozara
i sprovodnika diližanse. Za to moraš biti
kažnjen.

– Ne, to nije pravo, Dok! I drugi su
pljačkali i ubijali pa ipak nisu kažnjeni.
Meni su ti visoko cenjeni i mnogou-
važeni pljačkaši oteli sve što sam imao:

oteli su mi nadu u budućnost... ubili su u meni želju da živim kao častan i pošten čovek. Zar to nije zločin? A za to niko nije kažnjen. I sada ja treba da budem kažnjen za sve zločine ovog sveta. Je li to tvoja pravda?

Holidej je ćutao. Prisećao se Bigsa Drejga iz onih dana kada je bio zgažen, ponižen i uvređen. Plamen gneva u njemu postepeno se gasio i ustupao mesto milosrđu i oprostaju.

– Kada sam otišao iz tvrđave Randolph mogao si poći sa mnom – rekao je. – Imao si šansu. Sada je možda kasno.

– Ne, nije kasno! – Drejga je odjednom ponela želja da preskoči jaz od te tvrđave do ovog ranča, da zaboravi sve što se desilo, da izbriše iz svog života sve greške koje je za to vreme napravio. U tom trenutku, kao što često biva s čovekom suočenim sa smrću, kao vulkan je izbila želja da počne život ispočetka, da ponovo okuša sreću koju je možda nesmotreno ispustio. Za to je trebalo samo jedno: da mu se Dok Holidej ukloni s puta. Okrenuo se i pogledao prema reci. Ta crna linija u tami noći činila mu se kao granica spasa, svršetak pakla u kome se godinama mučio. Morao ju je preći po svaku cenu. Iza nje je počinjao novi život za kojim je čeznuo.

– Čuj, Dok – rekao je glasom koji je zastajao u grlu. Na ramenu je osećao težinu blaga u punim bisagama, za koje se tako dugo i bespoštedno borio. – Uzmi ovo zlato. Sve što želim je da živ odem odavde.

Rekavši to pustio je da bisage kliznu na tle.

Zapadnjak je ćutao, razdiran nedomicom. Taj isti Drejg spasao mu je

život u onom kanjonu smrti; uzvratio mu je dobrotom na dobrotu koju mu je Dok učinio pre mnogo godina. Time je pokazao da je čovek i da možda ima pravo na svoj deo milosrđa i oprostaja, baš kao što ima pravo na svoj deo grehova. Ali, da li mu je on mogao dati oprostaj? Zar za to nisu postojali sud i porota? Ili je možda iznad svih njih stajala sudbina sa svojim nedokučivim obrtima? U svakom slučaju, znao je da se Drejg neće predati i da će među njima morati da dođe do obračuna. Pri svetlosti vatre koja se rasplamsavala Dok je izgledao bleđi nego što je stvarno bio, bleđi nego avet. Znao je da je brži od Drejga ali jednostavno nije mogao pritisnuti okidač. Nije mogao hladnokrvno ubiti čoveka koji je dokazao da je još uvek ljudsko biće na raskrsnici dobra i zla. Pogledao je sićušno, bezizrazno Drejgovo lice, blede na mesečini i u odsjaju vatre. Neka odluči sudbina, zaključio je. Neka Drejg ostavi zlato i ode. Ako ga potera uhvati, to će značiti da je sudbina tako htela. A ako uspe da se dočepa kalifornijske obale biće to dokaz da mu je udelila oprostaj.

– U redu, Drejg – rekao je konačno – ostavi zlato i idi. Nadam se da si govorio iskreno i da ćeš od sada krenuti pravim putem. Ja ti u tome želim sreću.

Zapadnjak je polako spustio revolver i učinio pokret rukom da ga vrati u futrolu, prateći pogledom Drejga koji je još uvek držao kolt u ruci. A onda se desilo nešto čemu se Dok nije nadao i što je u njemu srušilo poslednju iluziju o Drejgu. Kao da je samo čekao svoju šansu, kao da su njegove reči i gestovi bili samo podmukla igra, u istom trenutku kada je Dok spustio oružje Drejg

je digao revolver i opalio instinktivno. Dok je u magnovenju takođe potegao svoj kolt i pritisnuo okidač, ulivši u taj hitac sav gnev obmanute vere u čoveka. Video je kako je Drejgova prsa oblila krv i kako mali bandit klonulo pada. Sudbina je konačno izrekla svoju reč.

A onda je odjednom iza sebe čuo zveket metala i okrenuvši se u deliću sekunde ugledao Holta opruženog na pragu, s desnom rukom zgrčenom nadohvat ispuštenog zapetog revolvera. Iz rupe na čelu slivao mu se mlaz krvi. Bio je mrtav, pogođen metkom iz Drejgovog kolta, poslednjim metkom koji je mali bandit opalio. Po drugi put za nekoliko dana Drejg mu je spasao život, a on je mislio da hoće da ga ubije! Kakva tragična zabluda! Kajanje zbog toga pratiće ga do kraja života!

*

Dve sedmice kasnije zapadnjak je ujahao u Santanu. Kajl Mors je sedeo u stolici za ljuljanje na verandi ispred šerifske kancelarije. Mada bled i mršav, smogao je snage da se osmehne kada je Dok Holidej izišao iz diližanse. Osvrnuvši se niz ulicu, Dok se uputio ka zgradi zatvora i stigavši do verande bez gorčine u glasu pozdravio je šerifa:

– Drago mi je da vidim da ste još s nama, šerife.

– Zahvaljujući vama – odgovori Mors.

– Bio sam blizu smrti. Kada sam pre-

brodio krizu počeo sam razmišljati i zaključio sam da svet izgleda mnogo drugačije kada ga čovek gleda s one druge strane.

Zapadnjak se osmehnu:

– Doneo sam zlato, šerife. Mislim da vi zaslužujete polovinu nagrade. Drugu polovinu razdelite porodicama poginulih članova potere.

Mors klimnu glavom.

– To je lepo od vas. I... želim da kažem da mi je jako žao zbog vaše... verenice. Banditi su kažnjeni?

– Da. Sva trojica su mrtvi.

– To su i zaslužili.

– Ne svi – Dok je zurio u šerifa. – Bigs Drejg je ipak bio čovek.

Mors je ćutao i Holidej se udaljio klimnuvši glavom u znak pozdrava. U svojoj hotelskoj sobi stao je pred ogledalo i zagledao se u svoj lik. Začudo, ostao je živ. I bio je manje nesrećan nego pre nekoliko sedmica kada je na stanici diližanse uzalud očekivao Ursulu. Kao i sve druge rane, vreme će i tu zalečiti. Zagladio je kosu i namestio šešir. Do njegovih ušiju dopirao je iz saluna žamor glasova, vrcavi kikot žena i zveket žetona. To. Osećao je da mu te večeri nedostaje jedna žestoka partija pokera. Jer poker mu je ponekad donosio zaborav i istu utehu kao i vreme – najstariji i najbolji lekar duše.

Zapalivši cigaru, zatvorio je vrata za sobom i krenuo u susret novom danu.

KRAJ

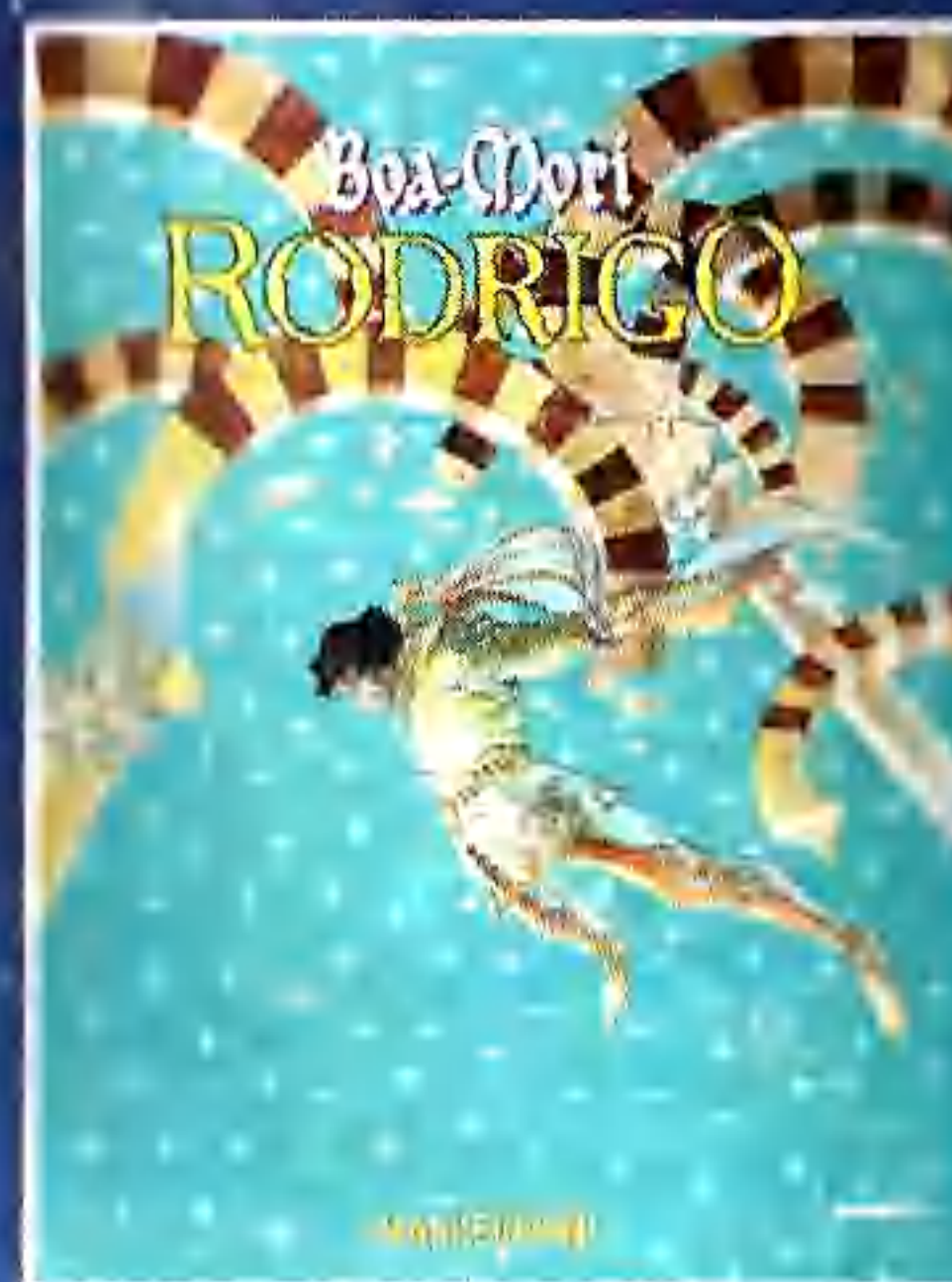
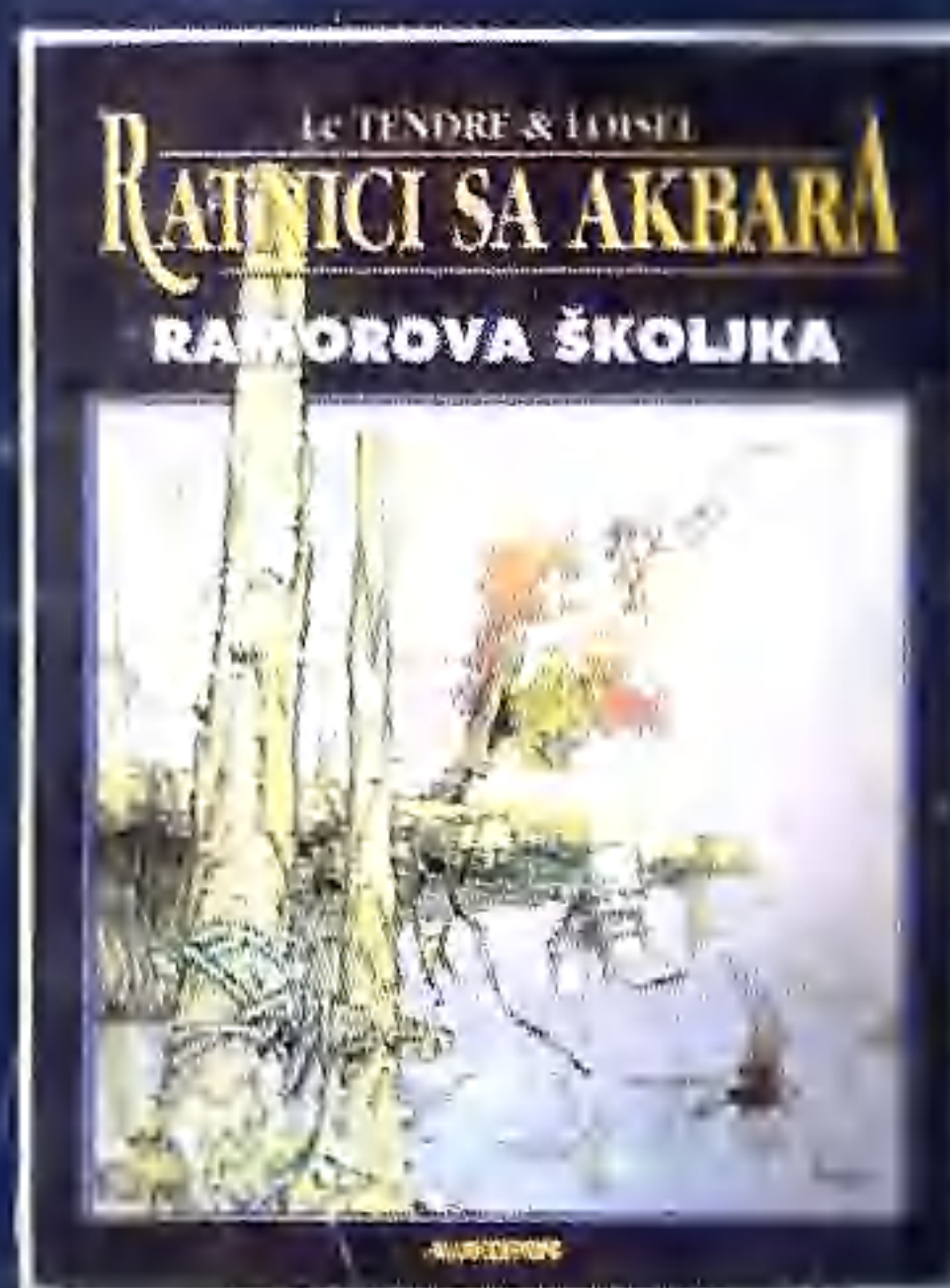
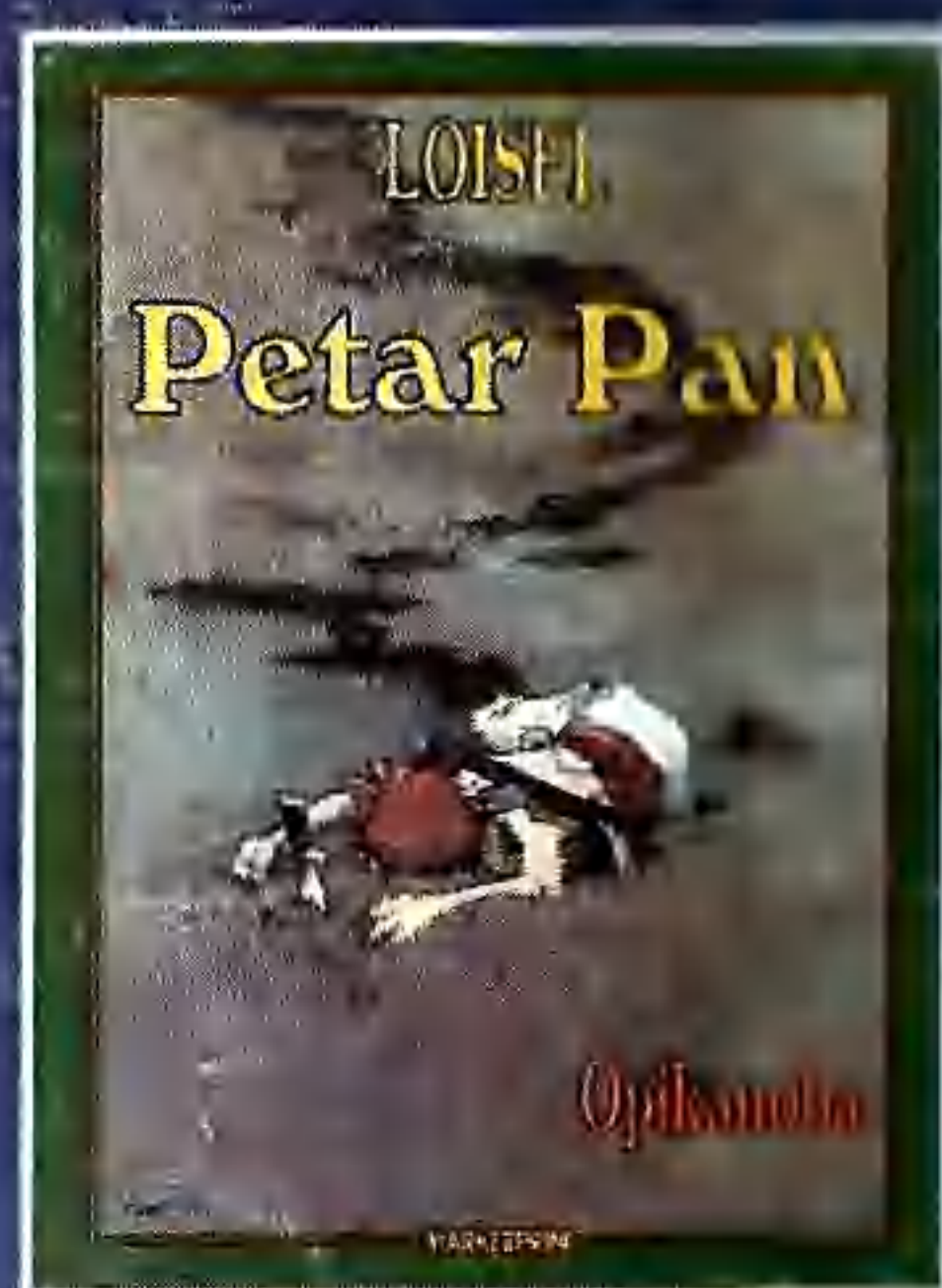
POTRAŽITE NAŠA REDOVNA STRIP IZDANJA

početkom meseca

sredinom meseca

VELIKI IZBOR STRIP ALBUMA

INFORMACIJE
NA TELEFON:
021 332 220

MARKETPRINT

YU ISSN 0353-0000

9 770353 000002

00356

